

Hvidbog - udkast til regulativ for Gudenåen på strækningen fra Silkeborg til Randers

Gudenå Silkeborg til Randers

Silkeborg Kommune

Offentlig høring d. 1/4 2025 - d. 30/6 2025

Høringssvar til regulativudkast for Gudenåen

Dato: 16-5-2025

Navn: Ålauget for Gudenåen fra Silkeborg til Tange Sø
v/formand Frands Lauritzen

Fornavn:

Efternavn:

Høringssvar

Høringssvaret er vedhæftet
Venlig hilsen
Frands Lauritzen

Resume af høringssvar

Lodsejerlauget for Gudenåen mellem Silkeborg og Tange Sø har indsendt en række indsigelser til det nye regulativ, da det strider mod både Grundloven og vandløbsloven. De fremfører, at regulativet foreslår en ulovlig hævnning af vandspejlet med ca. 0,6 meter, hvilket allerede har medført ødelæggelser i Natura 2000-området og skader på biodiversitet, især rødelt og fugleliv. Der kræves en miljøkonsekvensvurdering, og regulativet bør ikke godkendes i sin nuværende form. Lodsejere risikerer oversvømmelser og har krav på erstatning. Grødeskæring og oprensning skal intensiveres og gøres fleksibel. Silkeborg Langsøs historiske vandspejl på 18,70 m.o.h. bør fastholdes. Der bør indføres præcise kontrolkoter og årlige synsforretninger. Regulativet overser vigtige forhold som ejendomsret og klimasikring. En bæredygtig løsning kræver bredere strømmende og genopretning af naturlige habitater.

Kommunens svar

Punkt 1:

Vandløbsloven er medtaget. Den står oplistet som:

- LBK nr. 1217 af 25. november 2019, lov om vandløb

Grundloven er Danmarks forfatning. Det vil sige, at den fastlægger de overordnede rammer for, hvordan vores demokratiske samfund er bygget op. I grundloven er der f.eks. paragraffer om, hvordan folketetinget bliver valgt, hvordan regeringen dannes, og hvad staten kan bestemme for den enkelte borger. Det er også grundloven, der sikrer, at vi i Danmark bl.a. har ytringsfrihed, religionsfrihed og foreningsfrihed.

Grundloven er den vigtigste lov i Danmark, og ingen dansk lov må være i strid med den.

Hvis Folketinget vedtager en lov - f.eks. en lov om vandløb, som strider mod grundloven, erklærer domstolene loven ugyldig. Før regeringen fremsætter et nyt lovforslag, laver den derfor et grundlovstjek af alle nye love herunder også vandløbsloven.

Punkt 2:

Hævningen af vandstanden er ikke en konsekvens af regulativforslaget, men en naturlig udvikling af grøden som konsekvens af indvandringen af vandremuslingen. Den gennemførte miljøvurdering er foretaget og skal kun foretages på de bestemmelser der er fastlagt i regulativforslaget og ikke den naturlige udvikling i grødesammensætning og -mængde.

Punkt 3:

Hævning af de 0,6 m er ikke en regulering. Hævningen skyldes ikke en ændring af vandløbets skikkelse, men ændrede grødeforhold.

Ændringen fra sø til fastlæggelse af en teoretisk skikkelse på strækningen fra Borre Å og til Ormnæs er foretaget iht. §62 i loven, da de faktiske forhold har ændret sig og de gældende bestemmelser (2000-regulativet) er utilstrækkelig til at beskrive disse nye forhold for strækningen. Iht. vandløbsloven skal der derfor fastsættes nye bestemmelser for strækningen.

Ved fastlæggelsen af nye bestemmelser skal disse som udgangspunkt give samme vandføringsevne som de aktuelle forhold. Hvis de ikke gør det, skal der gennemføres en regulering. I regulativforslaget har den teoretiske skikkelse samme vandføringsevne som Gudenåens aktuelle vandføringsevne for strækningen. Der skal således ikke foretages en regulering, og derved er der ikke krav til erstatning, da afvandingsforholdene / vandføringsevnen ikke ændres.

Punkt 4:

Der henvises til kommentarerne ved punkt 3, hvor de gældende bestemmelser er utilstrækkelige i forhold til de faktiske forhold, jf. §62.

Punkt 5:

Koten 13,573 m DVR90 er flodemålet – den kote der maksimalt må opstemmes til.

Punkt 6:

Hvor koten på de 18,70 m kommer fra, fremgår ikke af indsigelsen. Vandløbsmyndigheden har derfor 1. september 2025 pr. mail haft kontakt til indsiger. Indsiger skriver tilbage, at "*Koten stammer fra dengang papirfabrikken havde vandhjul, da de mistede kraft, hvis bagvandet stod for højt. Senere pejlinger af Langsøen viser, at den blev overholdt. Googler du Silkeborg Langsø, får du stadig, at koten på vandspejlet er 18,70 m.o.h.*"

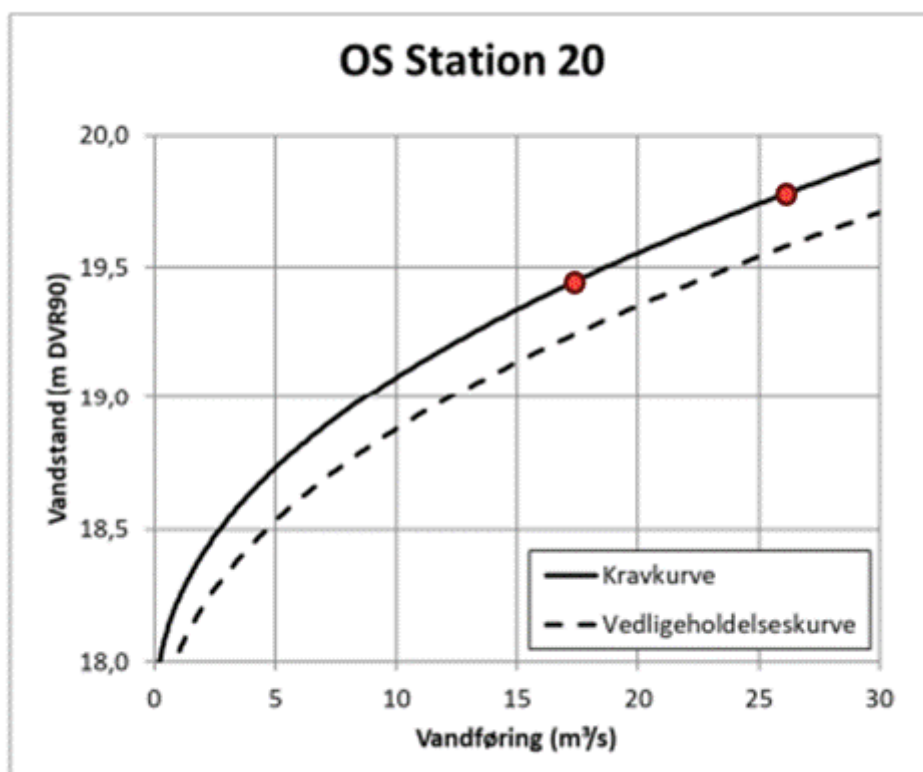
I gældende regulativ er der fastlagt et kravvandspejl på 19,89 m ved Ringvejsbroen. Der har således ikke været et krav til en vandspejlskote på 18,70 m i gældende regulativ ved starten af strækningen (udløb fra Silkeborg Langsø).

I indsigelsen er der anført, at regulativudkastet vil medføre en middelvandstand på 20,4 m og en vandstand på 21 m ved en medianmaksimum afstrømning i Silkeborg Langsø. Dette er ikke korrekt. Oplandet er på 1.074 km² ved st. 0 (Silkeborg Langsø) og med en middelfastrømning på 16,2 l/s/km² og en medianmaksimumafstrømning på 24,6 l/s/km² giver det en vandføring på hhv. ca. 17.400 og 26.400 l/s. Indsættes disse to vandføringer (Q) i QH-kurven for st. 20 m

(som er regulativets krav til vandføringsevne ved Silkeborg Langsø) giver disse en kravvandstand på hhv. ca. 19,45 m og ca. 19,80 m, se nedenstående figur, hvor de to vandføringer er afsat på kravkurven. Altså mere end 1 m under de i indsigelsen anførte vandspejlskoter. Regulativforslagets krav til vandføringsevne fastlægger således ikke vandstande der er over det gældende krav og slet ikke de vandstande der fremgår af indsigelsen.

Det bemærkes at, et vandløbsregulativ er et juridisk dokument, der fastsætter reglerne for, hvordan et offentligt vandløb i Danmark skal vedligeholdes og administreres. Det fungerer som en aftale mellem kommunen og bredejere, hvor rettigheder og pligter ved det pågældende vandløb er beskrevet. Regulativet er altså ikke en garanti mod oversvømmelser, men sikrer et serviceniveau, hvor afvanding- og miljøhensyn er afvejet.

Regulativet forholder sig IKKE til klimaforandringer så som øget nedbør, øget grødevækst pga. varme osv.

Figur 1: QH-relation for station 20 meter på den opstrøms strækning.

Punkt 7:

I 2020 blev der målt en historisk høj vandstand i Silkeborg Langsø på 20,36 m. De i indsigelsen høje vandstande er ikke anført hvorfra de kommer og vandstandsværdierne er væsentlig højere end de i 2020 registrerede.

Mht. en evt. klimasikring af Silkeborg By kan denne udfordring ikke løses via en regulativrevision. Helhedsplanen for Gudenåen <https://helhedsplangudenaen.silkeborg.dk/> fra 2021 har undersøgt og angiver anbefalinger om mulige løsninger i forhold til klimaudfordringer

og mere vand i Gudenåen. Silkeborg Kommune er i gang med at ungesøge flere af anbefalingerne og overvejer mulige tiltag i forlængelse af helhedsplanen.

Punkt 8:

Følgende fremgår af vandområdeplanen 2021-2027 afsnit 3.2.3 om okker og drænings påvirkning på vandkvaliteten:

”Okker findes i vandløb over hele Danmark, men er hovedsagelig et problem i Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, hvor det findes i mange vestvendte vandløb i Vest- og Sydvestjylland. I enkelte vandløb sker en naturlig tilførsel af okker fra kildevæld, mens den mere udbredte menneskeskabte okkerforurening typisk opstår ved dræning af pyritholdige arealer, hvorved jern opløses og udvaskes. Selv ved lavekoncentrationer er opløst jern giftigt for fisk og vandlevende insekter. Okkerforureningen er den væsentligste årsag til manglende målopfyldelse på de vandløbsstrækninger, hvor okkerbelastningen er middel til kraftig.”

Det er vurderingen, at regulativ udkastet ikke kommer ikke til at medføre en øget risiko for udvaskning af okker til Gudenåen.

Punkt 9:

Regulativforslagets stationering stemmer overens med vandløbets faktiske længde. Den gældende stationering er, grundet andet måleudstyr, behæftet med afvigelser i forhold til vandløbets faktiske længde. Ved en revision bliver stationeringen derfor ændret, så den stemmer overens med den faktiske længde af vandløbet.

Punkt 10:

Vandløbsmyndigheden har gennem en årrække undersøgt mulighederne for at skære mere grøde i Gudenåen på strækningen fra Silkeborg og til indløb i Tange Sø. Udfordringen er, at vi på grund af en meget restriktiv miljølovgivning kun i begrænset omgang må slå åens grøde. Og det er én gang om året og i perioden 15. juni til 1. august i henhold til det gældende regulativ.

Det nye vandløbsregulativ er underlagt den samme restriktive miljølovgivning som det gældende regulativ.

Forskning viser, at én årlig grødeskæring – tilpasset natur- og miljømål – som udgangspunkt kan ske uden at hindre målopfyldelsen. Derimod har hyppigere og mere omfattende skæring en negativ effekt på grødens økologiske tilstand, bl.a. artssammensætning, struktur og forekomst af følsomme arter.

Den økologiske tilstand i vandløb bedømmes i henhold til vandrammedirektivet på grundlag af tilstanden af de tre biologiske kvalitetselementer – planter (grøde), smådyr og fisk. Ud over at være et kvalitetselement med en egen målsætning og kvalitetsmål for artssammensætning og diversitet mv., er grøden også et kvalitetselement med stor eller afgørende indflydelse på opfyldelsen af målsætningerne for smådyr og fisk, hvilket er videnskabeligt veldokumenteret. Grøden og dennes økologiske tilstand er dermed en nøglefaktor i forhold til opfyldelse af målsætningerne.

Bemærk at grødeskæring ikke er et virkemiddel til sikring mod hverken høje vandstande eller oversvømmelser. Hvis der skal opnås en reel og blivende effekt på vandstand, kræver det ofte mere omfattende indsatser såsom kapacitetsudvidelser af vandløb og arealer udlagt til

kontrolleret oversvømmelse.

Punkt 11:

I redegørelsen til regulativet står:

"Baggrunden for at justere grødeskæringsterminerne i forhold til det tidligere regulativ er et ønske om at udføre grødeskæringen sent på sommeren for at opnå mest mulig effekt på sænkning af vandspejlet og en længerevarende effekt af grødeskæringen i den efterfølgende periode af hensyn til afvandingen."

Genvækst af vandplanter efter en grødeskæring er størst i forsommeren, når lysforholdene og temperaturen er optimale for plantevækst. For at optimere grødeskæringen til et tidspunkt hvor den forventede genvækst er mindst (selvfølgelig afvejet i forhold til afvandingshensynet), er grødeskæringsterminen i det nye regulativudkast rykket.

Punkt 12:

Inden indsigelsen kommenteres er det vigtigt at forklare principperne bag et krav til vandføringsevne ud fra en teoretisk skikkelse. Ved en teoretisk skikkelse foretages der vandspejlsberegninger på den skikkelse, der er anført i regulativet. Vandføringsevnen beregnes som en vandspejlskote ned gennem vandløbet – i det her tilfælde fra tilløb af Alling Å til Ormsnæs ved Tange Sø. Den vandspejlskote der beregnes, er afhængig af oplandets størrelse, vandløbets ruhed (manningtal) og mængden af vand der regnes på.

Oplandets størrelse er fastlagt som den del af det omkringliggende opland, der terrænmæssigt falder ned mod Gudenåen og de tilløb der ender ude i Gudenåen. Dvs. at oplandets størrelse stiger jo længere nedstrøms man er i vandløbet. Oplandets størrelse stiger ikke jævnt, da der kan være forskelle på, hvor store arealer der terrænmæssigt falder ned mod vandløbet på den enkelte strækning. Desuden vil oplandets størrelse stige brat, ved hvert tilløb til Gudenåen, da det enkelte tilløbs opland tilføres i et enkelt punkt. Denne variation af oplandets størrelse er medtaget i beregningerne.

De beregnede vandstande er ligeledes afhængig af vandløbets ruhed, altså den modstand vandet har på sin vej ned gennem vandløbet. Et vandløbs ruhed udtrykkes ved et manningtal. Manningtallet (ruheden) er konstant varierende, da den afhænger af både sedimentmateriale, vandløbets fysiske variation, mængden af grøde og den aktuelle vandstand. Et manningtal kan således også ændre sig hen over en enkelt dag. I beregningen af vandstanden i Gudenåen er der anvendt et fast gennemsnitlig manningtal. Valget af det gennemsnitlige manningtal er fastlagt for vinterperioden, da det er denne periode kontrollen af vandføringsevne skal foretages og der foretages en beregning uden grødens påvirkning af vandspejlet. Her er det vigtigt at forstå at en kontrol af vandføringsevnen ikke er et spørgsmål om at finde den korrekte vandstand i vandløbet til en hver tid, men at beregningerne skal vise, hvorvidt vandløbets fysiske form har ændret sig så meget at disse ændringer får betydning for vandføringsevnen.

I sommerperioden påvirkes vandspejlet og derved vandføringsevnen af grødens vækst og henfald. Da denne er konstant varierende i vækstperioden, er kravene udelukkende fastlagt ud fra grødeskæringsbestemmelserne i regulativforslaget. Kravene er fastsat som funktionelle krav til en strømbredde og ikke vandføringsevne.

Mængden af vand (vandføringen) ned gennem vandløb er ligeledes konstant ændrende. Vandføringen fastlægges ud fra oplandets størrelse, hvortil afstrømningen fra oplandet ganges på. Afstrømningen fra oplandet er varierende, da den afhænger af regnmængde, hvornår regnen

falder, hvor tæt på hinanden de enkelte regnperioder er og intensiteten af den enkelte regnbyge og fordampningen i oplandet.

I regulativforslaget er der valgt at foretage en kontrol ved en vintermiddel afstrømning, som giver en kontrol af skikkelsen ved en gennemsnitlig vandføring i vinterhalvåret.

Det er således vigtigt at forstå at kontrollen på strækningen mellem Alling Å og Ormnæs er en kontrol af om vandløbets faktiske skikkelse har ændret sig så meget at det giver anledning til en ændring af vandstanden i vandløbet. Det er ikke en kontrol af om grøden har ændret vandstanden i vandløbet. Dvs. at de vandspejlskoter der beregnes for den teoretiske skikkelse, er et kontrolvandspejl, der skal fastlægge om et evt. forhøjet vandspejl i Gudenåen skyldes ændringer af vandløbets samlede volumen. Altså er der sket sandaflejring, brinkudskridninger eller anden fysisk ændring, der har forringet vandføringsevnen.

I indsigelsen er der anført, at den teoretiske skikkelse, der er fastlagt for strækningen mellem Alling Å og til Tange Sø (Ormnæs) giver en årlig høj vandstand på 13,78 m ved Borre Å. Regulativets beregning er ikke udført ved en høj vandføring, men ved en vintermiddel vandføring. Koten på de 13,78 m er således en middel vandstand i vintermånederne og ikke en høj vandstand.

Indsigelsen påpeger, at beregningen på en vandstand på 13,78 m ikke er korrekt, da pejlinger ved Borre Å viser en vandstand er 14,0 m. Som ovenfor beskrevet foretages der ikke en beregning af vandløbets korrekte vandstand (da denne er afhængig af mange forhold), men den betydning vandløbets skikkelse har på vandstanden. I indsigelsen er der ikke vedlagt dokumentation for, om de nævnte 14,0 meter, er en gennemsnitlig vandspejlskote i vinterhalvåret, og om koten er påvirket af overvintrende grøde i vandløbet. Derfor kan denne måling ikke bruges som kontrol af vandføringsevnen ved en teoretisk skikkelse.

Der er anført i indsigelsen, at beregnes vandstanden ved Kongens bro ved en afstrømning på 40,792 m³ (svarende til ca. medianmaksimum afstrømning) og med den teoretiske skikkelse der er fastlagt i regulativforslaget med den anførte vandstand på 14,0 m ved Borre Å, bliver vandstanden ved Kongens Bro på 14,99 m. Som tidligere anført kan vandstanden på 14,0 m ikke anvendes, da denne kommer fra pejlinger, hvor vandstanden kan være påvirket af mere end vandløbets skikkelse. Vælges der alligevel at foretage en beregning på en vandspejlskote på 14,0 m ved Borre Å ved en medianmaksimum afstrømning på den teoretiske skikkelse, der fremgår af regulativforslaget, bliver vandspejlskoten Kongens bro på 14,55 m, altså en vandspejlskote der er 45 cm under den i indsigelsen beregnede vandspejlskote.

Efterfølgende er der i indsigelsen anført, at indsigers beregning vil give en vandstand på 15,32 m ved skalapæl 18, som er beliggende ca. 1 km opstrøms Kongensbro. En beregning på den i regulativforslaget fastlagte teoretiske skikkelse giver en vandspejlskote på 14,69 m ved skalapæl 18 og ikke 15,32 m.

Ovenstående viser, at de i indsigelsen fremsatte vandspejlskoter ikke er korrekte. Det skal her igen påpeges at den teoretiske skikkelse ikke sikrer mod oversvømmelse i Gudenåen, men sikrer, at vandføringsevnen ikke forringes. At der kan opstå situationer med vandspejl i Gudenåen i det niveau, som det fremgår i indsigelsen, skal ikke kunne afvises, men virker meget usandsynlige, da der ved Kongensbro blev målt en vandstand på 14,81 m ved den historiske store afstrømning i 2020.

Indsigelsens påstand om at husene på Gl. Kongevej 30, 32 og 34 rutinemæssigt oversvømmes, bygger på forkerte beregnede vandspejlsniveauer.

Punkt 13:

I indsigelsen er der fremsat en løsning på at undgå de i punkt 12, af indsiger, anførte og beregnede vandstande. Vandstande der iht. regulativforslagets krav til teoretisk skikkelse ikke er korrekte. Den i indsigelsen anførte løsning, går på, at der ved udløbet af Borre Å sættes et vandspejlskrav på 13,573 m svarende til flodemålet for opstemningen ved Tangeværket. Desuden sættes der krav til en strømhendebredde på 20 m i forbindelse med grødeskæringen samt krav til fald på 0,3 promille mellem Borre Å og Tange Sø. Disse krav vil, iht. indsigelsen give et vandspejl på 14,31 m ved Kongens Bro ved en medianmaksimum vandføring. Da der ikke måles vandstrømme (antages der menes vandføring) ved Kongensbro men ved Tvilum Bro, skal vandføringen ganges med 1,16 for at have vandføringen ved Kongensbro. Med disse krav og procedure for kontrol vil det ifølge indsigelsen fjerne usikkerhed og spare tid og omkostninger til teoretiske beregninger.

Af indsigelsen er det ikke muligt at se, hvorledes vandspejlskoten på de 14,31 m ved Kongensbro er fremkommet. I øvrigt blandes forskellige krav til vedligeholdelse sammen i det fremsatte forslag. Der er foreslået et krav til et fast startvandspejl ved Borre Å samt en fast vandføring (medianmaksimum), som er en beregningsforudsætning. Desuden er der fastsat et krav til et fald på vandløbet, som delvist er et krav til skikkelsen og endelig er der koblet et krav til grødeskæringen, som ikke er en del af Gudenåens skikkelse.

Det fremgår af indsigelsen, at vandstanden på de 14,31 m ved Kongensbro er det samme krav som fremgår af det gældende regulativ. Iht. gældende regulativ er der fastlagt et krav til en maksimumvandspejlskote ved Kongens bro på 14,88 m (DVR90) ved netop en medianmaksimum vandføring, som indsiger anvender som beregningsgrundlag. Indsigers påstand om at vandspejlskoten på de 14,31 m er den samme som det gældende regulativs krav, er således ikke korrekt, men en væsentlig forbedring af gældende regulativs krav til vandføringsevne. Ydermere vil en beregning på regulativforslagets teoretisk skikkelse ved en medianmaksimum vandføring give en vandspejlskote på 14,48 m, altså en kote der ligger under det gældende krav til vandføringsevnen. Da regulativforslagets vandføringsevne er fastlagt ud fra de faktiske forhold, altså en vandføringsevne svarende til Gudenåens faktiske vandføringsevne, er regulativforslagets vandføringsevne således bedre end det gældende regulativs krav til vandføringsevne.

Punkt 14:

I afsnit 7 i Miljøvurderingsrapporten til regulativudkastet findes en opstilling og vurdering af de beskyttede habitattyper og habitatarter i Natura 2000-området.

Punkt 15:

Vi er opmærksomme på, at træer langs vandløbene spiller en væsentlig rolle i vandmiljøet – både som skyggegivere, temperaturregulerende elementer og som vigtige habitater for mange arter i ådalen.

Silkeborg Kommune har tidligere haft en pulje til at støtte skovrejsningsprojekter i oplandet til Gudenåen. Det skulle være skovrejsninger på 0,5-2 ha. Der blev givet tilskud til ét projekt. Du er velkommen til at kontakte Silkeborg Kommune, hvis du har et projektområde til plantning af f.eks. rødel.

Punkt 16:

Tak for forslaget vedrørende håndtering af drænvand. Det er en relevant og interessant idé at lede drænvand gennem en parallel rende, så næringsstoffer og jern tilbageholdes i engen frem for at belaste vandløbet direkte. Det er netop en tilgang, der anvendes i blandt andet vådområdeprojekter og andre vandløbsnære tiltag med fokus på forbedret vandkvalitet og reduceret næringsstofftilførsel.

I forhold til den aktuelle vandløbslov er den frie dræningsret beskrevet i § 3:

Det er tilladt enhver grundejer at sænke grundvandet på egen ejendom til den for dyrkningen nødvendige dybde ved almindelig udgrøftning og dræning med afløb til bestående vandløb uden anvendelse af pumpeanlæg.

Stk. 2. Det er tilladt ejeren af en grund, der støder op til et vandløb (bredejeren), fra egen grund at aflede såvel overfladevand som vand fra almindelige drænings- og udgrøftningsanlæg til vandløbet.

Stk. 3. Såfremt der inden for en afstand af 6 km oven for et registreret dambrug, jf. § 53, foretages foranstaltninger, der kan være til ulempe for dambrugeren, skal der med mindst en uges varsel gives ejeren eller brugeren af dambruget underretning om, hvornår arbejdet påbegyndes. Underretning kan dog undlades ved vedligeholdelsesarbejder i offentlige vandløb, når det af regulativet, jf. kapitel 5, fremgår, hvornår arbejderne udføres.

Punkt 17:

Som tidligere skrevet under punkt 7 kan udfordringen med klimasikring af Silkeborg, ikke løses via en regulativrevision.

I henhold til regulativet skal der laves vandsyn før og efter grødeskæringen.

Der står ligeledes, at *"Vandløbsmyndigheden afholder efter anmodning ét offentlig syn af vandløbet. De, der har ønske om at deltage i dette syn, kan træffe nærmere aftale herom med den pågældende vandløbsmyndighed. Synet afholdes senest 10 arbejdsdage efter afslutning af den ordinære grødeskæring."*

Punkt 18:

I indsigelsen er anført at regulativforslaget fastlægger krav til et vandspejlsniveau, der ligger over det i gældende regulativ fastlagte niveau. Med henvisning til kommentarerne under punkt 12 og 13 er det ikke korrekt.

Regulativforslaget fastlægger ikke krav til, hvor højt vandstanden må være i Gudenåen, men der fastlægges krav til, at hvis vandløbet ændrer sin skikkelse så meget, at denne er medvirkende årsag til en forhøjet vandstand, er der krav til at iværksætte en oprensningsindsats.

Med henvisning til det tidligere beskrevet om, at den vandføringsevne der fastsættes i regulativforslaget, ikke ændre på hverken den gældende eller den aktuelle vandføringsevne, godkendes der derfor ikke et regulativ, der hæver vandspejlet i Gudenåen.

Indsiger refererer desuden til indsigelsen i punkt 12, hvor det påstås, at der vil forekomme en årlig høj vandstand på 15,32 m ved ejendommen Gl. Kongevej 34 (beliggende tæt ved skalapæl 18). Det anføres, at ejendommens gulve, gårdspladsen og halvdelen af markerne ligger i kote 14,95 m og derved oversvømmes. Iht. digital højdemodel ligger gårdspladsen i kote ca. 15,15 –

15,40 m. Det skal ikke afvises, at der kan forekomme oversvømmelser i Gudenåen og også oversvømmelser, der kan påvirke arealerne ved Gl. Kongevej 34. Disse oversvømmelser er dog ikke en konsekvens af kravene til vandføringsevnen i regulativforslaget.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Indsigelser til Regulativforslag for Gudenåen.

Lodsejerlauget for Gudenåen fra Silkeborg til Tange Sø har bla.a. som formål at sikre vandafledningen fra Silkeborg og Gudenådalen, samt at sikre at naturen i området bevares naturlig og sund. Det er grunden til at følgende indsigelser fremsendes.

Indsigelserne påpeger bla.a. forhold som er i strid med Dansk Ret hvilket medfører, at regulativudkastet ikke bør godkendes for den del, der vedrører Silkeborg Kommune.

1. I grundlaget for udarbejdelsen af dette regulativudkast skrives, at der er arbejdet ud fra 6 opremsede love og bekendtgørelser. Her mangler de 2 vigtigste, nemlig Grundloven og vandløbsloven
2. Regulativforslaget legaliserer en ulovlig hævnning af vandspejlet i forhold til hvad der var gældende i det nuværende regulativ. De kontinuerlige måleserier fra målestationen ved Tvilum Bro viser, at vandspejlet er hævet med ca. 0,6 m. Se medsendte vandføringskurve. Det påvirker vandspejlet helt op i Silkeborg Langsø. Der bør udfærdiges en miljøkonsekvensvurdering ved så store indgreb i naturen, især da det drejer sig om Natura 2000 område N49. Det sandsynlige udfald af en miljøkonsekvensvurdering ville være en afvisning. Der er kommet omfattende skader på mange af de beskyttede habitater, heraf flere prioriterede, bla.a. elleskov og sommerblottede sandbanker. Det har også haft en negativ påvirkning af fuglelivet, fiskebestanden i åen og flagermusbestanden. Vi har bla.a. langt færre ynglende svaler og flagermus
3. En hævnning af vandspejlet i åen på ca. 0,6 m. og en forlængelse af åen ud i Tange Sø, der får åen til at stige yderligere, er reguleringer, og skal, iflg. Vandløbslovens § 23, udløse erstatning til berørte lodsejere.
4. Regulativforslaget legaliserer at Gudenåen forlænges med 2,2 km. ind i Tange sø. Det er en voldsom forandring af naturen, og det er vores opfattelse, at det kræver en miljøkonsekvensvurdering. Samtidigt skal åen bruge yderligere 0,4 m. fald for at løbe i et åløb frem for en sø. Et forhold der gør, at der ulovligt disponeres over endnu mere ejendom. For ikke at påtage sig en yderligere erstatningsforpligtigelse på vegne af en privat opstemningsejer, bør Silkeborg Kommune fastslå, at Tange Sø starter ved udløbet af Borre Å og at flodemålet her skal være maks 13,573 m. DVR og ikke må overskrides.
5. Vandstanden på 13,573 m. DVR ved Gudenå Centralens dæmning, er ikke et flodemål og må ikke gøres til et flodemål. Det er et udtryk for, hvilken vandstand dæmningen er konstrueret til med sikkerhed at kunne tilbageholde, og må, af sikkerhedsmæssige grunde, aldrig overskrides.
6. Silkeborg Langsøs vandspejl har siden reguleringen i 1859 været 18,70 m.o.h. Denne vandstand har været grundlaget ved al udstykning ved Langsøens bredder, ved Ørnsø og i den nedre del af Funder Ådal. 18,70 m.o.h. er det vandspejl, der var gældende ved vedtagelsen af regulativet i år 2000 og fredningerne ved Gødvad og Ørnsø samt ved udpegningen af Natura 2000 området N49. Et vandspejl over 18,70 m.o.h er et bevis for at åens vandføringsevne er blevet forringet, i strid med bestemmelserne i regulativkladde fra 1943 og regulativet fra 2000. En hævelse af vandspejlet som foreslået i regulativudkastet ved OS station 20, vil medføre et middelvandspejl i Langsøen på 20,4 m.o.h. og en ny maksmeridian vandstand på over 21 m.o.h. Dette vil medføre betydelige skader i naturen og vil udløse betydelige erstatningskrav fra berørte lodsejere langs søen.
7. Silkeborg Kommune er blevet pålagt at klimasikre byen på en måde, så man undgår fare for mennesker og dyr, oversvømmelser af kritisk infrastruktur og ejendom og skader på ejendom og kulturminde. Det vil tage flere generationer og have store omkostninger både økonomisk, og for naturen, at lave en klimasikring af Silkeborg, hvor Silkeborg Langsø ikke er det bærende element.

For at klimasikre og undgå oversvømmelseskatastrofer i Silkeborg i forbindelse med et skybrud på bare 100 mm. Regn, er det derfor bydende nødvendigt, at Silkeborg Langsøs middelvandspejl holdes fast på de oprindelige 18,70 m.o.h. og kontrolstationerne langs åen korrigeres ud fra dette med ca. 0,6 m. Kontrolstationernes flow kan med rimelig sikkerhed beregnes med et forholdstal i forhold til OS station 10609 Tvillum Bro, hvor der er flowmåling. Fastholdes regulativudkastet, vil den nye 100-års hændelse give en vandstand på op mod 22 m.o.h. i Silkeborg Langsø

8. Store dele af Gudenådalens består af jernholdige grusaflejringer. Den del af jernet, der er bundet som pyrit og ligger under grundvandspejlet, giver ikke problemer så længe vandspejlet ikke sænkes. Den del, der ligger fast som al-lag eller udfældet okker, giver heller ikke problemer, så længe vandstanden ikke hæves. Der er selvfølgelig en udsivning fra begge steder, men iltningen sker hovedsageligt når grundvandet kommer ud i åvandet, og åen fører så meget vand, at skaden på faunaen i åen bliver minimal. Det har fungeret i tusinder af år. Hæver man vandspejlet, så det jern- og manganholdige grundvand kommer op til overfladen og begynder at sive mod åen, vil det blive iltet og danne okker. Okkeren udfældes i vegetationen, i smågrøfter med ringe vandstrøm, smådamme og hjulspor samt i åens sivbræmme, hvor vandudskiftningen er lille. Okker og mangan er gift for vandlevende organismer, og ødelæggende for fødekæden og for ådalens fauna.
9. Afsnit 3, Vandløbets skikkelse, starter med at ændre stationeringen. For at gøre kontrollen mere overskuelig, bør den eksisterende stationering bibeholdes. Udgangspunktet kan genetableres med en nedbanket stålstang med et mærke i toppen.
10. Regnes der baglæns fra Tange Sø med de foreslåede strømrønde-bredder, ender man med et vandspejl i Silkeborg Langsø, der som en 100-årshændelse vil nå 22 m.o.h. og Silkeborg vil stå fuldstændig uden klimasikring. De foreslåede strømrønder i åløbet er for smalle. I stedet bør strømrønden skæres i 10 m. bredde fra Silkeborg til Gjelås udløb. Hvor åen er mere end 20 m. bred, må der ikke skæres nærmere åbredden end 5 m. Hvor åen er mindre end 20 m. bred, skal renden skæres midt i åløbet. Der skal være mulighed for supplerende grødeskæring, f.eks. i år med meget regn og sol. Silkeborg Kommunes Beredskab skal også have fastslået, at grødeskæring er et redskab i en oversvømmelsessituation. Grøden tager selvfølgelig skade af at blive skåret. Det er hensigten med skæringen. Det kan dog fuldstændigt afvises, at grøden tager varig skade, da grøden har udviklet sig fra at dække ca. 15 % af bunden i år 2000 til nu at dække ca. 90 % af bunden. Arter vil heller ikke blive truet eller forsvinde, da der højst vil være 5 m. til en fuldstændig original og intakt grøderand, der genetablerer sig i strømrønden i løbet af uger.
11. Grødeskæringsterminen i det eksisterende regulativ skal bibeholdes, så der er mulighed for at skære grøde tidligere, når vandstanden bliver en trussel for ådalens øvrige habitater og privat ejendom. Det kan f.eks. være som i år, hvor næsten al grøde har overvintret med stængler, der kan nå overfladen. De fremlagte argumenter for at rykke grødeskæringen holder ikke. I 2020 brugte man en båd med skærebord der ikke kunne nå bunden, og man gav ikke tid nok til at vandstanden kunne falde 60-70 cm, så man kunne nå ned og udføre et ordentligt arbejde. I 2021 satte man 4 både på, der sejlede planløst rundt og lavede den dårligst udførte grødeskæring nogensinde. I 2022 og 2023 blev arbejdet udført med en grødeskæringsbåd med længere arme, men stadig med for kort tid til at lave ordentligt arbejde. Deraf det lidt bedre resultat.
12. Strækningen Alling Å til Tange Sø er fastlagt ved en teoretisk skikkelse ud fra et skema. Årlig høj vandstand ved udløbet af Borre Å er imidlertid ikke 13,78 m.o.h. som skemaet går ud fra, men i stedet 14,0 m.o.h. iflg. pejlinger. Beregner man vandstanden ved Kongens Bro ved en gennemstrømning på 40,792 m³. pr sekund, ud fra dette skema og den reelle vandstand ved Borre Ås udløb, ender man på 14,99 m.o.h. som årlig høj vandstand. Ved skalapæl 18 vil vandstanden være 15,32 m.o.h. 10 årshændelsen vil så være 15,50 m.o.h. Hermed oversvømmers huse på Gl.

Kongevej 30, 32 og 34 rutinemæssigt. Dette kan kun gøres på lovlig vis, hvis kommunen disponerer over ejendommene.

13. De rigtige løsninger for strækningen fra Tange Sø til Kongens Bro vil være at sætte flodemålet for Tange Sø på 13,573 m.o.h. ved udløbet af Borre Å. Skæringsbredden i strømrønden fastlægges til 20 m. mellem Borre Ås udløb og Gjelås udløb, og faldet fra Borre Å til Kongens Bro fastsættes til maks 0,3 o/oo. Det giver en vandstand på 14,31 m.o.h. ved Kongens Bro, når vandgennemstrømningen er 40,742 m³ pr sekund. Denne vandstand er et udtryk for åens krævede vandføringsevne i forhold til det eksisterende regulativ, og påfører ikke Natura 2000 området N49 yderligere skader, da den var grundlaget ved udpegningen. Da vandstrømmen ikke måles ved Kongens Bro, kan den fastlægges som vandstrømmen ved Tvillum Bro gange 1,16. Denne procedure vil fjerne usikkerhed og spare tid og omkostninger til teoretiske beregninger. Gudenå Centralen skal være ansvarlig for overholdelsen, da det er opstuvningen fra deres opstemning, der giver problemerne her. Gudenåcentralen må til gengæld skære grøde og vedligeholde efter behov i deres sø fra Borre Ås udløb.
14. Det nye regulativ bør indeholde en fortegnelse over de beskyttede habitater i Natura 2000 området og deres prioritering, således at man kan undgå at overdreven beskyttelse af et habitat i voldsom vækst, f.eks. grøden, forvolder store skader eller udryddelse af andre habitater, som er endnu vigtigere for ådalens natur. Her tænkes bl.a. på elletræer, åbund med sten og grus uden grøde, ånære kildevæld, sommertørre åbanker og lavtliggende næringsfattige og tørre grusmarker.
15. De ånære elletræsbevoksninger skal reetableres, da de er en af de aller vigtigste faktorer i skabelsen af åmiljøet. Samtidigt er de et væsentligt habitat for en stor del af ådalens liv. Alene betydningen af elletræernes skygge kan ikke overvurderes. Se f.eks. temperaturen i Borre Å, ved udløbet. Borre Å, der stadig har sin originale bevoksning, har en temperatur der er ca. 6 o lavere end Gudenåen, selv på de varmeste sommerdage.
16. Det bør overvejes, om der kan indføres en pasus i regulativet, der forbyder udledning af drænvand fra dræn og grøfter direkte til åen. Det bør i stedet udledes i en lidt højere liggende parallel rende mellem engen og marken, så næringsstof og jern ikke strømmer direkte ud i åen, men fanges i engen.
17. Gudenåens evne til at aflede vand fra Silkeborgområdet er så vital, at der bør fastlægges kritiske koter, der udløser afhjælpningsforanstaltninger. Der bør også være faste årlige synsforretninger, der monitorerer faste brinker, sivbræmmer, sandbanker, udskyldninger, mudderbanker, grøde og grødebanker, således at der skabes et overblik, der giver grundlag for at udføre aktive handlinger, der forhindrer, at Silkeborg Kommune kommer til at stå i en akut katastrofesituation.
18. Der disponeres på ulovlig vis over privatpersoners ejendom ved at godkende et regulativ, der hæver vandspejlet, så vandet breder sig ud over arealer, der ikke måtte oversvømmes i henhold til det nugældende regulativ, der helt klart fastslog, at åens vandføringsevne ikke måtte forringes. Ejendommen Gl. Kongevej 34 ligger f.eks. ved skalapæl 18. Her vil, hvis de nuværende forhold legaliseres, forekomme en årlig høj vandstand på 15,32 m.o.h. Gulvene i ejendommens bygninger, gårdsplads samt halvdelen af markerne ligger 14,95 m.o.h. så der vil naturligvis fremkomme et erstatningskrav. Naboerne i Gl. Kongevej 30 og 32 har en tilsvarende udsat placering. Herudover disponeres over sommerhuse, enge og marker. Det er kritisabelt, at Silkeborg Kommune ikke har rettet henvendelse til de lodsejere, der får frataget deres ejendom, hvis regulativforslaget vedtages. De berørte lodsejere har iflg. Vandløbsloven ret til erstatning, der holder dem skadesløse.

Indsendt af Frands Lauritzen, Formand for Ålauget Gudenåen fra Silkeborg til Tange Sø, GST.

Regulativudkast for Gudenåen

Dato: 16-5-2025

Navn: Ålauget for Gudenåen fra Silkeborg til Tange Sø v/
formand Frands Lauritzen

Fornavn:

Efternavn:

Høringssvar

Vandføringskurve for station 10.820 Tvillum Bro, dels med vandføringskurven fra regulativforslaget, der selvfølgelig viser, at alt er i orden, dels med en vandføringskurve baseret på målingerne fra 1997 til 2008, indtegnet med + og markeret med tynd streg. Det er denne vandføringskurve, der er gældende ifølge regulativet fra 2000, og dermed grundlaget for erstatningsberegningerne

Resume af høringssvar

Kommunens svar

Følgende henviser til punkterne 6, 12, 13 og 18 i svar på høringssvar ID 422

Punkt 6:

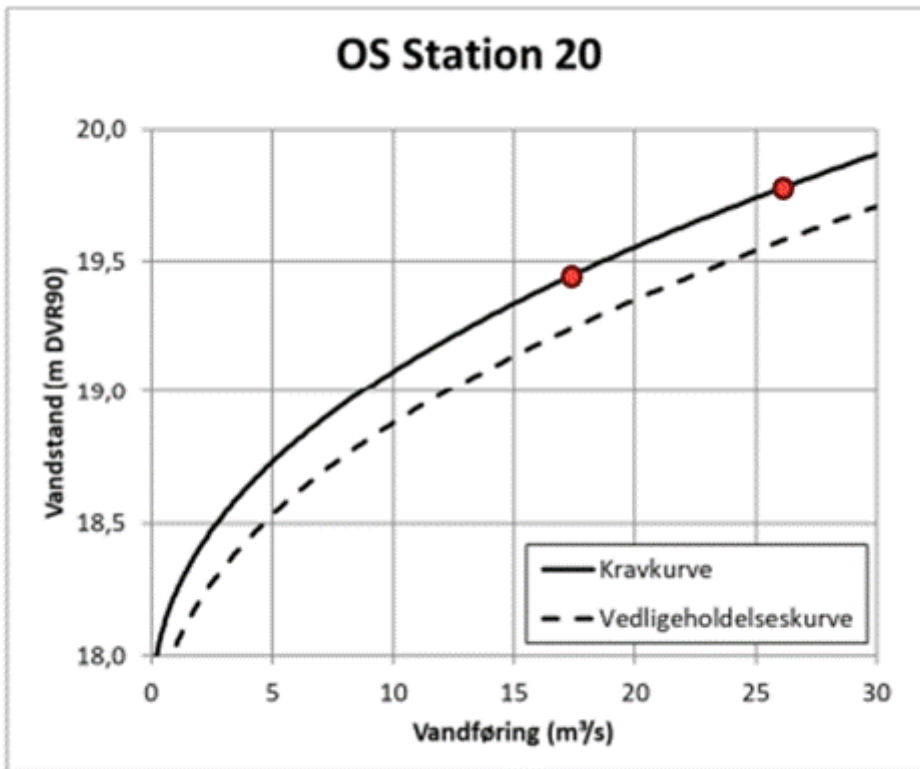
Hvor koten på de 18,70 m kommer fra, fremgår ikke af indsigelsen. Vandløbsmyndigheden har derfor 1. september 2025 pr. mail haft kontakt til indsiger. Indsiger skriver tilbage, at *"Koten stammer fra dengang papirfabrikken havde vandhjul, da de mistede kraft, hvis bagvandet stod for højt. Senere pejlinger af Langsøen viser, at den blev overholdt. Googler du Silkeborg Langsø, får du stadig, at koten på vandspejlet er 18,70 m.o.h."*.

I gældende regulativ er der fastlagt et kravvandspejl på 19,89 m ved Ringvejsbroen. Der har således ikke været et krav til en vandspejlskote på 18,70 m i gældende regulativ ved starten af strækningen (udløb fra Silkeborg Langsø).

I indsigelsen er der anført at regulativudkastet vil medføre en middelvandstand på 20,4 m og en vandstand på 21 m ved en medianmaksimum afstrømning i Silkeborg Langsø. Dette er ikke korrekt. Oplandet er på 1.074 km² ved st. 0 (Silkeborg Langsø) og med en middelfastrømning på 16,2 l/s/km² og en medianmaksimumafstrømning på 24,6 l/s/km² giver det en vandføring på hhv. ca. 17.400 og 26.400 l/s. Indsættes disse to vandføringer (Q) i QH-kurven for st. 20 m (som er regulativets krav til vandføringsevne ved Silkeborg Langsø) giver disse en kravvandstand på hhv. ca. 19,45 m og ca. 19,80 m, se nedenstående figur, hvor de to vandføringer er afsat på kravkurven. Altså mere end 1 m under de i indsigelsen anførte vandspejlskoter. Regulativforslagets krav til vandføringsevne fastlægger således ikke vandstande, der er over det gældende krav og slet ikke de vandstande, der fremgår af indsigelsen.

Det bemærkes at et vandløbsregulativ er et juridisk dokument, der fastsætter reglerne for, hvordan et offentligt vandløb i Danmark skal vedligeholdes og administreres. Det fungerer som en aftale mellem kommunen og bredejere, hvor rettigheder og pligter ved det pågældende vandløb er beskrevet. Regulativet er altså ikke en garanti mod oversvømmelser, men sikrer et serviceniveau, hvor afvanding- og miljøhensyn er afvejet.

Regulativet forholder sig IKKE til klimaforandringer så som øget nedbør, øget grødevækst pga. varme osv.

Figur 1: QH-relation for station 20 meter på den opstrøms strækning.

Punkt 12:

Inden indsigelsen kommenteres, er det vigtigt at forklare principperne bag et krav til vandføringsevne ud fra en teoretisk skikkelse. Ved en teoretisk skikkelse foretages der vandspejlsberegninger på den skikkelse, der er anført i regulativet. Vandføringsevnen beregnes som en vandspejlskote ned gennem vandløbet – i det her tilfælde fra tilløb af Alling Å til Ormsnæs ved Tange Sø. Den vandspejlskote der beregnes, er afhængig af oplandets størrelse, vandløbets ruhed (manningtal) og mængden af vand der regnes på.

Oplandets størrelse er fastlagt som den del af det omkringliggende opland der terrænmæssigt falder ned mod Gudenåen og de tilløb der ender ude i Gudenåen. Dvs. at oplandets størrelse stiger jo længere nedstrøms man er i vandløbet. Oplandets størrelse stiger ikke jævnt, da der kan være forskelle på, hvor store arealer der terrænmæssigt falder ned mod vandløbet på den enkelte strækning. Desuden vil oplandets størrelse stige brat, ved hvert tilløb til Gudenåen, da det enkelte tilløbs opland tilføres i et enkelt punkt. Denne variation af oplandets størrelse er medtaget i beregningerne.

De beregnede vandstande er ligeledes afhængig af vandløbets ruhed, altså den modstand vandet har på sin vej ned gennem vandløbet. Et vandløbs ruhed udtrykkes ved et manningtal. Manningtallet (ruheden) er konstant varierende, da den afhænger af både sedimentmateriale, vandløbets fysiske variation, mængden af grøde og den aktuelle vandstand. Et manningtal kan således også ændre sig hen over en enkelt dag. I beregningen af vandstanden i Gudenåen er der anvendt et fast gennemsnitlig manningtal. Valget af det gennemsnitlige manningtal er fastlagt for vinterperioden, da det er denne periode kontrollen af vandføringsevne skal foretages og der foretages en beregning uden grødens påvirkning af vandspejlet. Her er det vigtigt at forstå at en kontrol af vandføringsevnen ikke er et spørgsmål om at finde den korrekte vandstand i vandløbet til en hver tid, men at beregningerne skal vise, hvorvidt vandløbets fysiske form har ændret sig så meget at disse ændringer får betydning for vandføringsevnen.

I sommerperioden påvirkes vandspejlet og derved vandføringsevnen af grødens vækst og henfald. Da denne er konstant varierende i vækstperioden, er kravene udelukkende fastlagt ud fra grødeskæringsbestemmelserne i regulativforslaget. Kravene er fastsat som funktionelle krav til en strømrøndebredde og ikke vandføringsevne.

Mængden af vand (vandføringen) ned gennem vandløb er ligeledes konstant ændrende. Vandføringen fastlægges ud fra oplandets størrelse, hvortil afstrømningen fra oplandet ganges på. Afstrømningen fra oplandet er varierende, da den afhænger af regnmængde, hvornår regnen falder, hvor tæt på hinanden de enkelte regnperioder er og intensiteten af den enkelte regnbyge og fordampningen i oplandet.

I regulativforslaget er der valgt at foretage en kontrol ved en vintermiddel afstrømning, som giver en kontrol af skikkelsen ved en gennemsnitlig vandføring i vinterhalvåret.

Det er således vigtigt at forstå at kontrollen på strækningen mellem Alling Å og Ormnæs er en kontrol af om vandløbets faktiske skikkelse har ændret sig så meget at det giver anledning til en ændring af vandstanden i vandløbet. Det er ikke en kontrol af om grøden har ændret vandstanden i vandløbet. Dvs. at de vandspejlskoter der beregnes for den teoretiske skikkelse, er et kontrolvandspejl, der skal fastlægges om et evt. forhøjet vandspejl i Gudenåen skyldes ændringer af vandløbets samlede volumen. Altså er der sket sandaflejring, brinkudskridninger eller anden fysisk ændring, der har forringet vandføringsevnen.

I indsigelsen er der anført at den teoretiske skikkelse, der er fastlagt for strækningen mellem Alling Å og til Tange Sø (Ormnæs) giver en årlig høj vandstand på 13,78 m ved Borre Å. Regulativets beregning er ikke udført ved en høj vandføring, men ved en vintermiddel vandføring. Koten på de 13,78 m er således en middel vandstand i vintermånederne og ikke en høj vandstand.

Indsigelsen påpeger at beregningen på en vandstand på 13,78 m ikke er korrekt, da pejlinger ved Borre Å viser en vandstand er 14,0 m. Som ovenfor beskrevet foretages der ikke en beregning af vandløbets korrekte vandstand (da denne er afhængig af mange forhold), men den betydning vandløbets skikkelse har på vandstanden. I indsigelsen er der ikke vedlagt dokumentation for, om de nævnte 14,0 meter, er en gennemsnitlig vandspejlskote i vinterhalvåret, og om koten er påvirket af overvintrende grøde i vandløbet. Derfor kan denne måling ikke bruges som kontrol af vandføringsevnen ved en teoretisk skikkelse.

Der er anført i indsigelsen at beregnes vandstanden ved Kongens bro ved en afstrømning på 40,792 m³ (svarende til ca. medianmaksimum afstrømning) og med den teoretiske skikkelse der er fastlagt i regulativforslaget med den anførte vandstand på 14,0 m ved Borre Å, bliver vandstanden ved Kongens Bro på 14,99 m. Som tidligere anført kan vandstanden på 14,0 m ikke anvendes, da denne kommer fra pejlinger, hvor vandstanden kan være påvirket af mere end vandløbets skikkelse. Vælges der alligevel at foretage en beregning på en vandspejlskote på 14,0 m ved Borre Å ved en medianmaksimum afstrømning på den teoretiske skikkelse, der fremgår af regulativforslaget, bliver vandspejlskoten Kongens bro på 14,55 m, altså en vandspejlskote der er 45 cm under den i indsigelsen beregnede vandspejlskote.

Efterfølgende er der i indsigelsen anført, at indsigers beregning vil give en vandstand på 15,32 m ved skalapæl 18, som er beliggende ca. 1 km opstrøms Kongensbro. En beregning på den i regulativforslaget fastlagte teoretiske skikkelse giver en vandspejlskote på 14,69 m ved skalapæl 18 og ikke 15,32 m.

Ovenstående viser at de i indsigelsen fremsatte vandspejlskoter ikke er korrekte. Det skal her igen påpeges at den teoretiske skikkelse ikke sikrer mod oversvømmelse i Gudenåen, men sikrer at vandføringsevnen ikke forringes. At der kan ville opstå situationer med vandspejl i Gudenåen i det niveau, som det fremgår i indsigelsen, skal ikke kunne afvises, men virker meget usandsynlige, da der ved Kongensbro blev målt en vandstand på 14,81 m ved den historiske store afstrømning i 2020.

Indsigelsens påstand om, at husene på Gl. Kongevej 30, 32 og 34 rutinemæssigt oversvømmes bygger på forkerte beregnede vandspejlsniveauer.

Punkt 13:

I indsigelsen er der fremsat en løsning på at undgå de i punkt 12, af indsiger, anførte og beregnede vandstande. Vandstande der iht. regulativforslagets krav til teoretisk skikkelse, ikke er korrekte. Den i indsigelsen anførte løsning, går på at der ved udløbet af Borre Å, sættes et vandspejlskrav på 13,573 m svarende til flodemålet for opstemningen ved Tangeværket. Desuden sættes der krav til en strømrøndebredde på 20 m i forbindelse med grødeskæringen samt krav til fald på 0,3 promille mellem Borre Å og Tange Sø. Disse krav vil, iht. indsigelsen give et vandspejl på 14,31 m ved Kongens

Bro ved en medianmaksimum vandføring. Da der ikke måles vandstrømme (antages der menes vandføring) ved Kongensbro men ved Tvillum Bro, skal vandføringen ganges med 1,16 for at have vandføringen ved Kongensbro. Med disse krav og procedure for kontrol vil det ifølge indsigelsen fjerne usikkerhed og spare tid og omkostninger til teoretiske beregninger.

Af indsigelsen er det ikke muligt at se, hvorledes vandspejlskoten på de 14,31 m ved Kongensbro er fremkommet. I øvrigt blandes forskellige krav til vedligeholdelse sammen i det fremsatte forslag. Der er foreslået et krav til et fast startvandspejl ved Borre Å samt en fast vandføring (medianmaksimum), som er en beregningsforudsætning. Desuden er der fastsat et krav til et fald på vandløbet, som delvist er et krav til skikkelsen og endelig er der koblet et krav til grødeskæringen, som ikke er en del af Gudenåens skikkelse.

Det fremgår af indsigelsen, at vandstanden på de 14,31 m ved Kongensbro er det samme krav, som fremgår af det gældende regulativ. Iht. gældende regulativ er der fastlagt et krav til en maksimumvandspejlskote ved Kongens bro på 14,88 m (DVR90) ved netop en medianmaksimum vandføring, som indsiger anvender som beregningsgrundlag. Indsigers påstand om, at vandspejlskoten på de 14,31 m er den samme som det gældende regulativs krav, er således ikke korrekt, men en væsentlig forbedring af gældende regulativs krav til vandføringsevne. Ydermere vil en beregning på regulativforslagets teoretisk skikkelse ved en medianmaksimum vandføring give en vandspejlskote på 14,48 m, altså en kote der ligger under det gældende krav til vandføringsevne. Da regulativforslagets vandføringsevne er fastlagt ud fra de faktiske forhold, altså en vandføringsevne svarende til Gudenåens faktiske vandføringsevne, er regulativforslagets vandføringsevne således bedre end det gældende regulativs krav til vandføringsevne.

Punkt 18:

I indsigelsen er anført, at regulativforslaget fastlægger krav til et vandspejlsniveau, der ligger over det i gældende regulativ fastlagte niveau. Med henvisning til kommentarerne under punkt 12 og 13 er det ikke korrekt.

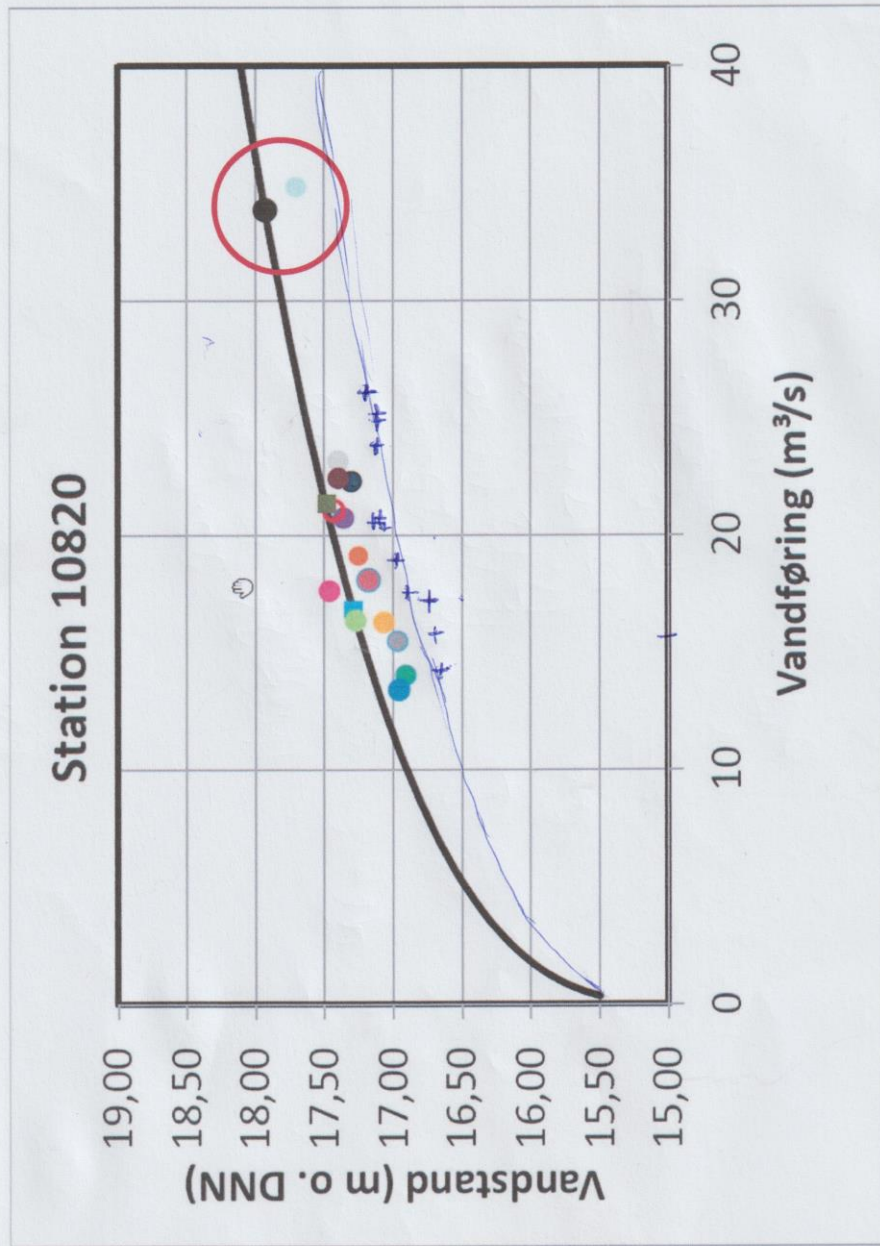
Regulativforslaget fastlægger ikke krav til, hvor højt vandstanden må være i Gudenåen, men der fastlægges krav til, at hvis vandløbet ændrer sin skikkelse så meget, at denne er medvirkende årsag til en forhøjet vandstand, er der krav til at iværksætte en oprensningsindsats.

Med henvisning til det tidligere beskrevet, om at den vandføringsevne der fastsættes i regulativforslaget, ikke ændrer på hverken den gældende eller den aktuelle vandføringsevne, godkendes der derfor ikke et regulativ, der hæver vandspejlet i Gudenåen.

Indsiger refererer desuden til indsigelsen i punkt 12, hvor det påstås, at der vil forekomme en årlig høj vandstand på 15,32 m ved ejendommen Gl. Kongevej 34 (beliggende tæt ved skalapæl 18). Det anføres at ejendommens gulve, gårdspladsen og halvdelen af markerne ligger i kote 14,95 m og derved oversvømmes. Iht. digital højdemodel lægger gårdspladsen i kote ca. 15,15 – 15,40 m. Det skal ikke afvises, at der kan forekomme oversvømmelser i Gudenåen og også oversvømmelser, der kan påvirke arealerne ved Gl. Kongevej 34. Disse oversvømmelser er dog ikke en konsekvens af kravene til vandføringsevne i regulativforslaget.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Vandføringen 2/4-25 ved Tvillum Bro: 16.357 l/s

+ Vandstand/Vandføring 2-4/1997-2-4-2008

Høringssvar

Id: 424

Nyt regulativforslag for Gudenåen

Dato: 16-5-2025

Navn: Inger-Merethe Nielsen

Fornavn:

Efternavn:

Høringssvar

Vi er bosiddende på en ejendom i Kongens Bro, hvor de ældste af de nuværende bygninger er fra 1852, men bygget på fundamenter fra endnu ældre huse. Der var kælder under stuehuset, bygget i 1932, og også under det gamle stuehus, bygget i 1852. Dengang lå åens vandspejl ca. 13 m. over havet ved vores ejendom. Vores gårdsplads og udbygninger ligger 14,95 m. over havet. Vi kan se, at det nye regulativudkast forlænger åen ud i Tange Sø, så vandstanden skal stige til 15,32 m. over havet ved vores ejendom, for at få vandet til at løbe de ekstra km.

Man forventer altså, at vi om nogle få år, når Tange sø er groet mere til, vil acceptere at vi har 30 cm. vand over gårdspladsen og udbygningernes gulve ca. hvert andet år, og at vi får en 10 års hændelse, hvor vandet står over gulvene i vores stuer. Samtidigt vil halvdelen af vore marker og skov være oversvømmet.

Det er fuldstændig uacceptabelt, og vi forventer snarest at blive orienteret om hvordan vi holdes skadesløse

Venlig hilsen

Inger-Merethe Nielsen

Gl Kongevej 34

8643 Ans by

Resume af høringssvar

Lodsejerne bor på en landbrugsejendom, hvor bygningerne er placeret i kote 14,95 m. Hvis et nyt regulativ vedtages, vil vandstanden i normale år stige til kote 15,32 m, hvilket vil medføre, at vandet står over gulvene i stuegulvet. Der forventes, at Silkeborg Kommune tilbyder en løsning, der holder dem skadesløse.

Kommunens svar

I indsigelsen er der anført, at gårdspladsen ligger i kote 14,95 m, og der udtrykkes bekymring for, at regulativets fastsatte krav til vandføringsevne vil medføre en så høj vandstand i vandløbet, at der er forhøjet risiko for oversvømmelse af ejendommen.

I gældende regulativ dækker Tange Sø strækningen fra udløbet af Borre Å og ned til stemmeværket. I regulativforslaget ændres udstrækningen af Tange Sø sig til strækningen fra Ormnæs og ned til stemmeværket. Kravet til vandføringsevne på strækningen fra udløbet fra Borre Å og til Ormnæs (en strækning på 2.176 m) ændres fra et krav til en fastlagt vandspejlskote svarende til flodemålet ved stemmeværket, til at være et krav til en teoretisk skikkelse, da strækningen ikke mere er en del af søen, men har karakter af et vandløb. Da strækningen nu har karakter af et vandløb og ikke en sø, er de nuværende bestemmelser i det gældende regulativ utilstrækkelige til at beskrive de faktiske forhold på strækningen. I henhold til vandløbslovens § 62 skal der derfor fastsættes nye bestemmelser i overensstemmelse med de reelle forhold. De gældende krav er derfor ændret til krav svarende til et vandløb med en teoretisk skikkelse.

I indsigelsen er det anført, at ejendommen Gl. Kongevej 34 ligger i kote 14,95 m, og at regulativforslaget vil medføre en vandstand på 15,32 m i normale år, hvorved området vil være oversvømmet. Til jeres orientering ligger jeres gårdsplads/have ifølge den seneste opmåling af højderne ikke i kote 14,95 men i kote 15,18 m DVR90. Se billede nederst

på siden.

I høringsvar fra Gl. Kongevej 30 er det beskrevet, hvordan indsigelsen mod en vandspejlskote på 15,32 m ved Gl. Kongevej 30 er beregnet ud fra flodemålskoten ved Ormnæs i Tange Sø, som er 13,57 m. Det antages, at I har brugt samme metode og derfor er nedenfor svar taget fra høringsvaret fra Gl. Kongevej 30:

"Herfra antages vandspejlet at stige med 0,1 ‰ (0,21 m) til kote 13,78 m ved Borre Å. Fra Borre Å stiger vandspejlet ifølge indsigelsen med 0,4 ‰ over en strækning på 3.912 m til Alling Å, hvilket giver en yderligere stigning på 1,54 m, og dermed en samlet vandspejlskote på 15,32 m.

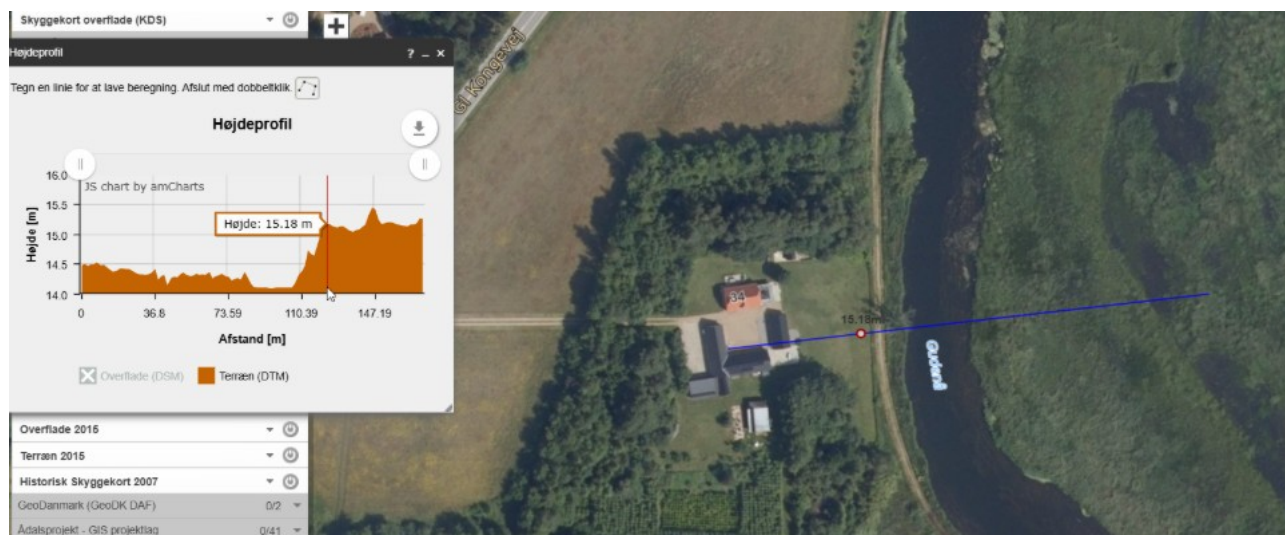
Iht. regulativforslaget er faldet på de 0,1 promille ikke op til Borre Å (st. 20.587 m), men helt op til st. 18.690 m. Der er således en væsentlig længere strækning på kun 0,1 promille og en kortere strækning på 0,4 promille fald. Ved brug af de i regulativet anførte afstande ved samme beregning som anvendt i indsigelsen til beregning af vandspejlskoten ved Alling Å, bliver koten på 14,79 m ved Alling Å, altså en kote der ligger 53 cm under den der er beregnet i indsigelsen.

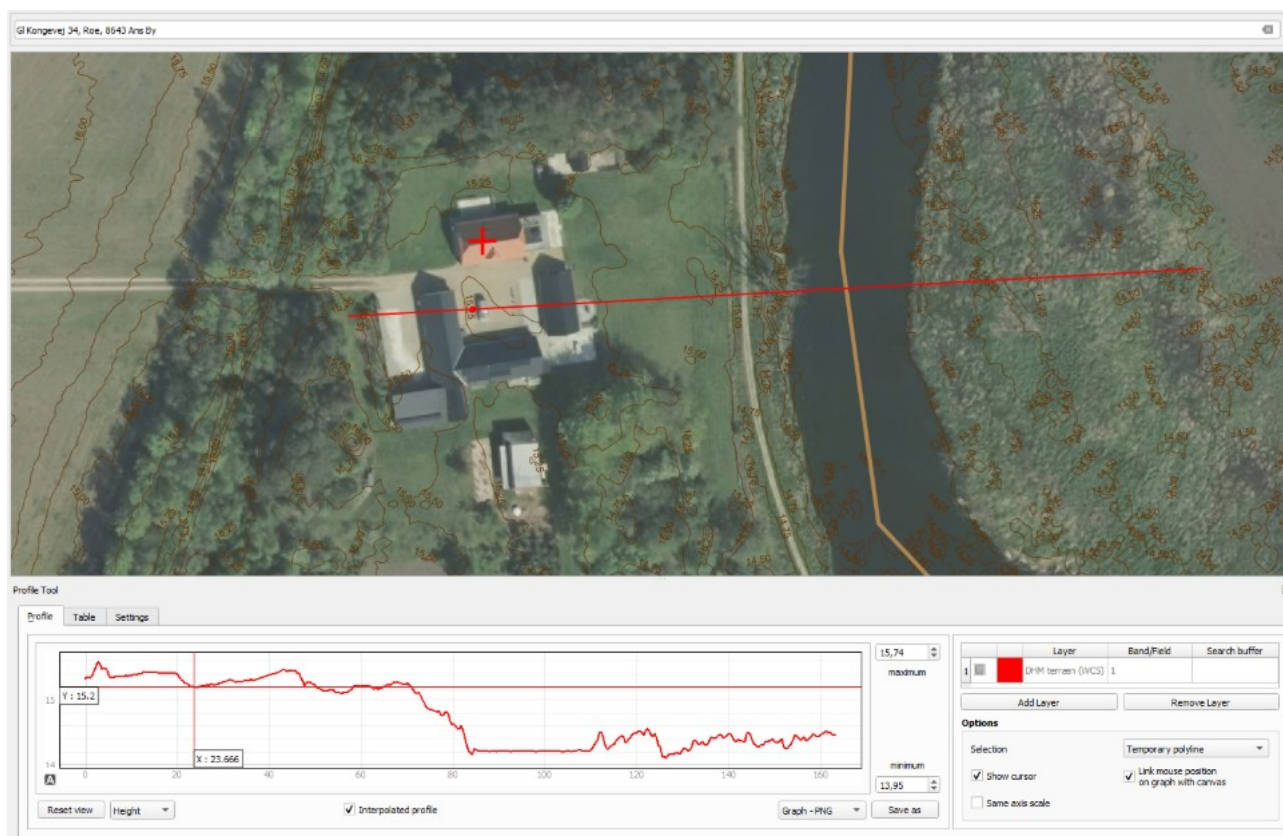
De anvendte fald i indsigelsen, er de fald, der er anført i regulativforslaget for den teoretiske bundkote, og de er anvendt som vandspejlsfald. Vandspejlets fald er ikke nødvendigvis det samme fald som vandløbets bundkote, da vandspejlskotens fald er afhængig af flere forhold end bundkoten. En korrekt beregning på regulativforslagets teoretiske skikkelse ved en vintermiddel giver en beregnet vandspejlskote ved Alling Å på kote 14,46 m, altså en kote der ligger et godt stykke under den i indsigelsen beregnede kote (15,32 m)".

Med henvisning til de ovenfor fastlagte vandspejlskoter er det ikke den i regulativforslaget foreslået teoretiske skikkelse, der vil give anledning til evt. høj vandstand ved ejendommen Gl. Kongevej 30.

Et vandløbsregulativ er et juridisk dokument, der fastsætter reglerne for, hvordan et offentligt vandløb i Danmark skal vedligeholdes og administreres. Det fungerer som en aftale mellem kommunen og bredejere, hvor rettigheder og pligter ved det pågældende vandløb er beskrevet. Regulativet er altså ikke en garanti mod oversvømmelser, men sikrer et serviceniveau, hvor afvanding- og miljøhensyn er afvejet.

Regulativet forholder sig ikke til klimaforandringer så som øget nedbør, øget grødevækst pga. varme osv.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Høringssvar

Id: 425

Høringssvar til nyt vandløbsregulativ for Gudenåen

Dato: 22-5-2025

Navn:

Fornavn:

Efternavn:

På vegne af: Banedanmark

Høringssvar

Kære Viborg-, Silkeborg-, Favrskov- og Randers Kommune,

Tak for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende forslag til nyt vandløbsregulativ for Gudenåen. Vi har gennemgået materialet og Banedanmark har ingen bemærkninger i denne forbindelse.

Resume af høringssvar

Kommunens svar

Nyt regulativ for Gudenåen

Dato: 23-5-2025

Fornavn: Kaj

Efternavn: Holst-Jørgensen

Høringssvar

Undertegnede har følgende bemærkninger til det nye forslag til et regulativ for Gudenåen.

Da det nuværende regulativ ikke har kunnet forhindre, at der gentagne gange har været oversvømmelser med uacceptable ulemper for både lodsejere og samfund, bør mulighederne for af afværge oversvømmelserne forbedres.

Behovet for bedre afværgemuligheder skal også ses i lyset af, af mange mener, at klimaændringer i fremtiden kan give endnu større udsving i nedbørsmængderne.

Den langt bedste, hurtigste og billigste mulighed for bedre afværgemuligheder vil være adgang til flere eller bredere grødeskæringer når der er behov for det.

Det er naturligvis rigtigt, at der ved vandløbets vedligehold skal tages hensyn til planter, fugle og dyr, men der står ingen steder i EU direktiverne, at naturhensyn skal prioriteres højre end afvanding, uanset hvor store ulemper og hvor store omkostninger manglende afvanding påfører lodsejere og samfund.

Der er ikke dokumenteret væsentlige miljømæssige tab ved flere grødeskæringer.

Tværtimod er der tegn på, at mangelfuld vedligehold af et vandløb grundet manglende grødeskæringer og mangelfuld oprensning af spærrende materiale kan give store problemer med livet i vandløbet.

Som eksempel kan nævnes, at fiskehejrer, odder og isfugl i øjeblikket stort set helt forsvundet fra Gravbækken, fordi der stort set ikke længere er fisk i vandløbet.

Tidligere var der altid store mængder af fisk i bækken og helt specielt mange i april måned. Der var en stor bestand af både Brasen, Gedder, Ørreder og ål og meget store mængder af skalle og aborrer. Nu ses der kun sjældent fisk, og slet ingen store.

Det er udmærket, at der føres kontrol med vandføringsevnen sker som nævnt i punkt 8.3.

Det er imidlertid et kæmpe problem, at beslutning om grødeskæring eller oprensning i visse tilfælde kan bero på en vandmyndigheds skøn om et behov, da et skøn kan være forkert, eller påvirket af holdninger og ønsker.

Erfaringerne med manglende grødeskæring og oprensning i Gravbækken viser klart, at afdelingen Vand i Silkeborg Kommune ikke har været i stand til at sikre en tilstrækkelig vandføringsevne i Gravbækken, og derfor absolut ikke kan overlades ansvaret for overholdelse af regulativet for Gudenåen.

Grødeskæring og fuldstændig oprensning i strømrunden bør derfor desværre altid ske konsekvent, uanset vurderet behov.

Kaj Holst-Jørgensen
Gravmosevej 2, Virklund
8600 Silkeborg

1. For at det nye regulativ skal være bedre rustet til fremtidige oversvømmelser, skal det indeholde bedre mulighed for flere og bredere grødeskæringer, når der er behov for det
 2. I forbindelse med udarbejdelse af bestemmelser for vedligehold, skal der tages hensyn til planter, fugle og dyr, men det skal ikke prioriteres højere end afvandingsinteresser
 3. Der er ikke dokumenteret væsentlige miljømæssige tab ved flere grødeskæringer
 4. Fiskehejre, odder, isfugle og andet liv i vandløbet er forsvundet som konsekvens af manglende vedligehold
 5. Beslutning om grødeskæring eller oprensning i visse tilfælde tages på vandløbsmyndighedens skøn
 6. Grødeskæring og oprensning i strømmende bør altid ske konsekvent, uanset vurderet behov
-

Kommunens svar

Høringsafgiver beskriver nogle forhold og potentielle vandstandsstigninger i Gravbæk, som er et tilløb til Borre sø, som er en del af Gudenåen på strækningen fra Skanderborg til Silkeborg. Dette regulativudkast er gældende for strækningen mellem Silkeborg og Randers, og vil derfor ikke have betydning for vandstanden og andre nævnte forhold i Gravbæk, da vandstanden styres af flodemålet ved slusen i Silkeborg by og forhold opstrøms herfra.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Indsigelse mod vandløbsregulativ vedr. vandløb

Dato: 10-6-2025

Fornavn: Linda og Kurt

Efternavn: Rasmussen

Høringssvar

Vi bor på en landbrugsejendom fra ca. år 1900. Bygningerne er placeret i kote 15,25 m.

Stuehusets gulv ligger ca. 20 cm, eller en trappesten højere end det omkringliggende terræn.

I februar 2020 kunne vi, med pumper og sandsække, lige netop holde udhusene vandfri, men havde 5 cm vand på gårdspladsen.

Hvis regulativet vedtages som beskrevet og man lader åen fortsætte med at gro til ud i Tange Sø, som beskrevet, vil vandstanden på vores gårdsplads og i vore udhuse i normale år komme op i kote 15,32 m. så det hele kommer til at stå under vand til lige under brædderne i vores stuegulv.

Koten er beregnet ved at tage koten for Tange Sø på 13,57 m. lægge 0,1 o/oo fald til for strækningen op til Borre Å, i alt 0,21m og 0,4 o/oo fald til for strækningen fra Borre Å op til Alling Å, i alt 1,54 m. Sammenlagt bliver det til kote 15,32 m. Vores erfaring med Silkeborg Kommunes evne og vilje til at overholde regulativer er ikke de bedste, og vi kan allerede se nu, at vandstanden ved Borre Ås udløb hvert år er kommet op i kote 14 m. Lægger vi her til 0,4 o/oo fald fra Borre Å til Alling Å, i alt 1,54 m. kan vi se, at om få år, vil en vandstand på 15,54 m på vores gårdsplads, være en årlig tilbagevendende begivenhed. Det er 9 cm. vand overalt i vores hjem.

Det er ikke en holdbar situation at sætte kommunens borgere i, så vi forventer en henvendelse fra Silkeborg Kommune med et tilbud om en løsning, der holder os skadesløse.

Resume af høringssvar

Lodsejerne bor på en landbrugsejendom, hvor bygningerne er placeret i kote 15,25 m. Hvis et nyt regulativ vedtages, vil vandstanden i normale år stige til kote 15,32 m, hvilket vil medføre, at vandet når lige under brædderne i stuegulvet. Lodsejerne har beregnet ved tagelsen af det nye regulativforslag, at vandstanden i fremtiden vil nå kote 15,54 m, hvilket vil betyde 9 cm vand i deres hjem. De forventer, at Silkeborg Kommune tilbyder en løsning, der holder dem skadesløse.

Kommunens svar

I indsigelsen er der anført, at der i 2020 var problemer med vand på gårdspladsen til ejendom, og der udtrykkes bekymring for, at regulativets fastsatte krav til vandføringsevne vil medføre en så høj vandstand i vandløbet, at der er forhøjet risiko for oversvømmelse af ejendommen.

I gældende regulativ dækker Tange Sø strækningen fra udløbet af Borre Å og ned til stemmeværket. I regulativforslaget ændres udstrækningen af Tange Sø sig til strækningen fra Ormnæs og ned til stemmeværket. Kravet til vandføringsevne på strækningen fra udløbet fra Borre Å og til Ormnæs (en strækning på 2.176 m) ændres fra et krav til en fastlagt vandspejlskote svarende til flodemålet ved stemmeværket, til at være et krav til en teoretisk skikkelse, da strækningen ikke mere er en del af søen, men har karakter af et vandløb. Da strækningen nu har karakter af et vandløb og ikke en sø, er de nuværende bestemmelser i det gældende regulativ utilstrækkelige til at beskrive de faktiske forhold på strækningen. I henhold til vandløbslovens § 62 skal der derfor fastsættes nye bestemmelser i overensstemmelse med de reelle forhold. De gældende krav er derfor ændret til krav svarende til et vandløb med en teoretisk skikkelse.

I indsigelsen er det anført, at ejendommen Gl. Kongevej 30 ligger i kote 15,25 m, og at regulativforslaget vil medføre en vandstand på 15,32 m i normale år, hvorved området vil være oversvømmet. Til jeres orientering ligger jeres gårdsplads/have ifølge den seneste opmåling af højderne ikke i kote 15,25 men i kote 15,55 m DVR90. Se billede nederst på siden.

Ifølge indsigelsen er denne vandspejlskote på 15,32 m beregnet ud fra flodemålskoten ved Ormnæs i Tange Sø, som er 13,57 m. Herfra antages vandspejlet at stige med 0,1 ‰ (0,21 m) til kote 13,78 m ved Borre Å. Fra Borre Å stiger vandspejlet ifølge indsigelsen med 0,4 ‰ over en strækning på 3.912 m til Alling Å, hvilket giver en yderligere stigning på 1,54 m, og dermed en samlet vandspejlskote på 15,32 m.

Iht. regulativforslaget er faldet på de 0,1 promille ikke op til Borre Å (st. 20.587 m), men helt op til st. 18.690 m. Der er således en væsentlig længere strækning på kun 0,1 promille og en kortere strækning på 0,4 promille fald. Ved brug af de i regulativet anførte afstande ved samme beregning som anvendt i indsigelsen til beregning af vandspejlskoten ved Alling Å, bliver koten på 14,79 m ved Alling Å, altså en kote der ligger 53 cm under den, der er beregnet i indsigelsen.

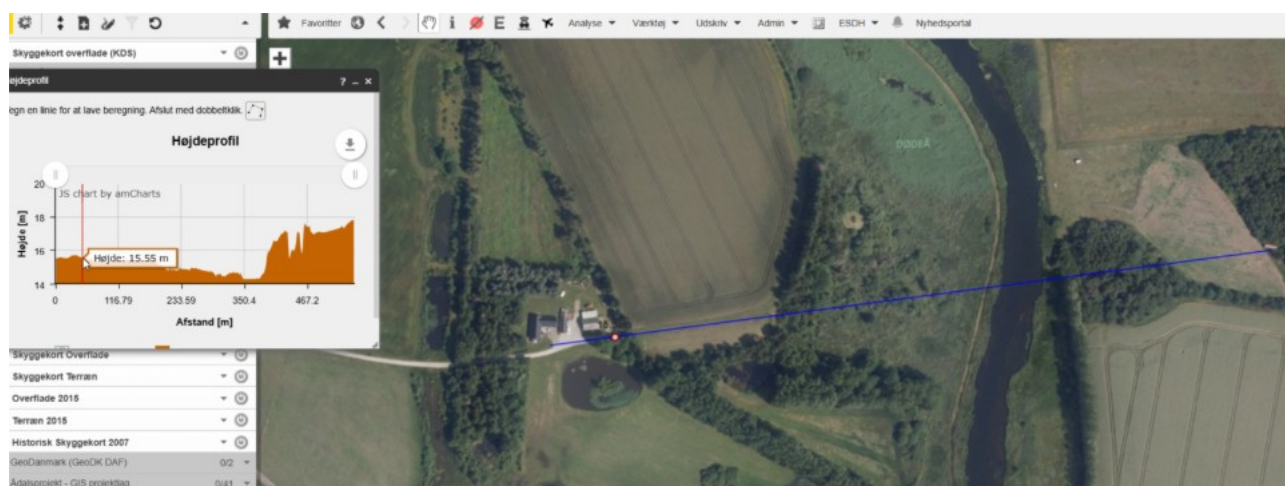
De anvendte fald i indsigelsen, er de fald, der er anført i regulativforslaget for den teoretiske bundkote, og de er anvendt som vandspejlsfald. Vandspejlets fald er ikke nødvendigvis det samme fald som vandløbets bundkote, da vandspejlskotens fald er afhængig af flere forhold end bundkoten. En korrekt beregning på regulativforslagets teoretiske skikkelse ved en vintermiddel giver en beregnet vandspejlskote ved Alling Å på kote 14,46 m, altså en kote der ligger et godt stykke under den i indsigelsen beregnede kote (15,32 m).

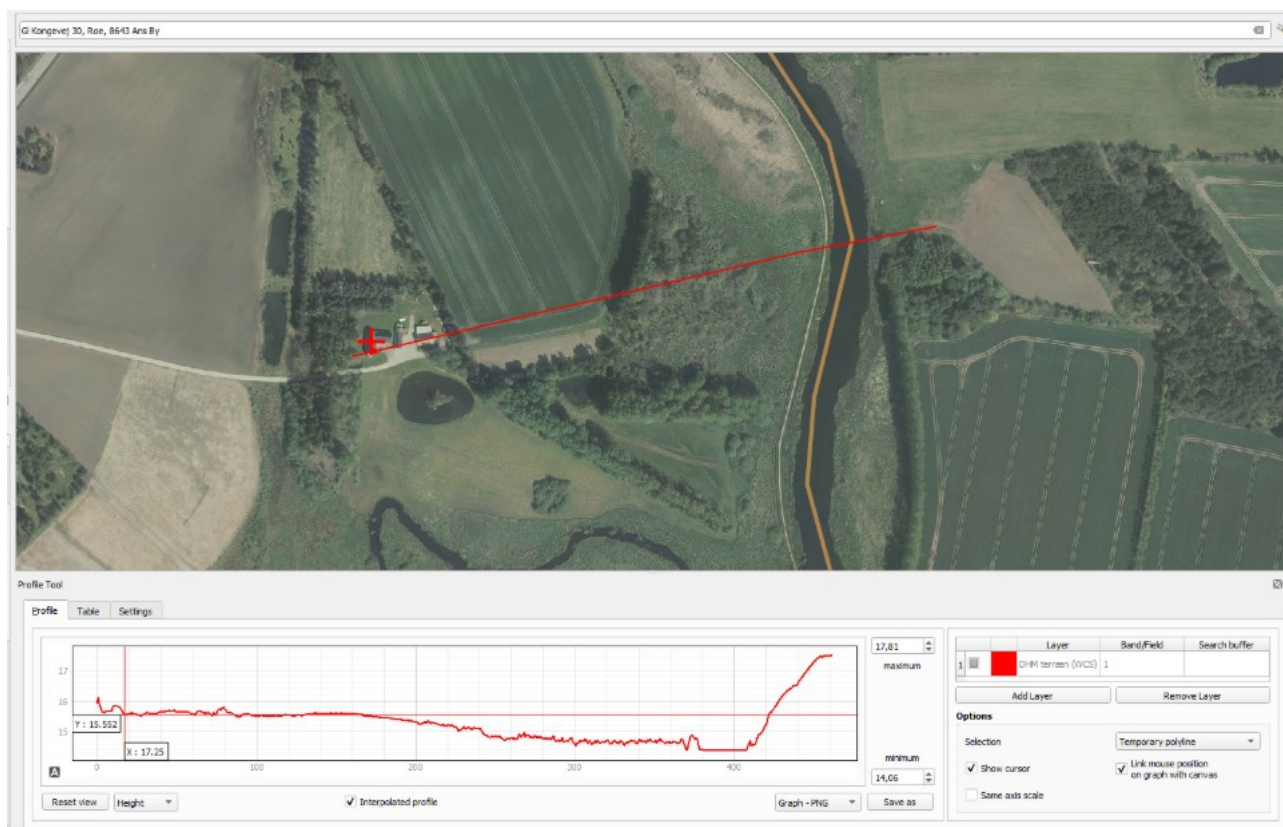
I indsigelsen er anført, at vandstanden ved Borre Ås udløb reelt er på 14,0 m, hvilket vil (iht. indsigelses metode til beregning af vandspejlskote) give en vandspejlskote på 15,54 m ved ejendommen, og at denne vil være en årlig tilbagevendende begivenhed. Denne vandspejlskote er ligeledes beregnet forkert.

Med henvisning til de ovenfor fastlagte vandspejlskoter er det ikke den i regulativforslaget foreslået teoretiske skikkelse, der vil give anledning til evt. høj vandstand ved ejendommen Gl. Kongevej 30.

Et vandløbsregulativ er et juridisk dokument, der fastsætter reglerne for, hvordan et offentligt vandløb i Danmark skal vedligeholdes og administreres. Det fungerer som en aftale mellem kommunen og bredejere, hvor rettigheder og pligter ved det pågældende vandløb er beskrevet. Regulativet er altså ikke en garanti mod oversvømmelser, men sikrer et serviceniveau, hvor afvanding- og miljøhensyn er afvejet.

Regulativet forholder sig ikke til klimaforandringer så som øget nedbør, øget grødevækst pga. varme osv.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Høringssvar

Id: 428

Høringssvar

Dato: 10-6-2025

Fornavn: Christian

Efternavn: Andersen

På vegne af: Kongensbro kro

Høringssvar

Se vedhæftet

Resume af høringssvar

Ifølge lodsejeren, som ejer Kongensbro Kro, har området siden 2006 oplevet en markant stigning i vandstanden på mellem 60 og 70 cm. Lodsejeren mener, at denne forhøjede vandstand har forårsaget skader på både naturen og kroens bygninger. Lodsejer opfordrer til, at det nye regulativforslag revideres, så det kan håndtere vandstandsstigningerne i området.

Kommunens svar

Vandløbsmyndigheden har gennem en årrække undersøgt mulighederne for at skære mere grøde i Gudenåen på strækningen fra Silkeborg og til indløb i Tange Sø. Udfordringen er, at vi på grund af en meget restriktiv miljølovgivning kun i begrænset omgang må slå åens grøde. Og det er én gang om året og i perioden 15. juni til 1. august i henhold til det gældende regulativ. Det gælder også i indløb til Tange Sø, og derfor kan Gudenaacentralen ikke slå grøden flere gange.

Flodemål for opstemning af Tange Sø er ved lov fastsat til 13,573 m DVR90 (13,62 m DNN). Lavest tilladeligt vandspejl i søen er fastsat til 12,573 m DVR90. Gudenaacentralen kan derfor ikke ændre vandspejlet for søen uden for de koter.

Det nye vandløbsregulativ er underlagt den samme restriktive miljølovgivning, som det gældende regulativ.

Det bemærkes, at et vandløbsregulativ er et juridisk dokument, der fastsætter reglerne for, hvordan et offentligt vandløb i Danmark skal vedligeholdes og administreres. Det fungerer som en aftale mellem kommunen og bredejere, hvor rettigheder og pligter ved det pågældende vandløb er beskrevet. Regulativet er altså ikke en garanti mod oversvømmelser, men sikrer et serviceniveau, hvor afvanding- og miljøhensyn er afvejet.

Silkeborg Kommune har tidligere haft en pulje til at støtte skovrejsningsprojekter i oplandet til Gudenåen. Det skulle være skovrejsninger på 0,5-2 ha. Der blev givet tilskud til ét projekt. Du er velkommen til at kontakte Silkeborg Kommune, hvis du har et projektområde til plantning af f.eks. rødæl.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Indsigelse mod nyt regulativ for Gudenåen

Hermed mine kommentarer til forslaget til et nyt vandløbsregulativ for Gudenåen.

Jeg driver Kongensbro Kro, og et af vore væsentligste aktiver, ud over de kulinariske oplevelser, er, at vi kan byde vore gæster på nogle gode naturoplevelser.

De sidste knap 20 år, har vi oplevet, at vore gæsters naturoplevelser, og dermed en del af vort forretningsgrundlag, er blevet forringet i ganske alvorlig grad.

Det startede med, at Silkeborg Kommune valgte at undlade at overholde det gældende regulativ, der fastslog, at Gudenåens vandføringsevne, i forhold til det tidligere gældende regulativ, ikke måtte forringes.

Gudenåens vandføringsevne før år 2000 var karakteriseret ved, at vandstanden ved Kongensbro i gennemsnit lå omkring 13,60-14 m.o.h. og med en højeste vandstand i tøjbrudsperioder på 14,40 m.o.h.

Krohaven var tør, træerne var levende, rødderne gav skjul og vore lystfiskergæster kunne komme ud til åen, hvor de fangede fisk og, frem for alt, havde nogle gode oplevelser. Vore vandregæster kom også tørskoede frem og med gode oplevelser, på trods af trækstiens noget miserable tilstand.

Fra ca. år 2006 begyndte vandstanden at stige og træerne begyndte at dø.

I 2007 gik det helt galt. Vandstanden steg med 60 – 70 cm. De resterende træer døde, og over de næste år forandrede naturen sig fra at være en frodig ådal, til at være en sivbevokset, monoton sump med meget mindre natur og liv end tidligere.

Vore lystfiskergæster forsvandt, da der ikke mere kunne fiskes for grøde, og de heller ikke fangede fisk. Det ryktes tilsyneladende hurtigt i lystfiskerkredse. Vandregæsterne forsvandt også. De kom igen, da trækstien blev renoveret, men det varede ikke mere end et par år, før den nyrenoverede træksti var oversvømmet hele sommersæsonen, og dermed umuliggjorde ordentlig planlægning af gode oplevelser til vore gæster. Gæsternes små naturoplevelser, med svaler og småfugle i krohaven og flagermus i skumningen er desværre også blevet sjældne.

Når vandet i åen stiger bliver vores private ejendom oversvømmet og vores have bliver til en sump, så vores gæster ikke kan bruge den, ligeledes sætter det et pres på grundvandet der gør vi får skader på vores ejendom, vandet trænger op i bygningen og indervægge der bliver fugtige og maling og puds falder af, ligeledes bruger vi store summer på strøm til pumper for og holde vores kælder tør, det har aldrig været et problem før efter 2006 , Silkeborg Kommune har på ingen måde råderet over vores ejendom , og kan tillade den bliver oversvømmet.

Gode oplevelser er en forudsætning for at vore gæster kommer, og især for at de kommer igen!

Jeg vil opfordre til, at det udsendte regulativforslag revideres inden vedtagelsen. Der er især behov for at sikre ådalens natur, der næsten er ødelagt af den høje vandstand. Den vandstandsstigning, vi har set de sidste 25 år, er den største miljøkatastrofe, vi har set i Midtjylland.

Den skitserede kurve for åens vandføringsevne ved Kongensbro skal rettes til, så den absolut maksimale vandstand, der kan tillades her, skal være 14,40 m.o.h. og gennemsnits vandstanden skal være 14,00 m.o.h. Disse vandstande skal gælde året rundt, uafhængigt af grødesituationen og mudderaflejringer. Gudenåcentralen skal, som opstemningsejer, være ansvarlig for overholdelse af maks vandspejlene, og til dette skal de have fri grødeskæring i Tange sø, samt mulighed for periodisk at sænke vandspejlet, så muddret kan skylles længere ud i søen. Kommunen skal også reetablere de skyggegivende træer langs åen.

Christian Andersen

Kongensbro Kro

Høringssvar. Pas på Naturen.

Dato: 12-6-2025

Fornavn: Helle Therese

Efternavn: Kirkegaard

Høringssvar

Tak for muligheden for at indgive kommentar.

Min bekymring går på, at mennesket og vore krav har fået alt for meget plads i Ådalen. Da Trækstien blev saneret skete der store synlige og mærkbare ændringer.- Det er jeg bekymret for vil blive prioriteret højt fortsat: Det er mit indtryk, at byen Silkeborg og det at ville være Outdoorhovedstad bliver prioriteret højt. Man laver projekter som skal øge turisters og motionisters adgang til naturen og det er IKKE godt. Der er slet ikke plads til dyrene og fuglene mere - jo flere mennesker i Gudenå-dalen , jo færre dyr. I regulativet er der nogle arter som man bruger til at måle tilstanden i og omkring Åen. Men ingen fugle... Man burde REGULERE mennesket ved vandløbet også. Man kunne regulere adgang omkring yngletiden som man gør i Marsken.

Jeg vil også pointere, at det er tydeligt, at der er meget mere vand i åen end før. Det ved vi vist alle . Man prioriterer Porskæret som vandreservoir hvilket ganske tydeligt ses ved at 3000 kvm af vores grund er ubrugelig og nu er våd og oftest oversvømmet eng - men jo altså natur - så okay; men det føles ikke så godt, at man vælger at oversvømme nogle matrikler for at bevare andre. Det føles sådan - men måske er det ikke rigtigt.

Jeg har også en bekymring om al den overfladevand som bliver produceret langs Gudenåen. Der er ganske meget nybyggeri i Silkeborg og der er umiddelbart planer om at bygge endnu mere fra Eriksborg og ud mod Grauballe - det giver vel mere vand i Gudenåen? Man burde inddrage disse landarealer til natur under hensyn til den grønne trepart.

Med venlig hilsen Helle Therese Kirkegaard

Resume af høringssvar

Kommunens svar

Der er i forbindelse med udarbejdelse af regulativudkastet lavet en fuld miljøvurdering og habitatkonsekvensvurdering af rådgivningsfirmaet, NIRAS, der beskriver regulativets eventuelle påvirkning på naturen (bilag 7 til regulativet). Vurderingerne er lavet i overensstemmelse med bl.a. EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiv, hvilket vil sige, at påvirkningen på relevante fugle- og dyrearter er indeholdt i vurderingen.

I forbindelse med tilladelser til projekter der producerer overfladevand og ledes i et vandområde, vil der altid foretages en konkret vurdering af, om det pågældende vandområde kan belastes yderligere med udledning af ekstra overfladevand. Dette er også gældende ved Gudenåen. Derfor vil der ikke blive udledt mere overfladevand end det vurderes, at vandløbet kan klare.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Fastsættelse af vandføringsevnen omgår Fødevare- og Miljøklagenævnets afgørelse fra den 10. juni 2021.

Dato: 18-6-2025

Fornavn: Lars Bo

Efternavn: Nielsen

Høringssvar

Til Silkeborg Kommune

Vedr. Indsigelse mod nyt regulativ for Gudenåen – fastsættelse af åens vandføringsevne, der direkte omgår Fødevare- og Miljøklagenævnets afgørelse fra den 10. juni 2021.

Som privatperson og lodsejer ønsker jeg hermed, at gøre indsigelse mod det fremsatte regulativ for Gudenåen, specielt omkring fastsættelse af vandføringsevnen

Det kommende regulativet tilsidesætter den retsgyldige afgørelse truffet af Fødevare- og Miljøklagenævnet den 10. juni 2021, hvori det fastslås, at fastsættelsen af vandføringsevnen skal tage udgangspunkt i 1997- opmålingen. Ifølge nævnte afgørelse kan denne opmåling kun tilsidesættes gennem en prøvelse ved domstolene.

Det er derfor retligt uholdbart, at Silkeborg Kommune forsøger at tilsidesætte opmålingen ved at lade et eksternt ingeniørfirma erklære metoden ubrugelig.

En tilsidesættelse af en retslig kendelse fra en offentlig myndighed imod en gruppe borgere i samfundet.

1997-opmålingen er foretaget efter de normer og metoder, der var gældende og anerkendte på det pågældende tidspunkt.

At forsøge at underkende denne med henvisning til metodemæssige forskelle er ikke en lovlig fremgangsmåde, og det er med til at underminere retssikkerheden i Danmark.

At Silkeborg Kommune først erkender de store forringelser af åens vandføringen i 2022 efter afgørelsen fra nævnet fra 2021, fritager ikke kommunen i at bringe regulativets fra år 2000 krav til vandføringen i orden, inden et nyt regulativ udarbejdes.

Jeg skal derfor opfordre til, at den kommende regulativ forkastes og revideres, så vandføringen bringes i overensstemmelse med Fødevare og Miljøklagenævnets afgørelse fra 2021.

Alt andet vil være lovstridigt.

Med venlig hilsen

Lars Bo Nielsen

Allinggårdsvej 60

8600 Silkeborg

1.Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet² og gebyrbekendtgørelsens § 2.3 Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen kan anlægges ved domstolene. (Se vedlagte bilag)

2.“Vurdering af 1997-opmålingens egnethed til bestemmelse af vandføringsevnen i Gudenåen mellem Silkeborg og Tange Sø” (Bilag C i materialet til de foreslåede regulativ)

Resume af høringssvar

I høringssvaret opfordres der til, at det kommende regulativ forkastes og revideres, så vandføringen bringes i overensstemmelse med Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse fra 2021.

Kommunens svar

I høringssvaret står, at vandløbsmyndigheden udfører en ulovlig administration af Gudenåen og der opfordres til, at regulativudkastet revideres, så vandføringen bringes i overensstemmelse med Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse fra 2021.

I det gældende regulativ for Gudenåen er kravet til vandføringsevnen, at vandspejlet i Gudenåen ved en bestemt vandføring i marts–april måned ikke må overstige angivne koter på et antal stationer, som er fastlagt i regulativet.

Vandløbsmyndigheden har i perioden 2010-2021 gennemført kontrol af vandføringsevnen efter bestemmelserne i regulativet ud fra en konstrueret kontrolgraf. Graften var konstrueret ud fra de i regulativet angivne koter.

Den anvendte metode blev imidlertid underkendt af Miljø- og Fødevareklagenævnet i juni 2021. Ifølge nævnets afgørelse skal vandføringsevnen i Gudenåen i stedet kontrolleres ud fra opmålingen fra 1997, som ligger til grund for fastlæggelse af den vandføringsevne, der er sat krav til i regulativet. Desværre er opmålingen fra 1997 behæftet med så stor usikkerhed og væsentlige mangler, at den vurderes ikke anvendelig som regulativmæssig reference for kontrol af vandføringsevnen i Gudenåen.

I vandløbslovens § 62 står, at *"Uanset at forholdene ved et vandløb eller anlæg tidligere er fastlagt ved aftale, eller at der tidligere er truffet afgørelse herom, kan der fastsættes nye bestemmelser vedrørende vandløbet eller anlægget, hvis de faktiske forhold har ændret sig, eller hvis den tidligere aftale eller afgørelse må anses for utilstrækkelig"*. I det nugældende Gudenåregulativ 2000, kan ingen af de beskrevne kontrolmetoder reelt benyttes og regulativet må derfor anses for utilstrækkeligt.

Da der ikke foreligger regulativmæssige bestemmelser, der efter nutidens standarder kan beskrive vandføringsevnen i Gudenåen, fastsættes derfor i det nye regulativ nye bestemmelser/kontrolmetoder ud fra de faktiske forhold i åen jf. vandløbslovens § 62.

Silkeborg Kommune har 14. december 2023 på anmodning af Vandløbslauget GST og Gudenådalens Lodsejerforening truffet afgørelse om, ikke at foretage oprensning af Gudenåen mellem Silkeborg og Tange Sø på baggrund af vinterkontrol af vandføringsevnen foretaget i 2023. Afgørelsen er 10. januar 2024 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af Vandløbslauget GST og Gudenådalens Lodsejerforening.

Klagesagen, som går på det eksisterende regulativ og ikke det nye regulativudkast, afventer sagsbehandling i klagenævnet.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

10. juni 2021
Sagsnr.: 18/09944
Klagenummer: 1002147
FKL

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

**MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET**

Toldboden 2
8800 Viborg

ÆNDRING af afgørelse i sag om vedligeholdelse af Gudenåen i Silkeborg Kommune

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter vandløbslovens¹ § 27, jf. § 31, jf. § 80, stk. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnet ændrer Silkeborg Kommunes afgørelse af 26. september 2018 om vedligeholdelse af Gudenåen til, at kommunen ikke har dokumenteret, at det nævnte vandløb i 2018 fuldt ud var vedligeholdt i overensstemmelse med de regulativfastsatte bestemmelser for vandløbet på strækningen mellem Silkeborg Langsø (st. 0 m) og Tange Sø (st. 20.849 m).

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet² og gebyrbekendtgørelsens § 2.³ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen kan anlægges ved domstolene.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 1 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, der i overensstemmelse med vandløbslovens § 80, stk. 1, har behandlet sagen i nævnets læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 9, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 om vandløb med senere ændringer.

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

³ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 23. oktober 2018 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af et vandløbslaug.

Klager har navnlig anført, at

- vandføringsevnen i Gudenåen ikke er i overensstemmelse med regulativet,
- der efter regulativet skal foretages enten grødeskæring eller oprensning ved overskridelse af kravkoterne, og
- piletræerne omkring Svostrup Bro skal fjernes.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.4.

2. Sagens oplysninger

Sagen omhandler Silkeborg Kommunes vedligeholdelse af Gudenåen på strækningen mellem Silkeborg Langsø (st. 0 m) og Tange Sø (st. 20.849 m). Vandløbet er omfattet af ”Regulativ for Gudenåen, Silkeborg – Randers 2000, amtsvandløb nr. 105 i Viborg Amt og nr. 78 i Århus Amt”⁴ af 24. februar 2000 og bilaget til regulativet af februar 2001 kaldet ”redegørelsen”.⁵ Derudover er Gudenåen reguleret af et tillægsregulativ fra 25. november 2004 vedtaget af Århus Amt.⁶

Regulativet er ifølge pkt. 1 i regulativet udarbejdet på baggrund af en opmåling af vandløbet udført i marts til juni 1997. Af redegørelsen pkt. 4.1 fremgår bl.a., at opmålingen havde til formål at kontrollere overholdelsen af det tidligere regulativ samt danne grundlag for vurdering af fremtidig regulativmæssig tilstand i forhold til tidligere regulativ, hydrauliske beregninger og vurdering af de miljømæssige og afstrømningsmæssige muligheder for et tidssvarende regulativ ifølge gældende vandløbslov.

Det fremgår videre, at Gudenåen i 1997 er opmålt med tværprofiler pr. maks. 300 m. Opmålingen og dens skikkelse i form af længdeprofil og tværprofil fremgår ikke af regulativet.

Endvidere fremgår det af regulativets pkt. 3.2, at vandløbet skal vedligeholdes med henblik på at opnå en naturlig tilstand, hvor det er den aktuelle vandføringsevne, der er afgørende for en eventuel oprensning eller grødeskæring. Herefter forudsættes det, at vandføringsevnen i vandløbet skal være mindst lige så god som den er i tabel 3 i pkt. 3.2, der viser en sammenhæng mellem vandføring og vandspejl for udvalgte stationer. De relevante dele af tabel 3 er gengivet herunder.

⁴ <https://www.gudenaakomiteen.dk/media/16120/regulativ-gudenaen-silkeborg-til-randers.pdf>.

⁵ https://www.gudenaakomiteen.dk/media/14162/gudena_redegoerelse.pdf.

⁶ https://www.gudenaakomiteen.dk/media/159563/tillaegsregulativ-til-vandloebene-i-%C3%A5rhus-amt_dec04.pdf.

Tabel 3⁷			
Station (m)	Beskrivelse	Vandspejl ved median-maksimum (m)	Medianmaksimumsvandføring (m ³ /sek)
169	Udløb Ringvejsbroen, Skala H	19,89	28,20
1.790	Resenbro ved rensningsanlæg	19,66	28,21
3.600	Ca. 400 m opstr. Linå	19,24	28,21
5.550	Ved Porskær	18,95	29,48
6.500	Ca. 800 m opstr. Sminge Sø	18,86	29,48
7.800	P-Plads nedstr. Sminge Sø	18,69	33,52
8.500	Ca. 200 m opstr. Svostrup Bro	18,51	33,52
8.750	Nedstrøms Svostrup Bro	18,39	33,52
11.999	Ved Asmildgårde	17,38	33,86
13.500	Ved Nebelgårde	16,43	33,86
15.500	Truust opstr. Markbæk	15,62	33,86
17.500	Dødeå opstr. Kongensbro	14,98	41,38
18.000	Ved Kongensbro	14,80	41,38
18.400	Indløb Kongensbro Bro	14,93	41,38
20.849	Borre Å	14,04	43,78

Vandspejlets højde må ikke ved medianmaksimumsvandføring overstige den i tabellen angivne vandspejlskote. I et sådant tilfælde foretages en ekstra grødeskæring eller oprensning.

Kontrol af vandføringsevnen foretages ifølge pkt. 3.2 i regulativet i det grødefri vandløb i perioden 1. marts til 30. april.

Af redegørelsens pkt. 4.3 om vandspejlsberegninger fremgår det, at der er udført vandspejlsberegninger ved medianmaksimumsvandføringen, der er valgt som dimensionsgivende vandføring i regulativet. Vandspejlsberegningen er udført på baggrund af et manningtal på 24. Videre følger det af redegørelsens pkt. 4.3, at der som kontrol er udført beregninger ved medianminimumsafstrømning og ved en 10-års-maksimumsafstrømning. Beregningerne er foretaget på baggrund af opmålinger i 1922 og 1997 samt regulativudkastet fra 1943, og de har ifølge redegørelsen vist, at der som helhed ikke er sket væsentlige forandringer i Gudenåens vandføringsevne.

⁷ Regulativ for Gudenåen, Silkeborg – Randers 2000, amtsvandløb nr. 105 i Viborg Amt og nr. 78 i Århus Amt, pkt. 3.2., side 9.

Det fremgår videre af redegørelsen pkt. 5.1, om fastsættelse af vandføringsevnen, at den forudsatte dimensionsgivende vandføringsevne beregnes ved en teoretisk skikkelse og fald. Vandføringsevnen kontrolleres efter behov ved opmåling af vandløbets skikkelse eller ved pejling af vandspejlet. Vandløbsmyndigheden skal foretage oprensning af vandløbet, såfremt den dimensionsgivende vandføring giver anledning til et højere vandspejl end angivet i regulativets pkt. 3.

Af regulativets pkt. 3.3 fremgår det, at der ikke fastlægges en skikkelse for Gudenåen, idet den i størst muligt omfang skal henligge som naturvandløb. Videre fremgår det, at Gudenåen kan have en vilkårlig og variabel skikkelse, når blot vandføringsevnen, som beskrevet i pkt. 3.2, er til stede. I redegørelsens pkt. 5.1 fremgår det ligeledes, at vandløbet kan have en vilkårlig skikkelse, blot vandføringsevnen er mindst lige så god, som den ville have været med den angivne skikkelse og fald.

Endvidere fremgår det af regulativets pkt. 8.2 om oprensning, at oprensning foretages ud fra krav til vandløbets vandføringsevne og under hensyntagen til de miljømæssige forhold. Det fremgår videre, at hvis det efter opmåling eller pejling konstateres, at vandløbets vandføringsevne er blevet for ringe, jf. bestemmelserne i regulativets pkt. 3.2, foretages oprensning. Oprensning skal så vidt muligt gennemføres i perioden 1. august til 31. oktober. Ved middelvandføring tillades en vandspejlshævning på 10 cm i forhold til de opmålte fysiske forhold, før oprensning finder sted. I forbindelse med oprensning må der oprenses til 10 cm under den til regulativet opmålte middelbundkote. Vandspejlsberegninger udføres på baggrund af et manningtal på 24 for såvel opmålingen til regulativet som til kontrollen.

Yderligere fremgår det af pkt. 8.2, at hvis der efter vandløbsmyndighedens vurdering indtræder fare for betydelige oversvømmelser som følge af aflejringer i vandløbet, kan myndigheden iværksætte ekstraordinære oprensninger. Oprensning begrænses til vandløbets naturlige strømmende.

Vandløbet gennemgås en gang årligt ifølge regulativets pkt. 8.3 om grødeskæring, og i forbindelse hermed vurderes det konkrete behov for grødeskæring eller anden vedligeholdelse. Såfremt vandløbsmyndigheden vurderer, at der er behov for grødeskæring, foretages denne på strækningen fra Silkeborg til Tange Sø i perioden fra 15. juni til 1. august. Efter vandløbsmyndighedens konkrete vurdering kan der iværksættes supplerende vedligeholdelse.

Videre fremgår det, at grøden skal skæres i et slynget forløb og således, at der fremkommer eller bibeholdes en eller flere strømmender. I forbindelse med vedligeholdelsen sikres, at den vejledende strømmende er til stede. Grene, træer og andet, der måtte hindre vandets frie løb, fjernes fra strømmenden.

Af regulativet pkt. 8.4 fremgår endvidere, at vegetation på vandløbets skrån timer og banketter ikke beskæres, medmindre særlige forhold gør sig gældende.

For at tilgodese overordnede aflednings- og afvandingsinteresser, vil vandløbsmyndigheden ifølge regulativets pkt. 3.3 ved den årlige gennemgang af Gudenåen påse, at der er en samlet strømmende mellem Silkeborg og Tange Sø på syv meter i bredden. Strømmenden er ifølge regulativet vejledende, idet der lokalt kan accepteres lidt smallere eller bredere strømrender. Gennem Sminge Sø og Tange Sø skal der være en 20 m bred strømrende og fra udløbet af Tange Å til vejdæmningen for Tange-Ans vejen, skal der være en fem meter bred strømrende.

Af redegørelsens pkt. 6.1 fremgår, at den dimensionsgivende vandførings evne skal være tilstede i det grødefri vandløb og i vinterperioden, og da bundgrøden skæres i sommerperioden og grøden i væsentligt omfang henfalder i vinterens løb, skal "sommerskæringen" kun sikre vandføringsevnen i sommerperioden, hvor vandføringen er betydeligt mindre.

Det fremgår endvidere af redegørelsens pkt. 5.2, at det ud fra de sammenholdte vandspejl kan konkluderes, at Gudenåen på den øvre strækning stort set ikke har ændret vandføringsevne i 75 år. Der kan ikke på denne baggrund forventes behov for vedligeholdelsesarbejde ud over grødeskæring på visse strækninger.

Om regulativets konsekvenser fremgår af redegørelsen pkt. 6.1, at bestemmelserne i regulativet ikke sikrer mod oversvømmelser, men indebærer, at oversvømmelser ikke forøges i forhold til tidligere tiders regulativ. Vandføringsevnen for Gudenåen er ringe. Vandspejlsberegninger for opmålingen i 1997 viser, at risikoen for oversvømmelse er stor, men at vandføringsevnen med få undtagelser er bedre end den var efter opmålingerne i 1921-22. Beregningerne viser, at oversvømmelse af vandløbsnære arealer allerede vil ske i almindelige nedbørssituationer, og at større dele af de tilgrænsende arealer vil blive oversvømmet ved medianmaksimums afstrømning, der over en længere årrække i gennemsnit vil forekomme hvert andet år. På strækningen fra Silkeborg til Tange Sø vil ca. 20 % af venstre brink og ca. 30 % af højre brink blive udsat for oversvømmelser hvert år.

Videre fremgår af redegørelsens pkt. 6.1, at Gudenåens forløb og leje er stabilt, og at bestemmelsen om vandføringsevnen, der i 1943-regulativet sikrede vandløbsmyndigheden en bred teoretisk margin, før oprensning var nødvendig, er fastholdt i det nugældende regulativ.

Endelig fremgår det af tillægsregulativet, at det erstatter bestemmelsen om ekstraordinær vedligeholdelse i regulativet fra 2000. Ekstraordinær grødeskæring kan ifølge tillægsregulativet iværksættes ved, 1) væsentlige og pludselige ændringer i vandløbets grødesammensætning, 2) væsentligt tid-

ligere vækstsæson end forudsat ved fastlæggelsen af oprensningstidspunkter, 3) akut risiko for oversvømmelser af bebyggede arealer og tekniske anlæg, 4) og punktpåvirkning, f.eks. nedstrøms dambrug.

2.1 Området

Gudenåen er et offentligt vandløb, der løber gennem flere kommuner, herunder Silkeborg Kommune og Favrskov Kommune. Strækningen Silkeborg Langsø til Gjelå er beliggende alene i Silkeborg Kommune, mens strækningen fra Gjelå til Tange Sø løber gennem både Silkeborg Kommune og Favrskov Kommune, eftersom kommunegrænsen ligger i ca. midten af vandløbet. Strækningen mellem Silkeborg Langsø og Tange Sø er ifølge regulativet 20,849 km.

Den strækning af Gudenåen, som løber fra Ringvejsbroen ved Silkeborg til Kongensbro ligger i Natura 2000-område nr. 49: "Gudenå og Gjærn Bakker" og habitatområde nr. 45 af samme navn. I Natura 2000-planen for området fremgår bl.a. naturtypen Vandløb (3260) med vandplanter som en del af udpegningsgrundlaget samt arten Grøn kølleguldsmed (1037).⁸

Gudenåen er ifølge Arealinformation på Danmarks Miljøportal udpeget som et vandløb beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.⁹

Det fremgår af Vandområdeplanerne 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, at Gudenåen på strækningen mellem Silkeborg Langsø og Tange Sø er målsat til god økologisk og kemisk tilstand. Videre fremgår det af MiljøGIS for basisanalyse for vandområdeplanerne 2021-2027,¹⁰ at den samlede økologiske tilstand på den konkrete vandløbsstrækning er ringe mellem Silkeborg Langsø og Sminge Sø, samt god mellem Sminge Sø og Tange Sø. Den kemiske tilstand er for hele strækningen mellem Silkeborg Langsø og Tange Sø ukendt.

2.2 Sagens forhistorie

Klager klagede i 2009, 2010 og 2011 til Silkeborg Kommune over kommunens vedligeholdelse af Gudenåen på strækningen mellem Silkeborg Langsø og Tange Sø.

Silkeborg Kommune traf den 14. september 2009, den 27. august 2010 og den 30. september 2011 afgørelse om, at vandløbet var vedligeholdt i overensstemmelse med regulativet.

Klager påklagede herefter Silkeborg Kommunes afgørelser til Natur- og Miljøklagenævnet.

⁸ Se pkt. 2.1, i Natura 2000-plan, 2016-2021, Gudenå og Gjærn Bakker. https://mst.dk/media/130081/49_n2000plan_2016-21.pdf.

⁹ Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 om naturbeskyttelse med senere ændringer.

¹⁰ <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv3basis2019>.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæstede i en samlet afgørelse den 24. oktober 2012¹¹ Silkeborg Kommunes afgørelser efter vandløbslovens § 27, stk. 1, jf. § 31, om, at den foretagne vedligeholdelse af Gudenåen på strækningen Silkeborg Langsø til Tange Sø i årene 2009, 2010 og 2011 var sket i overensstemmelse med vandløbsregulativets bestemmelser herom.

Natur- og Miljøklagenævnet bemærkede bl.a. i afgørelsen, at kravkoterne i regulativet for Gudenåen alene stillede krav til vintervandføringen i vandløbet.

Videre bemærkede Natur- og Miljøklagenævnet, at sætningen umiddelbart oven for tabel 3 i regulativets pkt. 3.2 om kravkoter, *"I så tilfælde skal der foretages en ekstra grødeskæring eller oprensning"* syntes at være fejlbehæftet, idet ordet "ekstra" var misvisende, eftersom afsnittet om vandføringsevnen omhandlede de fastsatte krav til vintervandføringsevnen, som skulle kontrolleres i perioden 1. marts til 30. april med henblik på grødeskæring/anden vedligeholdelse, såfremt kravkoterne ikke var overholdt. Dermed var der ifølge nævnet ikke tale om en "ekstra grødeskæring". Nævnet henviste i øvrigt til, at vedligeholdelsen var reguleret i regulativets pkt. 8, hvoraf det bl.a. fremgik, at vandløbsmyndigheden i særlige situationer kunne iværksætte ekstraordinære oprensninger, og at der efter vandløbsmyndighedens konkrete vurdering kunne iværksættes supplerende vedligeholdelse.

Natur- og Miljøklagenævnet bemærkede derudover, at grødeskæring i Gudenåen i årene 2009, 2010 og 2011 var sket i overensstemmelse med regulativet.

Endvidere bemærkede Natur- og Miljøklagenævnet, at Gudenåen gerne måtte ændre profil, når blot vandløbets vandføringsevne ikke blev ringere end den vandføringsevne, som vandløbet havde ved den tidligere regulativmæssige skikkelse (1943-regulativudkastet).

Herefter konstaterede Natur- og Miljøklagenævnet, at det fremgik af Orbicons konklusioner på opmålingerne af Gudenåen i 2010 og 2011, at regulativets krav til vandføringsevnen i al væsentlighed var overholdt på strækningen mellem Silkeborg og Tange Sø.

Natur- og Miljøklagenævnet fandt på den baggrund, at regulativets krav til vandføringsevnen på strækningen mellem Silkeborg Langsø og Tange Sø var overholdt. Af den grund var Silkeborg Kommune ifølge nævnet ikke forpligtet til at foretage oprensning af Gudenåen.

¹¹ NMK-43-00182, NMK-43-00232 og NKM-43-00274.

2.3 Den påklagede afgørelse

Silkeborg Kommune har den 26. september 2018 truffet afgørelse om, at Gudenåen på strækningen Silkeborg Langsø til Tange Sø i 2018 er vedligeholdt i overensstemmelse med vandløbsregulativets bestemmelser.

Ifølge Silkeborg Kommune er baggrunden for afgørelsen, at klager den 3. juli 2018 har klaget over kommunens manglende sikring af, at den i regulativet fastsatte vandføringsevne er til stede i Gudenåen på den pågældende strækning.

Silkeborg Kommune har i afgørelsen oplyst, at de gennemførte kontrolmålinger og -beregninger i 2018 har vist en overskridelse af regulativets kravværdier for vandføringsevnen ved og opstrøms Svostrup Bro og ved og opstrøms Truust. Kravkoterne er på disse steder ifølge kommunen overskredet med 0-13 cm. Videre har kommunen anført, at de to strækninger er beliggende opstrøms de områder, hvor der er registreret en særlig veludviklet overvintrende grøde. Kommunen har på den baggrund vurderet, at overskridelserne skyldes overvintrende grøde, idet der ikke er konstateret synlige aflejringer på bunden og indsnævringer af profilet. Videre har kommunen vurderet, at kommunen dermed ikke er forpligtet til at foretage oprensning, idet overskridelserne skyldes overvintrende grøde og ikke aflejringer eller indsnævringer af vandløbets profil. Kommunen har i den forbindelse henvist til Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse fra 2012.

Det fremgår af Silkeborg Kommunes kontrolrapport fra 17. maj 2018, at kontrollen af vandføringsevnen i Gudenåen er foretaget ved en kontrolaf-læsning af vandstandsskalaer i vandløbet den 4. april 2018. Kontrolaf-læsningerne er foretaget ved alle stationerne nævnt i tabel 3 i regulativet samt Resenbro i st. 3.048 m og Tvilum Bro i station 10.820 m.

Videre fremgår det af rapporten, at der samtidig med skalaaf-læsningerne er målt vandføring ved Resenbro, Tvilum Bro og Kongensbro. Vandføringerne blev målt til 17.186 l/s, 20.737 l/s, og 22.681 l/s. Disse vandføringer danner grundlag for beregning af den oplandskorrigerede vandføring ved hver af de stationer, hvor der er foretaget kontrolaf-læsning af vandspejlskoten.

Med udgangspunkt i en opmåling af Gudenåen fra 2011 er der for alle skala-stationer beregnet en sammenhæng mellem vandføringen og vandstanden, en såkaldt Q/H-kurve.

På grundlag heraf kan der ifølge rapporten for hver station beregnes den kurvevariant, der går igennem regulativets kravkote, og vandføringsevnen kan dermed kontrolleres. Hvorledes, den oplandskorrigerede vandføring ved hver station eller de i rapporten anvendte Q/H-kurver er beregnet, fremgår ikke af rapporten.

Som en del af sagens oplysninger indgår endvidere de to kontrolrapporter for vandføringsevnen i Gudenåen fra 2010 og 2011, der indgik i Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. oktober 2012. Af disse rapporter fremgår det bl.a., at med udgangspunkt i opmålingen af Gudenåen fra 1997 er der for alle skalastationer beregnet sammenhængen mellem vandføringen og vandstanden, den såkaldt Q/H-kurve.

Videre fremgår det, at der henholdsvis den 22. april 2010 og 15. april 2011 er målt vandføring ved Tvilum Bro, og at disse vandføringer har dannet grundlag for beregning af den oplandskorrigerede vandføring for hver af de stationer, hvor der er foretaget kontrolmåling af vandspejlskoten.

På grundlag heraf kan der ifølge rapporterne fra 2010 og 2011 for hver station beregnes den kurvevariant, der går igennem regulativets kravkote, og vandføringsevnen kan dermed kontrolleres det pågældende år. Hvorledes, den oplandskorrigerede vandføring ved hver station eller de i rapporterne anvendte Q/H-kurver er beregnet, fremgår ikke af rapporten.

I forhold til det af klager fremførte om, at der skal foretages ekstra grødeskæring eller oprensning, hvis vandspejlets højde ved medianmaksimumvandføringen overstiger den angivne vandspejlskote, har Silkeborg Kommune anført, at Natur- og Miljøklagenævnet i sin afgørelse fra 2012 har forholdt sig til bestemmelsen og fundet, at bestemmelsen er fejlbehæftet, idet ordet ”ekstra” er misvisende.

Derudover har Silkeborg Kommune bemærket, at der i manningtallet på 24 ikke er indlagt en margin i tilfælde af overvintrende grøde, som klager har anført er tilfældet.

Endvidere har Silkeborg Kommune anført, at der i 2018 er gennemført en grødeskæring på strækningen mellem Silkeborg Langsø og Tange Sø i perioden 2.-13. juli. Ifølge kommunen viste kontrollen den 16. juli, at grødeskæringen bl.a. var mangelfuld på en strækning opstrøms Sminge Sø. Kommunen har i den forbindelse vurderet, at de mangelfulde strækninger konkret er uden betydning for vandstanden på de af klagen omfattede delstrækninger. Af kontrolrapporten fra 4. september 2018 fremgår det bl.a., at skærebredden for grødeskæringen på strækningen mellem Silkeborg Langsø og Kongensbro Bro varierede mellem godt fire meter til ca. ti meter, og at skærebredden på strækningen mellem Kongensbro Bro og Borre Å varierede mellem knap otte meter og godt 16 m. Videre fremgår det, at der opstrøms Sminge Sø ikke kunne konstateres grødeskæring på en strækning på ca. 400 m, og at der flere steder var aflejringer af skåret grøde, bl.a. ved bådebroerne i Resenbro og ved nogle af de udhængende pilebuske.

Videre har Silkeborg Kommune bemærket, at en supplerende grødeskæring er gennemført den 17. september 2018 på de to strækninger med henblik på fuldt ud at tilvejebringe den i regulativet fastlagte strømrørende. Ifølge kommunen viser vandsynet den 19. september 2018 i kombination

med vandsynet den 16. juli 2018, at grødeskæringen i al væsentlighed er gennemført inden for rammerne af regulativets bestemmelser.

Endelig har Silkeborg Kommune anført, at piletræet ca. 300 m nedstrøms Svostrup Bro alene skal fjernes, hvis det påvirker vandføringsevnen i vandløbet eller forhindrer opretholdelse af en syv meter bred strømrende. Videre har kommunen oplyst, at der er udarbejdet et notat om piletræets betydning for vandføringsevnen og dermed vandstanden i Gudenåen. Af notatet fremgår det, at kommunen den 16. juli har besigtiget træet, og at vandspejlsbredden ud for træet er mindst 14 m målt ved hjælp af ortofoto. På baggrund af notatet har kommunen anført, at der ikke er regulativmæssigt grundlag for at fjerne piletræet, idet det ikke forventes at få betydende effekt på vandstanden.

2.4 Klagens indhold

Klager har anført, at Silkeborg Kommune ikke har sikret, at den i regulativet angivne vandføringsevne er til stede i Gudenåen på strækningen mellem Silkeborg Langsø og Tange Sø. Klager har i den forbindelse henvist til, at de gennemførte kontrolmålinger og –beregninger fra 2018 viser, at regulativets kravværdier for vandføringsevnen er overskredet på to delstrækninger, dels ved og opstrøms Svostrup Bro og dels ved og opstrøms Truust. Ifølge klager viste kontrollen af Gudenåen i 2017 også, at vandføringsevnen ved Svostrup ikke var i overensstemmelse med regulativet.

Klager har videre anført, at det følger af regulativets pkt. 3.2 og af pkt. 5.1 i redegørelsen, at enhver overskridelse af vandføringsevnen er uacceptabel.

Klager finder, at det er uacceptabelt, at Silkeborg Kommune ikke foretager sig noget, fordi overskridelsen ifølge kommunen skyldes overvintrende grøde. Hertil har klager påpeget, at der ifølge regulativet ved manglende vandføringsevne enten skal foretages oprensning eller grødeskæring.

Det er klagers opfattelse, at en fastlæggelse af et manningtal på 24 for vandløbet, alene kan begrundes med hensyn til overvintrende grøde, idet manningtallet for et grødefrit vandløb reelt er 35.

Endvidere har klager anført, at piletræet nedstrøms Svostrup skal fjernes, idet det medfører en indsnævring af vandløbet med ca. 10 m.

Klager har den 10. januar 2019 supplerende anført, at Gudenåen ikke er formstabil, bl.a. med henvisning til piletræer ved Svostrup.

Derudover har klager præciseret, at der er klaget over alle piletræerne nedstrøms Svostrup Bro, og ikke kun et enkelt som angivet af Silkeborg Kommune. Derudover har klager påpeget, at det fremgår af kommunens notat om piletræerne, at der ikke er foretaget opmålinger i forbindelse med udarbejdelsen af notatet, men at notatets konklusion alene bygger på et feltforsøg fra et ukendt vandløb på Sjælland.

Videre har klager anført, at det for at afvande trækstien langs Gudenåen har været nødvendigt at lægge et drænrør fra grøften og ud i vandløbet for ca. hver 200 m. Ifølge klager løber vandet i de rør, der er placeret tæt på piletræerne, den forkerte vej. Piletræerne forårsager derfor ifølge klager en stuvning af vandet opstrøms Gudenåen.

Endvidere har klager afvist, at det skulle være muligt at fortolke regulativet således, at der ved overskridelse af kravværdierne for vandføringsevnen, ikke skal foretages en oprensning eller ekstra grødeskæring.

Endelig har klager anført, at hvis overvintrende grøde kan være skyld i vandstandsstigningen, kan det også få vandet til at falde, hvis grøden fjernes.

Klager har den 11. juni 2019 supplerende bemærket, at klagen også omfatter vedligeholdelsen af Gudenåen i 2019, idet Silkeborg Kommunes rapport fra 2019 viser, at kravkoterne opstrøms Svostrup Bro er overskredet med 4-12 cm.

Endvidere har klager den 27. februar 2020 anført, at det fremgår af Silkeborg Kommunes vandsynsrapport s. 7 fra den 10. september 2019, at træerne nord for Svostrup Bro og ved Tvillum Bro skal fjernes. Dette er ifølge klager netop de træer, som klager har klaget over.

Yderligere har klager i en supplerende bemærkning af 10. maj 2020 anført, at klagen også omfatter vedligeholdelsen i 2020, eftersom der er konstateret overskridelse på op til 30 cm.

Klager har den 1. oktober 2020 anført, at efter tillægsregulativet til Gudenåen fra 2004 er det muligt for Silkeborg Kommune, at foretage mere end én årlig grødeskæring. Kommunen er derfor ifølge klager ikke afskåret fra at afhjælpe den manglende vandføringsevne begrundet i overvintrende grøde.

Den 14. oktober 2020 har klager yderligere anført, at en rapport udarbejdet af kommunens konsulent i 2018 om en revision af regulativet for Gudenåen og en rapport fra 2020 foranlediget af Bæredygtigt Landbrug begge viser, at regulativet for Gudenåen er behæftet med fejl. I den forbindelse har klager bemærket, at vandføringsevnen er baseret på en skikkelse, der ikke fremgår af regulativet, hvilke gør, at regulativet ikke er udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelsen om regulativer for offentlige vandløb.¹²

¹² Bekendtgørelse nr. 919 af 27. juni 2016.

Klager har efterfølgende den 11. november 2020 og 6. december 2020 indsendt yderligere bemærkninger, som i det væsentligste gengiver og underbygger det allerede anførte.

2.5 Silkeborg Kommunes bemærkninger til klagen

Silkeborg Kommune har i bemærkninger af 20. december 2018 til klagen anført, at såvel opmålingen til regulativet som kontrollen skal udføres på baggrund af et manningtal på 24, hvor manningtallet på 24 svarer til et vandløb uden grøde.

Endvidere har Silkeborg Kommune bemærket, at regulativet er udarbejdet på et tidspunkt, hvor der på strækningen mellem Silkeborg og Tange Sø, kun var ganske lidt grøde med en middel dækningsgrad på 14 %, som for hovedpartens vedkommende bestod af arter, der visnede bort om vinteren. Dette er ifølge kommunen baggrunden for, at det forudsættes i regulativet, at kontrollen af vandføringsevnen foretages i det grødefrie vandløb.

Videre har Silkeborg Kommune oplyst, at forudsætningen om det grødefrie vandløb ikke har været opfyldt siden 2007-2008. I 2017 blev grødens middeldækningsgrad på strækningen opgjort til 87 %, og de seneste års kontroller af vandføringsevnen i april måned har vist, at kun en lille del af grødearterne visner helt bort om vinteren.

De konstaterede overskridelser af vandstanden er ifølge Silkeborg Kommune ikke blevet fulgt op af kontrolopmålinger af vandløbet, fordi vandløbet på grundlag af de gennem årene foretagne regulativopmålinger og tilsyn vurderes at være meget formstabilt.

Videre har Silkeborg Kommune anført, at uanset, at der ikke er foretaget systematiske kontrolopmålinger af vandløbet, er det kommunens vurdering, at der både er datamæssigt og fagligt belæg for at udpege overvinterende grøde som den primære årsag til den strækningsvise overskridelse af de regulativbestemte vandstande.

Derudover har Silkeborg Kommune bemærket, at en supplerende vintergrødeskæring i forbindelse med kontrollen af vandføringsevnen ikke vil tjene de afvandingsmæssige interesser, som søges varetaget gennem regulativets bestemmelser, og at det vil kunne have en negativ effekt på grøden, som vil bringe indsatsen i konflikt med beskyttelsen efter habitatdirektivet og naturbeskyttelseslovens § 3.

Endelig har Silkeborg Kommune anført, at kommunens praksis for vedligeholdelse af Gudenåen er i overensstemmelse med den praksis, som Natur- og Miljøklagenævnet stadfæstede i 2012.

Silkeborg Kommune har den 5. november 2020 supplerende anført, at der ved udarbejdelsen af regulativet ikke i tilstrækkelig grad er taget højde for overvinterende grøde som følge af indvandringen af vandremuslingen i Gudenåen.

Angående piletræet nedstrøms Svostrup Bro har Silkeborg Kommune bemærket, at der ved besigtigelse den 21. januar 2019 og 7. maj 2019 ikke var indikation af opstuvning som følge af pilebevoksning. Videre har kommunen oplyst, at piletræet senere er blevet beskåret, idet kommunen i forbindelse med vandsynet efter grødeskæringen i 2019 konstaterede, at længden på de udhængende grene fra pilebevoksningen var taget til i en sådan grad, at det kunne skabe en risiko for opstuvning ude i strømrunden ved høje vandstande.

Derudover har Silkeborg Kommune påpeget, at ifølge regulativets redegørelse sikrer regulativet ikke imod oversvømmelser. Oversvømmelser er derfor ifølge kommunen ikke dokumentation for, at kommunen ikke har vedligeholdt vandløbet i overensstemmelse med regulativet.

Ifølge Silkeborg Kommune rummer tillægsregulativet bestemmelser om, at ekstraordinær grødeskæring kan iværksættes i nogle nærmere angive tilfælde. Tilsvarende kan ekstraordinær grødeskæring ifølge kommunen ske efter regulativets pkt. 8.2 og pkt. 8.3. Kommunen har påpeget, at muligheden for ekstraordinær grødeskæring er en ret og ikke en pligt for vandløbsmyndigheden. Videre har kommunen påpeget, at i og med overvintrende grøde har været reglen og ikke undtagelsen i mere end 10 år, kan tilstanden ikke karakteriseres som ualmindelig. I 2018 optrådte der ifølge kommunen ikke unormale situationer med ekstraordinære høje vandstande, oversvømmelser eller lignende, der kunne begrunde iværksættelse af en ekstraordinær grødeskæring.

En ekstraordinær grødeskæring vil derudover ifølge Silkeborg Kommune kunne stride mod habitatbeskyttelsen og opfyldelsen af vandområdeplanernes målsætning for Gudenåen. Bl.a. vil Grøn Kølleguldsmed ifølge kommunen blive negativt påvirket ved hyppigere grødeskæring og øget skærebredde.

Silkeborg Kommune har efterfølgende uddybet bemærkningerne, herunder den 3. december 2020 indsendt yderligere bemærkninger, som i det væsentligste gengiver og underbygger det allerede anførte.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Følgende medlemmer af Miljø- og Fødevareklagenævnet har deltaget i sagens behandling: Jette R. Uhrenholt (formand), landsdommerne Olaf Tingleff og Henrik Twilhøj, og de læge medlemmer Pelle Andersen-Harild, Lene Hansen, Kristian Phil Lorentzen og Jens Vibjerg.

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle følgende forhold:

- 1) Vandføringsevnen
- 2) Grødeskæring
- 3) Piletræet nedstrøms Svostrup Bro

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke fundet anledning til at tage stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at Silkeborg Kommunes afgørelse om vedligeholdelse af Gudenåen på strækningen mellem Silkeborg Langsø (st. 0 m) og Tange Sø (st. 20.849 m) angår vedligeholdelsen i 2018, hvorfor nævnet ikke kan behandle klagepunkterne angående vedligeholdelsen udført i 2019 og 2020, idet kommunen ikke har truffet afgørelse herom.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

3.2.1 Indledende bemærkninger

Ifølge vandløbslovens § 27, stk. 1, skal vandløb vedligeholdes således, at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres, medmindre andet er fastsat i regulativet eller en afgørelse efter lovens § 36 a, stk. 1.

Vedligeholdelsen af offentlige vandløb påhviler vandløbsmyndigheden, jf. § 31, stk. 1.

Vedligeholdelsesforanstaltninger omfatter for åbne vandløbs vedkommende at skære grøde, fjerne slam og lignende aflejret materiale m.v., og for rørlagte vandløbs vedkommende at sørge for, at der er gennemløb, og at rørene er funktionsdygtige.

Vandløbsregulativet udgør det retlige grundlag for administration og forvaltning af det enkelte vandløb. De krav, der gælder i henhold til regulativet i forhold til f.eks. grødeskæring og vandføringsevnen, er således bindende for vandløbsmyndigheden.

3.2.2 Ad 1) Vandføringsevnen

Efter Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse er regulativet for Gudenåen et vandføringsevnebestemt regulativ. Vandføringsevnen skal kontrolleres efter styrekoteprincippet, jf. regulativets pkt. 3.2, og efter vandløbets teoretiske skikkelse, jf. regulativets pkt. 8.2.

Miljø- og Fødevareklagenævnet forstår styrekoteprincippet således, at der for et antal vandløbsstationer fastsættes en bestemt vandspejlskote, som ikke må overskrides for en bestemt vandføring. Kontrol af vandføringsevnen efter styrekoteprincippet skal foregå, når det aktuelle vandspejl er lig

det fastsatte kravvandspejl, eller ved den afstrømningssituation som kravvandspejlet er fastsat ud fra. Hvis vandføringen er større end eller lig med kravvandføring ved et givet vandspejl, eller hvis vandspejlet er lavere end eller lig med kravvandspejlet ved en given vandføring er regulativet overholdt.

Det følger af regulativets pkt. 8.2, at vandspejlsberegningerne for kontrol af vandføringsevnen efter den teoretiske skikkelse skal udføres på baggrund af et manningtal på 24, og at der ved middelvandføring tillades en vandspejlshævning på 10 cm i forhold til de fysisk opmålte forhold i 1997, før oprensning finder sted.

Efter Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse kan vandføringsevnen i Gudenåen i praksis ikke kontrolleres efter styrekoteprincippet, idet dette forudsætter, at kontrollen udføres ved den fastsatte vandstand eller ved den fastsatte afstrømning, som styrekoten er fastlagt ved.

Det er herefter Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering, at idet vandføringsevnen ikke kan kontrolleres efter styrekoteprincippet, som det fremgår af regulativets pkt. 3.2, bør regulativets teoretiske skikkelse og dermed vandføringsevne kontrolleres ved en opmåling og en vandspejlsberegning ved middelvandføring, hvor 1997-opmålingen udgør den regulativmæssige skikkelse, jf. regulativets pkt. 8.2.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at opmålingen af Gudenåen fra 1997 efter nævnets opfattelse bør vedlægges regulativet, idet vandføringsevnen ikke kan kontrolleres uden opmålingen.

Et flertal i Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Silkeborg Kommune ikke har kontrolleret vandføringsevnen i Gudenåen efter den i regulativet foreskrevne metode. Flertallet har herved navnlig lagt vægt på, at vandføringsevnen er kontrolleret ved at pejle vandstanden ved en vilkårlig afstrømning og ved at beregne Q/H-kurver bl.a. ud fra en opmåling af Gudenåen fra 2011. Videre har flertallet lagt vægt på, at det ikke fremgår af regulativet, at der kan foretages beregninger af Q/H-kurver til kontrol af vandføringen, at der ikke er fastlagt en metode hertil, og at det ikke fremgår, at opmålingen af Gudenåen fra 2011 kan anvendes til kontrol af vandføringsevnen.

På baggrund af det ovenstående finder flertallet i Miljø- og Fødevareklagenævnet, at Silkeborg Kommune ikke har dokumenteret, at vandføringsevnen i Gudenåen lever op til kravet i regulativet.

Mindretallet (Pelle Andersen-Harild) finder, at Silkeborg Kommune har opfyldt sin forpligtigelse til at vedligeholde vandløbet således, at vandløbets skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres.

3.2.3 Ad 2) Grødeskæring

Det fremgår af regulativets pkt. 8.2, at Gudenåen gennemgås en gang årligt, og i forbindelse hermed vurderes det konkrete behov for grødeskæring eller anden vedligeholdelse. Såfremt der er behov for grødeskæring, foretages denne i perioden fra den 15. juni til 1. august. Grøden skal skæres i et slynget forløb med en eller flere strømrender, og den afskårne grøde skal optages fra vandløbet. Af pkt. 3.3 i regulativet fremgår det, at vandløbsmyndigheden skal påse, at Gudenåen har en vejledende strømrende på syv meter fra Silkeborg til Tange Sø. Gennem Sminge Sø skal strømrenden være 20 m.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Silkeborg Kommune ved vandsynet udført den 29. maj 2018 har dokumenteret nødvendigheden af grødeskæring.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer endvidere, at grødeskæringen i perioden den 2. juli til 13. juli 2018 er foretaget inden for den i regulativet tilladte periode, men at den efterfølgende kontrol af grødeskæringen foretaget af Silkeborg Kommune bl.a. har vist, at der på en strækning 400 m opstrøms Sminge Sø ikke er skåret grøde, at den i regulativet fastsatte strømrende i Sminge Sø ikke er dokumenteret, at skærebreden flere steder afviger væsentligt fra den i regulativet fastsatte strømrende, og at der er fundet aflejringer af afskåret grøde flere steder i vandløbet, bl.a. ved Resenbro og ved nogle af de udhængende pilebuske.

På den baggrund finder et flertal i Miljø- og Fødevareklagenævnet, at Silkeborg Kommune ikke har foretaget grødeskæring i overensstemmelse med regulativets krav herom.

Nævnet bemærker, at den efterfølgende grødeskæring foretaget den 17. september 2018 ikke kan ændre herved, idet den er foretaget uden for den i regulativet fastlagte periode.

Mindretallet (Pelle Andersen-Harild) finder, at Silkeborg Kommune har foretaget den tilladte grødeskæring i Gudenåen, og at kommunen dermed har opfyldt sin forpligtigelse til grødeskæring.

3.2.4 Ad 3) Piletræet nedstrøms Svostrup Bro

Det fremgår af regulativets pkt. 8.3, at kantskæring skal foretages så skånsomt som muligt, og at denne udføres for at vedligeholde strømrenden. Videre fremgår det, at grene, træer og andet, der måtte hindre vandets frie løb, fjernes fra strømrenden.

Af regulativet pkt. 8.4 fremgår endvidere, at vegetation på vandløbets skrån timer og banketter ikke beskæres, medmindre særlige forhold gør sig gældende.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at den påklagede afgørelse alene omfatter piletræet nedstrøms Svostrup Bro, hvorfor nævnet ikke kan behandle klagepunkterne vedrørende andre træer i vandløbet.

Et enigt Miljø- og Fødevareklagenævn finder ikke grundlag for at tilside-sætte Silkeborg Kommunes vurdering af, at piletræet nedstrøms Svostrup Bro ikke er i uoverensstemmelse med regulativet. Nævnet har herved lagt vægt på, at kommunens vurdering er teoretisk underbygget, og at der er foretaget en besigtigelse af træet efter klagers henvendelse til kommunen. Videre har nævnet lagt vægt på, at træet i det konkrete tilfælde ikke griber ind i den vejledende strømmende, og at et solitært piletræ i Gudenåen efter nævnets opfattelse vurderes ikke at have en væsentlig betydning for vand-føringsevne.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker i øvrigt, at vandløbsmyndighe-dens kontrol af vandføringsevnen bør indeholde en beskrivelse og forkla-ring af kontrolmetode og anvendte data, således at det er muligt at efter-prøve kontrollen. Efter nævnets opfattelse lever Silkeborg Kommunes rap-port af 17. maj 2018 om kontrol af vandføringsevnen i 2018 ikke op til dette.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker endvidere, at angivelsen af ”ekstra grødeskæring” i regulativets pkt. 3.2 som virkemiddel til at bringe vandløbets vandføringsevne i overensstemmelse med vandføringsevnen i tabel 3, må anses som en fejl, idet regulativets pkt. 3.2 omhandler vandlø-bets vandføringsevne, og idet kontrollen af denne skal foretages i den grø-defri periode. Videre har nævnet for denne vurdering lagt vægt på, at angi-velsen af ”ekstra grødeskæring”, er i modstrid med regulativets pkt. 8.3 om grødeskæring og redegørelsens pkt. 6.1, hvori det fremgår, at den dimen-sionsgivende vandføringsevne skal være tilstede i det grødefri vandløb og i vinterperioden, og at grødeskæring alene skal sikre vandføringsevnen i sommerperioden.

På den baggrund bemærker Miljø- og Fødevareklagenævnet, at det følger af regulativet, at hvis vandføringsevnen efter en kontrol foretaget på bag-grund af vandløbets teoretiske skikkelse ikke lever op til regulativets krav til vandføringsevne, kan vandføringsevnen alene bringes i overensstem-melse med regulativet ved oprensning af vandløbet og ikke ved grødeskæ-ring.

Videre bemærker Miljø- og Fødevareklagenævnet i den forbindelse, at Sil-keborg Kommune ved en eventuel oprensning i henhold til regulativet skal være opmærksom på, at oprensningen kan være betinget af en dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, samt være underlagt en

vurdering i forhold til både habitatdirektivet og habitatbekendtgørelsens¹³ § 6, stk. 1. I forlængelse heraf gør nævnet opmærksom på, at vandløbsmyndigheden i medfør af vandrammedirektivet og indsatsbekendtgørelsens¹⁴ § 8, er forpligtet til ikke at træffe en afgørelse, som kan medføre en forringelse af tilstanden for et vandløb eller være til hinder for, at det fastsatte miljømål nås.

3.4 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

3.5 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ændrer Silkeborg Kommunes afgørelse af 26. september 2018 om vedligeholdelse af Gudenåen til, at kommunen ikke har dokumenteret, at det nævnte vandløb i 2018 fuldt ud var vedligeholdt i overensstemmelse med de regulativfastsatte bestemmelser for vandløbet på strækningen mellem Silkeborg Langsø (st. 0 m) og Tange Sø (st. 20.849 m).

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Silkeborg Kommune (sagsnr. emn-2018-00548) samt for klager via klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på mfkn.naevneneshus.dk. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Miljø- og Fødevareklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Jette R. Uhrenholt
Stedfortrædende formand

¹³ Bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

¹⁴ Bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019 om indsatsprogrammet for vandområdedistrikter.

Høringssvar

Id: 431

Udkast til nyt regulativ for Gudenåen Silkeborg til Randers

Dato: 19-6-2025

Fornavn: Torben

Efternavn: Pedersen

På vegne af: Gudenådalens Lodsejerforening

Høringssvar

Gudenådalens Lodsejerforening har ialt afgivet 5 høringssvar med bilag, som alle er vedhæftet denne kommentar link.

Resume af høringssvar

Kommunens svar

Dette høringssvar er bilag 3 til høringssvar ID 436.

Oversigt over mulige aflejringer af sand i og omkring Gudenåen fra diverse rapporter og undersøgelser.

Ved kontrol af vandføringsevnen 2020.

Vandet var relativt uklart på besigtigelsestidspunktet, hvorfor det var vanskeligt at se bundforholdene. Der blev ved gennemsejlingen ikke konstateret visuelle tegn på betydende profilforandringer i form af indsnævringer og/eller aflejringer, men på grund af det uklare vand kan de visuelle bedømmelser ikke betragtes som fyldestgørende.

Ved kontrol af vandføringsevnen 2021

Der blev ved gennemsejlingen af strækningen fra Silkeborg til Tange3 Sø ikke konstateret synlige aflejringer af sediment på vandløbets bund eller indsnævringer af profilet.

Ved kontrollen af vandføringsevnen 2022

På grund af det uklare vand var det ikke muligt at foretage visuel bedømmelse af, om der var aflejringer på strækningen. Der blev ikke konstateret potentielt betydende profilforandringer på strækningen.

Ved kontrol af vandføringsevnen 2023

Sedimentundersøgelse af den 1,8 km strækning i 2022 viste, at der ikke er sket betydende aflejringer på strækningen.

Nedenstående tilføjet uden for de årlige vurderinger

Stationeringer ved 1997	Stationeringer ved kontrol 2018 til 2021.	Stationeringer ved ovenstående
14000	13500	13903
14779	15500	14685
15349	15500	15238
16035	15500	16162

Det må undre at der ikke er nogen stationeringer der har bare det mindste sammenfald, især når de bliver brugt til sammenligning omkring aflejringer eller indsnævringer på skikkelsen i Gudenåen.

Ved kontrol af vandføringsevnen 2024

Ingen undersøgelse afrapporteret

Ved kontrol af vandføringsevnen 2025

Der blev ikke konstateret aflejringer på strækningen, selvom der nedstrøms skalapæl 12 var uklart vand, og det vurderes, at der ikke var forekomst af betydende aflejringer.

Ud fra kontrollen af vandføringsevnen i årene fra 2020 til 2025, må de kunne konkluderes at der reelt ikke er foretaget nogen seriøs kontrol.

Mulige aflejringer / indsnævringer i forbindelse med profil opmåling 2011.

Det fremgår af sammenligningen mellem de tre opmålinger at der ikke er sket nævneværdige aflejringer i vandløbet, idet der er en ganske god overensstemmelse mellem bundforløbet ved de tre opmålinger. De små forskelle, der dog ses, skyldes sandsynligvis især forskelle i måden, hvorpå tværsnitsprofilerne er opmålt (antal målepunkter i tværsnittene).

Bundforløbet i opmålingen fra 1997 ligger dybere end de to øvrige opmålinger på strækningen ca. st. 1.500 – 2.112 (se bilag 5). Til gengæld er tværprofilet for opmålingen fra 2011 i st. 1.531 og 2.112 lidt bredere end tværprofilerne for opmålingen i 1997. Det vurderes derfor, at tværsnitsarealet for profilerne fra de forskellige opmålinger i al væsentlighed er uændret.

Mulige aflejringer / indsnævringer i forbindelse med profilopmålingen 2020.

St. 2.274

Tværprofilet i St. 2.274 m var i 2011 næsten 1,5 m dybere end i 2020, hvilket er en væsentlig forskel. Ved sammenligning med regulativopmålingen af Gudenåen i 1997, se Figur 1, viser det sig, at profilet i 1997 var i niveau med profilet i 2011. Det er således ikke usandsynligt, at forskellen mellem 2011 og 2020 kan skyldes aflejring af sediment i profilet.

St. 2.743

Der er en brinkfod i venstre side i 2020-opmålingen, der ikke blev observeret i 2011. Der er på strækningen omkring denne station meget tætte og veludviklede bevoksninger af tagrør. Disse har med de senere års forhøjede vandstande i åen fået forbedrede vækstbetingelser, og det er efter visuel undersøgelse af tværprofilet vurderingen, at den konstaterede ændring kan skyldes dannelse af en meget kompakt "rodkage". På grund af den kompakte struktur er det vanskeligt/umuligt at pejle den underliggende mineralske vandløbsbund. Dertil kommer, at fronten af "rodkagen" er meget ujævn, hvorfor der ikke skal megen afvigelse mellem placeringen af de to profiler til, for at der registreres en forskel i profilformen.

St. 5.749 og 6.019

De senere års forhøjede vandstand i åen har bevirket en markant ændring af vækstbetingelserne

for sumpvegetationen langs åens bredder. Hvor den tidligere var begrænset til en bræmme i profilet, vokser den nu mange steder langt ind på de vandløbsnære arealer. Foruden tagrør består denne sumpvegetation også af arter af dunhammer samt sø-kogleaks m.fl., og de danner alle, i lighed med tagrør, en tyk og kompakt "rodkage", dels i og dels oven på den faste, mineralske jordbund. Hertil kommer, at disse højere og kraftige sumpplanter hvert år aflejrer betydelige mængder døde plantedele i bunden af bevoksningerne. På grund af den kompakte struktur er det vanskeligt/umuligt at pejle den underliggende mineralske bund, hvorfor oversiden af "rodkagen" og dens aflejringer af dødt plantemateriale registreres som terrænets overflade i sådanne bevoksninger. Fænomenet er vidt udbredt langs åen, men er særlig udtalt, hvor de ånære arealer ligger lavt i forhold til åens vandspejl, og hvor der derfor er de bedste muligheder for udvikling af højt voksende sumpvegetation på de ånære arealer.

Det kan for fuldstændighedens skyld nævnes, at denne af sumpvegetationen skabte terrænhævning er en naturlig respons på våde forhold, og den vil med tiden forårsage fortsatte hævnings, indtil der opstår en balance i forhold til de ændrede vandstandsforhold. Det skal også nævnes, at når vandstanden i sådanne organiske lag sænkes, så sker der sætninger som følge af mikrobiologisk omsætning af lagene, det vil sige sænkninger af terrænoverfladen.

Resultatet af de sammenlignende vandspejlsberegninger er vist i Bilag 5. Det grønne differenceplot angiver ændringen af vandføringsevnen som følge af de profilmæssige ændringer fra 2011 til 2020, angivet som cm forhøjet vandstand. Det fremgår heraf, at forskellen er maksimalt 7 cm mellem St. 14.000 og St. 15.000. Netop på denne strækning blev der jf. Afsnit 3.1 konstateret bundhævning i perioden fra 2011 til 2020, som ved visuel gennemgang dog ikke vurderes at skyldes aflejring af sand.

Ud fra profilopmålingerne for især 2020 er der en klar opgørelse ud fra de første ca. 7 km. at der findes aflejringer af sand, men også stærk tilgroning fra brinken ind i selve å løbet.

En problematik som også er blevet beskrevet i et afgangsprøjet fra Århus universitet, hvor konklusionen var, at en tilbage skæring af disse invaderende tagrør kunne sænke vandstanden i Silkeborg Langsø med 10 cm. (Har desværre ikke for nuværende været i stand til at finde den pågældende rapport igen)

Eksisterende viden og sandaflejringer i Gudenåen.

Tange Sø: Sandbankerne ved indløbet til Tange Sø, er et erkendt et problem, afsat 5,5 mio. til oprensning, men uden yderligere begrundelse blev de fjernet fra budgettet, men sandet er der stadig.

Praktiske observationer og fakta fra gennemgang af tilløb til Gudenåen som vi har vidn om.

Flæbækken: Løbet var rettet direkte mod Gudenåen, men når den ramte afvandingsgrøften før trækstien, løb den i afvandingsgrøften ca. 80 m. indtil der var en underføring (stenkiste) hvorefter vandet løb ud i Gudenåen.

Frem til tidspunktet hvor "åmanden" standsede med pleje af afvandingsgrøfterne med håndkraft, blev det aflejrede sand renses op ca. 20 m³ / år.

Herefter blev sandet renses op med maskine i to år, hvorefter der blev lagt et gennemløbsrør under trækstien, direkte ud for Flæbækken, og det årlige bidrag af sand er løbet direkte ud i Gudenåen, hvilket også ses tydelig ved udløbet, hvor sandet er bygget ud i åen nedstrøms løbet indtil dybden og strømmen blev for stærk og førte det med strømmen.

I forbindelse med et restaureringsprojekt i 2024 hvor bækken fik en mindre slyngning og der blev udlagt gydegrus, accepterede lodsejeren ændringen på den omgivende mark, mod at han fik en sø, der kunne virke som sandfang, og en mulighed for at renses sandet om hvert år.

Man etablerede et mindre hul der skulle være søen, men man lagde ikke bækkens løb igennem søen, så der er stadig ikke noget sandfang. Sandet finder man nu ved udløbet fra bækken til Gudenåen, og ovenpå det udlagte gydegrus.

Nebel bæk: En mindre bæk der flyder med drænvand, og overfladevand fra forskellige udstykninger. Igennem flere år har lodsejerne klaget over tilsanding af bækken uden held.

I forbindelse med det nye regulativudkast blev bækken opmålt, og bundkoten er hævet med 1,2 m. Ved udløbet i Gudenåen er store aflejringer af sand nedstrøms, men også klart sand ved udløbet frem til strømmen bliver så stærk at den fører sandet med sig.

Resenbro Bæk / Skærbækken: Flyder hvert over sine breder vest for Sørkelvej, hvor bækken løber under vejen, og på disse arealer er der hvert år efterladt store mængder sand på de oversvømmede marker, resten af året følger sandet med bækkens vand ud i Gudenåen, hvilket også kan ses på den brink udbygning nedstrøms udløbet.

Voel Bæk

Regulativet for Voel Bæk beskriver bækken med et godt fald på den offentlige strækning med god strøm og med tendens til sandvandring på den nederste strækning.

En bæk der genererer store mængder af sand / jord. Der er etableret 3 sandfang, ved at bækken er uddybet på en 10 – 15 lang strækning med 0.5 m. i hele åens brede. Disse sandfang bliver fyldt og oprenset 2 gange / år, hvilket svarer til min. 30 m³ / år. Det skal derudover bemærkes at disse sandfang kun virker ved lav vandstand og moderat vandføring. Ved større vandføring når sandet ikke at bundfælde sig, og bliver ledt direkte ud i Gudenåen.

Ved udløbet i Gudenåen umiddelbart før Sminge Sø, kan der visuelt konstateres store mængder sand, og ved sejlads i nærhed af den højre bred af Gudenåen, støder man på grund.

Udløb ved motorvejsbroen

Et rørlagt udløb der afvander et regnvandsbassin. Røret blev idriftsat ved åbningen af broen i 2016.

Ved rørets anlæggelse var det 2 meter ud over åben vand i åen. Nu ligger røret på en sandbund af aflejret sand med en afstand ud til rindende vand på mere end en meter. Ved dronebilleder kan der konstateres store sandaflejringer fra udløbsrøret og ud i selve å løbet.

Påstanden om at der ikke findes sand aflejringer i Gudenåen, må anses for en påstand uden inddragelse af de faktiske forhold, eller fornægtelse af fakta idet ovenstående klart beskriver store mængder sand til oprensning.

Resenbro den 05.06.2025 TP

Manglende retligt grundlag for udarbejdelse af nyt regulativ (jf. vandløbsloven).

Dato: 19-6-2025

Fornavn: Torben

Efternavn: Pedersen

På vegne af: Gudenådalens Lodsejerforening

Høringssvar

Indsigelse mod det fremsendte regulativforslag for Gudenåen fra Silkeborg til Randers

Indsigelse nr. 1. 05-05-2025

Manglende retligt grundlag for udarbejdelse af nyt regulativ (jf. vandløbsloven).

Silkeborg Kommune har ikke det retlige grundlag for udarbejdelse af nyt regulativ i orden. Ved udarbejdelse af nyt regulativ kræver loven, at eksisterende regulativs bestemmelser er opfyldt.

I henhold til notat om udarbejdelse af vandløbsregulativer afsnit 5.2.1 <https://www.ft.dk/samling/20141/alm.del/miu/spm/54/svar/1175610/1435201.pdf> kan det retlige grundlag for fastlæggelsen af et vandløbs dimension afklares. Når der er nøje overensstemmelse mellem den aktuelle tilstand af et vandløb og kravene som beskrevet i et ældre/eksisterende regulativ, er der ikke nogen tvivl om retsgrundlaget.

Men når vandløbs dimension er mindre end beskrevet i det ældre/eksisterende regulativ, skal årsagen herfor nærmere belyses, og der skal sættes foranstaltninger i værk for at tilbageføre den i eksisterende regulativ påskrevne dimension – evt. oprensning, kantskæring etc med hjemmel i det eksisterende regulativ.

Silkeborg-strækningen af Gudenåen blev som forberedelse til det eksisterende regulativ opmålt i 1997. I 2011 blev den første efterfølgende opmåling foretaget. Siden den måling i 2011 har man med valid dokumentation haft kendskab til åens skikkelsesændring med ringere vandføringsevne som følge, og man har ikke reageret herpå, selvom regulativet påbyder handling. Man har blot henført den forringede vandføringsevne til overvintrende grøde og mere grøde generelt. Silkeborg Kommune har ikke opfyldt det eksisterende regulativs bestemmelser – dokumenteret allerede i 2011.

Nu benytter kommunerne så (ulovligt?) en ny opmåling fra 2020 som grundlag for et nyt regulativ, mens de forkaster den måling, der lå til grund for det eksisterende regulativ. De forkaster 1997-opmålingen med henvisning til manglende nøjagtighed som eneste begrundelse og interesserer sig ikke for, at åens skikkelse er væsentligt ændret pga. tilsanding og tilgroning af invasive arter som tagrør, dunhammer m.fl.

Den officielle sammenligning mellem 1997-opmålingen og 2020-opmålingen (som påskrevet i afgørelsen fra Miljø- og Fødevareklagenævnet) viser store overskridelser og regulativmæssigt behov for oprensning på mere end 2/3 af de 24 km fra Silkeborg til Tange Sø. Rapporten på 2020-opmålingen forklarer divergerende profiler med mulige aflejringer af sand og tilgroning fra åbrinken ud i åens skikkelse – eksempelvis beskrives de første knap 7 km med forskellige forhindringer (afsnit 3: <https://www.gudenaakomiteen.dk/media/173181/opmaaling-af-gudena-2020-rapport-om-opmaaling-af-strækningen-fra-silkeborg-til-tange-soe.pdf>).

Udtrykket om, at Gudenåen er meget formstabil, betyder, at Gudenåen løber i den samme profil og ikke har ændret retning i mange år. Det udelukker erosion fra kanterne som årsag, men peger – ligesom rapporten – på, at ændringen i skikkelsen er forårsaget af tilgroning eller aflejring af sand tilført til åen. Men årsagerne forfølges ikke og søges ikke løst. I stedet ignorerer Silkeborg Kommune det lovformelige grundlag for det eksisterende regulativ og blæser på det retlige grundlag for et nyt regulativ. Med stor skade på uerstættelig natur som følge.

Kommunen har ikke sikret sig retsgrundlaget, inden de påbegynder udarbejdelsen af det nye regulativudkast, hvorfor det bør tilbagesendes til fornyet behandling.

Med venlig hilsen

Gudenådalens Lodsejerforening

Torben Pedersen Formand

I høringssvaret fremføres, at Silkeborg Kommune mangler det lovlige grundlag for at udarbejde et nyt regulativ for Gudenåen, da det gældende regulativ fra 1997 ikke er overholdt. Allerede i 2011 blev der dokumenteret nedsat vandføringsevne, som krævede oprensning. I stedet anvender kommunen en ny opmåling fra 2020 og ignorerer gældende krav. Ændringer i åens skikkelse skyldes tilgroning og tilsanding, ikke naturlig erosion. Regulativudkastet bør derfor annulleres.

Kommunens svar

I høringssvaret er anført, at Silkeborg Kommune ikke har det retlige grundlag på plads før udarbejdelsen af regulativudkastet. Det er undersøgt og påvist, at der er ændringer mellem gældende krav og aktuelle tilstand, hvorfor der skal iværksættes foranstaltninger, der fører vandløbets dimensioner/vandføringsevne tilbage til det gældende regulativs krav, inden en regulativrevision kan foretages. Det har Silkeborg Kommune ikke gjort iht. høringssvaret.

Vandløbsmyndigheden har forud for udarbejdelsen af regulativforslaget gennemført en lang række undersøgelser, der netop har til hensigt at undersøge, om der er forskelle mellem gældende krav og den aktuelle tilstand og en evt. årsag til disse. Disse mange undersøgelser har vist, at den observerede højere vandstand i Gudenåen i langt væsentlig grad skyldes ændringer i grødesammensætningen og grødemængden. De undersøgelser, der er foretaget på profilets skikkelse og dennes påvirkning af vandspejlsniveauet, har vist, at ændringerne er meget begrænset og kun i begrænset omfang har indflydelse på den observerede højere vandstand i Gudenåen. Desuden har undersøgelserne vist, at det gældende regulativs krav til vandføringsevne (fastsat til 1997-opmålingen iht. klagenævnsafgørelse) ikke kan anvendes, da denne er meget mangelfuld, og derved ikke viser det reelle billede af vandløbets vandføringsevne. Fra gældende regulativs vedtagelse og frem til regulativforslaget har diverse opmålinger og beregninger af vandføringsevnen i perioden vist, at Gudenåen er formstabil, og derved har en relativ stabil vandføringsevne.

Dette er også beskrevet i den tekniske redegørelse med bilag til regulativudkastet, hvor vandløbsmyndigheden har undersøgt om det gældende regulativ er overholdt i forhold til vandføringsevnen. Redegørelsen oplister 6 punkter med henvisning til bilag, der tydeligt og præcist beskriver, hvorfor kravet til vandføringsevnen er utilstrækkeligt beskrevet i regulativet fra 2000. På den baggrund fastlægger vandløbsmyndigheden nye bestemmelser efter de faktiske forhold, jf. vandløbslovens § 62.??

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Manglende dokumentation for opfyldelse af vandløbslovens §1 stk 1, §27 stk 1 og 4.

Dato: 19-6-2025

Fornavn: Torben

Efternavn: Pedersen

På vegne af: Gudenådalens Lodsejerforening

Høringssvar

Indsigelse mod det fremsendte regulativforslag for Gudenåen fra Silkeborg til Randers Indsigelse nr. 2 af 05-05-2025
Manglende dokumentation for opfyldelse af vandløbslovens §1 stk 1, §27 stk 1 og 4.

Det nye regulativforslag lovgiggør på uretligt grundlag den nuværende vandstand, der er minimum 60 cm højere end det, det nuværende regulativ foreskriver.

Der er i det fremsendte regulativforslag og/eller tilhørende redegørelse ingen forklaring på tilblivelsen af de vedlagte Q/H kurver og deres betydning for vandstanden og vandaflødningen. Og regulativforslaget opfylder ikke vandløbslovens bestemmelser.

Redegørelsen vedlagt det gældende regulativ afsnit 5 beskriver vandføringsevnen således:

"Sammenlagt er beregningerne anvendt til opstilling af Q/H-diagrammer

(sammenhæng mellem vandføringen=Q og vandstanden=H) for 1943 regulativet. Dernæst er de anvendt til en beregning af den afstrømningssituation, der danner grundlag for dimensionerne. Yderligere er de afstrømningsmæssige konsekvenser af opmålingerne sammenlignet; for strækningen Silkeborg-Tange er 1922opmålingen, og fra Tange til Randers er 1938- opmålingen sammenholdt med 1997 opmålingen." (https://www.gudenaakomiteen.dk/media/14162/gudena_redegoerelse.pdf)

I det nye regulativforslag findes ingen lignende beregninger, og ingen sammenligninger er foretaget til forståelse af betydningen for vandstand eller til fastlæggelse af vandføringsevnen.

Det må derfor konkluderes, at der ikke er redegjort for regulativforslagets opfyldelse af vandløbslovens §1 stk. 1. "Ved denne lov tilstræbes at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, navnlig overfladevand, spildevand og drænvand." og § 27 "Vandløb skal vedligeholdes således, at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres Stk. 4. Slam, grøde og andet, der ophobes ved stemmewærker eller andre anlæg, må ikke videreføres til skade for vandløbet eller for det vandområde, vandløbet udmunder i."

Regulativforslaget opfylder ikke vandløbslovens bestemmelser og skal derfor tilbagesendes til fornyet behandling.

Med venlig hilsen

Gudenådalens Lodsejerforening

Torben Pedersen

Formand

Resume af høringssvar

I høringssvaret beskrives, at der mangler dokumentation for, at regulativforslaget overholder vandløbslovens §§ 1 og 27. Den aktuelle vandstand er mindst 60 cm over det tilladte uden lovgivgørelse. Der medfølger ingen forklaring eller beregninger af Q/H-kurver, som er afgørende for vandføringsevnen. Redegørelse og historiske sammenligninger mangler helt i det nye forslag. Derfor bør forslaget sendes tilbage til fornyet behandling.

Kommunens svar

I høringssvaret er anført, at i gældende regulativ er der gennemført en række vandspejlsberegninger fra både 1943-regulativet og 1922-opmålingen til fastlæggelse af vandføringsevnen i gældende regulativ.

Indsiger mener ikke, at der er foretaget lignende beregninger til fastlæggelse af regulativforslagets krav til vandføringsevne. Dette er ikke korrekt. Det er med henvisning til kommentarerne til høringssvar ID 432 forklaret, at det gældende regulativs krav til vandføringsevne er mangelfuld og ikke administrerbar, hvorfor nye krav til vandføringsevne iht. vandløbsloven skal tage udgangspunkt i de aktuelle forhold. Der er ved udarbejdelsen af regulativforslaget foretaget flere vandspejlsberegninger, der viser, at den i regulativforslaget fastlagte vandføringsevne er den samme som for de aktuelle forhold. Der er således foretaget lignende beregninger. De er dog ikke på gældende regulativs krav, da de er mangelfulde og ikke gyldige, men på vandløbets aktuelle forhold, som regulativets vandføringsevne skal afspejle.

I høringssvaret er desuden anført, at regulativforslaget lovliggør den nuværende vandstand, der er minimum 60 cm højere end den vandstand det nuværende regulativ foreskriver. Dette er ikke korrekt. Det er gennem mange af de gennemførte undersøgelser vist, at den nuværende vandstand, som ganske korrekt er steget gennem de senere år, ikke skyldes ændringer i vandløbets skikkelse, men skyldes ændringer i grødesammensætning og grødemængde. Vandløbets aktuelle vandføringsevne er ikke årsag til den vandstandsændring der har været i Gudenåen, hvorfor den i regulativforslaget fastlagte vandføringsevne ikke lovliggør en vandspejlsstigning.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Manglende dokumentation for fastlæggelse af bredden for strømrunden i forbindelse med grødeskæring.

Dato: 19-6-2025

Fornavn: Torben

Efternavn: Pedersen

På vegne af: Gudenådalens Lodsejerforening

Høringssvar

Indsigelse mod det fremsendte regulativforslag for Gudenåen fra Silkeborg til Randers

Indsigelse nr. 3 af 05-05-2025

Manglende dokumentation for fastlæggelse af bredden for strømrunden i forbindelse med grødeskæring.

I regulativforslaget er strømrunden angivet til henholdsvis 7 og 10 meter, hvilket også er bredden for en evt. grødeskæring. Den eneste beskrivelse af strømrundebredden er en enkelt henvisning til det eksisterende regulativs bestemmelse, og den samme strømrundebredde adopteres i det nye regulativ uden videre – ingen beregning eller hensynstagen til de faktiske og ændrede forhold i Gudenåen og ingen hensynstagen til vandløbsloven.

I det eksisterende regulativ er strømbredden fastsat ud fra følgende:

"I regulativets afsnit 3.3 er der angivet vejledende strømrunder på hhv. 7m fra Silkeborg og til Tange Sø og på 10 m fra Tange Sø til Randers. Disse strømrunder har intet med de tidligere angivne ovenbredder eller de faktiske opmålte fysiske forhold at gøre, men er alene en angivelse af den bredde, som bundgrøden i givet fald skæres i.

Dette er begrundet med, at den dimensionsgivende vandføringsevne skal være tilstede i det grødefri vandløb og i vinterperioden, og da bundgrøden skæres i sommerperioden og grøden i væsentligt omfang henfalder i vinterens løb, skal "sommerskæringen" kun sikre vandføringsevnen i sommerperioden, hvor vandføringen er betydeligt mindre.

Erfaringsmæssigt giver en skæring af bundgrøden i 1/3 til 1/2 af vandløbets bredde en vandføringsevne på 80-90% af vandløbets afledningsevne i grødefri stand."

Den foreslåede skærebredde i det eksisterende regulativ er altså nøje udregnet og til et grødefrit vandløb, hvilket ikke er tilfældet for den nuværende situation med stigende mængder af overvintrende grøde, hvorfor skærebredden ikke bare kan videreføres til det nye regulativ. Erfaringerne fra de seneste 10 år bekræfter dette i praksis.

Der foreligger i det nye regulativudkast ingen beregninger på eller anden dokumentation for, at den foreslåede strømrundebredde vil kunne opfylde vandløbsloven § 27. "Vandløb skal vedligeholdes således, at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres." Stk. 2. Grødevæksten i vandløbene kan begrænses ved mekaniske metoder som grødeskæring, opgravning og lignende eller ved biologiske metoder som etablering af skyggegivende vegetation på vandløbets bredder."

Det er værd at bemærke, at vedligeholdelse af grødevækst i henhold til vandløbslove, både kan foretages ved grødeskæring og opgravning af grøden.

Regulativforslaget opfylder ikke vandløbslovens bestemmelser og skal derfor tilbagesendes til fornyet behandling.

Med venlig hilsen

Gudenådalens Lodsejerforening

Torben Pedersen

Formand

Ifølge høringssvaret mangler regulativforslaget dokumentation for fastlæggelse af strømrændens bredde ved grødeskæring. De angivne bredder på 7 og 10 meter videreføres uden nye beregninger eller hensyntagen til ændrede forhold i Gudenåen. Den oprindelige beregning er baseret på grødefri forhold, hvilket ikke længere er gældende. Overvintrende grøde kræver tilpassede løsninger for at opfylde vandløbslovens § 27. Forslaget lever dermed ikke op til lovens krav og bør sendes tilbage.

Kommunens svar

I høringssvaret er der henvist til, at der i gældende regulativ er foretaget beregninger af den strømrændebredde grøden skal skæres i, men at lignende beregninger ikke er foretaget i regulativforslaget. I det gældende regulativ er der ikke foretaget en beregning på strømrændebredden. Strømrændebredden er skønnet ud fra en vurdering af, at foretages der en beskæring af grøden i 1/3 til 1/2 af vandløbets bredde, vil dette ca. svare til 80-90 % af den vandføringsevne, der er i et grødefrit vandløb. Dette er erfaringstal og ikke fundet ud fra konkrete beregninger på Gudenåen. I regulativforslaget er strømrændebredden fastlagt ud fra en vurdering af et ønske om en vandstandssænkning i vækstperioden, dog under forudsætning af at denne ikke giver anledning til negativ påvirkning af miljø og natur – der henvises til de miljø- og habitatkonsekvensvurderinger, der er lavet i forbindelse med regulativforslaget.

Indsiger har anført, at de foreslåede strømrændebredder ikke opfylder vandløbslovens § 27 stk. 1, at "*Vandløb skal vedligeholdes således, at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres*". Vandløbslovens § 27 har intet med grødeskæringen at gøre. § 27 henviser til, at vandløbets skikkelse eller vandføringsevne ikke må ændres. Der er i vandløbsloven ikke fastsat krav til grødeskæring og slet ikke til en grødeskæring, der skal give en bestemt vandføringsevne. Iht. vandløbsloven kan grødeskæring udføres, men der er ikke sat krav til, at den skal udføres.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Manglende plejeforanstaltninger i form af almindelig vedligeholdelse som grødeskæring og oprensning

Dato: 19-6-2025

Fornavn: Torben

Efternavn: Pedersen

På vegne af: Gudenådalens Lodsejerforening

Høringssvar

Høringssvaret vedhæftes således at det fremgår som skrevet.

Resume af høringssvar

Indsigelsen påpeger, at det nye regulativforslag mangler klare vedligeholdelsesforanstaltninger som grødeskæring og oprensning. Tidligere muligheder som supplerende grødeskæring og fleksibel oprensning er enten udeladt eller stærkt begrænsede. Grødeskæring er nu kun mulig én gang årligt og først efter omfattende bureaukrati og høj vandstand, hvilket gør indsatsen ineffektiv og skadelig. Forbud mod at fjerne overvintrende grøde svækker yderligere vedligeholdelsen. Oprensning er begrænset til 500 meter årligt uden saglig begrundelse. Krav om undersøgelser før alle indgreb strider imod miljøbeskyttelsesloven, som netop undtager sådanne vedligehold fra dispensation. Der mangler dokumentation for, hvordan forslagets bestemmelser sikrer vandafledning. Miljøhensyn er overfortolket på bekostning af lovens krav. Forslaget bør derfor tilbagesendes.

Kommunens svar

Der er i høringssvaret beskrevet en række forhold, der begrænser grødeskæring og oprensningsmuligheder i forhold til gældende regulativ herunder, at vandløbsmyndigheden skal foretage en miljøvurdering inden evt. ekstraskæring eller oprensning skal iværksættes. Det er anført, at dette er unødvendigt og direkte i strid med gældende lovgivning. Til dette henvises der til de miljø- og naturvurderinger, der er foretaget i forbindelse med regulativforslagets udarbejdelse, og hvor der gennem disse er argumenteret for de fastlagte krav til grødeskæring og oprensningsmængde og -hyppighed.

I høringssvaret er anført følgende: *"Med ovenstående indsigelse må det være tydeligt, at regulativforslaget ikke opfylder vandløbslovens bestemmelser til sikring af afvanding, det overfortolker implementeringen af miljøhensyn og derfor skal tilbagesendes til fornyet behandling"*. Hertil skal anføres, at regulativforslaget netop opfylder vandløbslovens bestemmelser til sikring af afvanding, da der er fastlagt entydige (i modsætning til gældende regulativ) bestemmelser for vandløbets vandføringsevne. Hertil skal det bemærkes, at et regulativs bestemmelser om vandføringsevne ikke er en sikring mod oversvømmelser eller dårlige afvandingsforhold. I et vandløbsregulativ fastlægges der bestemmelser der skal sikre at, hvis der opstår dårlige afvandingsforhold/oversvømmelser, at dette netop ikke skyldes en forringelse af vandløbets evne til at føre vand. Vandspejlsniveauet i vandløbet og dets direkte påvirkning af afvandingsforholdene langs vandløbet er afhængigt af en lang række forhold ud over vandløbets skikkelse/vandføringsevne.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Indsigelse mod det fremsendte regulativforslag for Gudenåen fra Silkeborg til Randers

Indsigelse nr. 4 af 05-05-2025

Manglende plejeforanstaltninger i form af almindelig vedligeholdelse som grødeskæring og oprensning.

Eksisterende regulativ

* Almindelig grødeskæring fra 15 juni.

*Supplerende grødeskæring efter behov

* Ekstraordinær grødeskæring *

* Kantskæring ***

* Oprensning *****

* Ekstraordinær grødeskæring i henhold til tillægsregulativ ved væsentlige og pludselige ændringer i vandløbets grødesammensætning, væsentligt tidligere vækstsæson end forudsat ved fastlæggelsen af oprensningstidspunkter i regulativet m.m.

** Ekstraordinær grødeskæring ved konstateret overskridelse af kontrolvandspejlskote, (der er lig med den højeste vandstand i nyere tid, årsskiftet 2019/2020), efter forudgående undersøgelse af et evt. krav om dispensation. Må ikke ske oftere end hvert 8-10 år.

*** Kantskæring foretages kun, hvis særlige forhold gør sig gældende.

**** Kantskæring kun, hvis vegetationen kan være til gene for afvanding eller miljømæssig målsætning. Ved kantskæring slås kun stivstænglet vegetation som eksempelvis tagrør, lodden dueurt m.v. over vandspejlet.

***** Hvis det efter opmåling eller pejling konstateres, at vandløbets vandføringsevne er blevet for ringe, jf. bestemmelserne i regulativets afsnit 3.2, foretages oprensning.

***** Inden oprensning skal det undersøges, om oprensning og oplægning af oprenset materiale eventuelt kræver dispensation/tilladelse i henhold til anden relevant lovgivning. Max 500 m. å-strækning/år og tidligst efter 10 år igen på samme strækning.

Nyt udkast.

* Almindelig grødeskæring fra 1 juli, overvintrende vandplanter bortskæres ikke.

* Begrebet findes ikke længere.

* Ekstraordinær grødeskæring **

* Kantskæring ****

* Oprensning *****

Som det ses af ovenstående oversigt, er der reelt kun mulighed for én grødeskæring, øvrige muligheder fra nuværende regulativ er udeladt eller omgivet af så meget bureaukrati og restriktioner, inden muligheden kan iværksættes, at det ikke længere er relevant. Ved grødeskæring efter kontrolvandspejlskote vil der allerede været enorme oversvømmelser i ådalen. Det vil også være umuligt at foretage en forsvarlig

grødeskæring med så høj en vandstand, da den afskårne grøde vil drive ud i hele deltaet og muligvis aflejre sig på andre habitater, hvor det absolut ikke er ønsket.

Værst er dog forbuddet om ikke at slå overvintrende grøde, hvilket kan bruges som argument for ikke at foretage den ene grønne skæring, der ellers er nævnt.

Oprensningens begrænsning i form af undersøgelser forud for aktiviteten er unødvendig, da det kan fastsættes i regulativet som en umiddelbar handling ved overskridelse. En oprensningsbegrænsning på 500 m. årligt i et vandløb på over 50 Km. er helt ude af proportioner, og hverken regulativforslag eller redegørelse yder nogen form for forklaring / dokumentation for begrænsningen.

Der er i regulativforslaget lagt op til undersøgelser forud for alle aktiviteter i forbindelse med vedligehold, hvilket er helt unødvendigt og i direkte strid med gældende lovgivning, idet vedligehold i form af grønne skæring og oprensning ifølge bl.a. miljøbeskyttelsesloven §3 er undtaget for dispensationer eller andre tilladelser. I de tilfælde, hvor det ikke direkte er undtaget i den enkelte lov, kan undersøgelsen og dispensationen gives i forbindelse med udformningen af det nye regulativ.

Der er ikke lavet nogen redegørelse for grønne skæringens muligheder og dens opfyldelse af vandløbslovens krav om vandaflledning.

For oprensningen og dens begrænsninger er der ikke lavet nogen redegørelse, der underbygger sikring af vandaflledningen eller korrelationen til eks. Natura 2000.

Med ovenstående indsigelse må det være tydeligt, at regulativforslaget ikke opfylder vandløbslovens bestemmelser til sikring af afvanding, det overfortolker implementeringen af miljøhensyn og derfor skal tilbagesendes til fornyet behandling.

Med venlig hilsen

Gudenådalens Lodsejerforening

Torben Pedersen

Formand

Manglende efterlevelse af lovteksten i det gældende regulativ både i forhold til kontrol af vandføringsevnen, men også konsekvensen heraf, hvilket indebærer, at et nyt regulativforslag ikke kan vedtages, før retsgrundlaget er helt klart.

Dato: 19-6-2025

Fornavn: Torben

Efternavn: Pedersen

På vegne af: Gudenådalens Lodsejerforening

Høringssvar

Indsigelse mod det fremsendte regulativforslag for Gudenåen fra Silkeborg til Randers

Indsigelse nr. 5 af 05-05-2025

Manglende efterlevelse af lovteksten i det gældende regulativ både i forhold til kontrol af vandføringsevnen, men også konsekvensen heraf, hvilket indebærer, at et nyt regulativforslag ikke kan vedtages, før retsgrundlaget er helt klart.

For at få retsgrundlaget på plads skal den kontrollerende vandspejlsberegning på tværprofilopmålingen fra 2020 give et retvisende billede af til de faktiske forhold i åen.

Viser beregningen en dårligere vandføring end den, der er fastlagt i regulativet, skal de faktiske forhold bringes i orden ved oprensning, således at retsgrundlaget er i orden.

Til dokumentation herfor er vedlagt en vandføringsoversigt for årene 2018 og frem til

2025 – alle beregninger udført af et eksternt konsulentfirma og med klare konklusioner om overskridelse, der ifølge gældende regulativ udløser oprensning. (Bilag 1)

Det er ligeledes bemærkelsesværdigt, at kontrollen ved anvendelse af Q/H-metoden ikke fanger nær så mange områder med overskridelser som en vandspejlsberegning med udgangspunkt i tværprofilopmålingerne for 1997 og 2020. Betyder det, at en Q/H kurve ikke er pålidelig nok, eller betyder det, at kurvens konstruktion ikke er retvisende. Det må derfor kræve en meget detaljeret forklaring på tilblivelsen af en kontrollerende Q/H kurve, hvis en sådan skal anvendes.

Den årlige vandføringskontrolrapport siger ikke noget om, hvorfor den regulativfastsatte vandføring ikke er opfyldt. Ved hver eneste kontrol henføres overskridelserne kun til overvintrende grøde, som der år for år bare er blevet mere af, hvor det i 2025 kontrollen blev bemærket, at det var den største mængde overvintrende grøde set i hele kontrolperioden.

Nyere teknologi i form af skanning med ekkolod viser en del af forklaringen på de stadigt større forringelser af den regulativfastsatte vandføringsevne – via denne teknologi kan man se, hvor de kritiske punkter i åløbet findes. Efterfølgende databehandling og beregninger viser et stadigt mindre gennemstrømningsareal. Ved sammenligning af en given 2025-profil med tidligere profilopmålinger kan det konstateres, om det er aflejring af sand eller tilgroning fra bredkanterne (Bilag 2).

En mindre videnskabelig opgørelse findes i en aflæsning af vandspejlet og mængden af vand, der ledes gennem åen fra vandportalen i perioden 01.06.2025 til 04.05.2025 på åen fra Silkeborg til Tange Sø.

Her er en klar dokumentation på, at den mængde vand som ledes ud ved Silkeborg ikke kan genfindes ved målepunktet ved Tvillum, men er reduceret med 30% skønt, der også er tilløb fra flere mindre vandløb. Det viser, at der både er store mængder grøde og skikkelsesændringer, der hindrer vandafledningen med daglige vandstandsstigninger i å deltaet på 2–3 cm til følge.

Det samme sandsynliggøres for sandbanken ved indløbet til Tange Sø, hvor selv en vandstandssænkning i søen ikke kan forhindre en vandstandsstigning ved Kongensbro.

(Bilag 3)

Med ovenstående indsigelse må det være tydeligt, at regulativforslaget ikke opfylder vandløbslovens bestemmelser og derfor skal tilbagesendes til fornyet behandling.

Med venlig hilsen

Gudenådalens Lodsejerforening

Resume af høringssvar

Indsigelsen påpeger, at vandløbsmyndigheden ikke har fulgt det gældende regulativs krav om kontrol og reaktion på nedsat vandføringsevne, hvilket gør et nyt regulativ retsløst. Vandspejlsberegninger fra 2020 viser forringet vandføring, og oprensning burde have været foretaget. Dokumentation fra 2018–2025 bekræfter gentagne overskridelser uden handling. Q/H-metoden er mindre præcis end vandspejlsberegninger og kræver grundig forklaring. Ny teknologi som ekkolod viser indsnævring og aflejringer. Målinger viser op til 30% vandtab mellem Silkeborg og Tvillum. Regulativforslaget opfylder ikke lovens krav og bør derfor tilbagesendes.

Kommunens svar

I høringssvaret er der, som i høringssvar ID 432, henvist til at retsgrundlaget skal være på plads inden der kan udarbejdes et nyt regulativ. Her er det anført, at viser en kontrol af vandføringsevnen at denne ikke er overholdt, skal vandløbet oprenses, så de faktiske forhold bringes i overensstemmelse med gældende regulativs bestemmelser.

Til dette henviser indsiger til de undersøgelser af vandføringsevnen, vandløbsmyndigheden har fået en ekstern rådgiver til at lave. Disse data viser, iht. indsigers tolkning af data, at der skal gennemføres oprensninger, da vandføringsevnen er overskredet. Data fra rådgiverens undersøgelser har indsiger samlet i bilag 1 i høringssvaret.

Ifølge indsiger viser bilag 1, at i perioden 2018-2021 har en kontrol af vandføringsevnen, ud fra de QH-kurver som vandløbsmyndigheden anvender til den løbende årlige kontrol på strækningen mellem Silkeborg Langsø og Tange Sø, vist en del overskridelser af vandføringsevnen. Desuden har en beregning af vandføringsevnen på 2020-opmålingen ligeledes vist flere strækninger, hvor 1997-opmålingens vandføringsevne er overskredet. Ifølge indsiger viser disse kontroller, at vandføringsevnen i gældende regulativ er overskredet og Gudenåen skal oprenses inden, der kan udarbejdes nyt regulativ.

Det skal understreges at gældende krav til vandføringsevne (styrekode) ikke er praktisk muligt, hvorfor vandløbsmyndigheden har fået udarbejdet en QH-kurve for de samme stationer, hvor der er krav til en styrekode, således det nu er muligt at foretage en kontrol af vandføringsevnen. QH-kurverne er udarbejdet på baggrund af de fastlagte styrekoder i gældende regulativ og er således krav til en vandføringsevne i en grødefri situation. Ved kontrollerne i 2018-2021 er der, som det fremgår af bilag 1, målt overskridelser af vandføringsevnen. Hvis vandføringsevnen ved en QH-kontrol overskrides, skal årsagen til overskridelsen findes. I forbindelse med kontrollen er der derfor foretaget en vurdering af om overskridelsen skyldes grøde (husk at QH-kurven ved den nuværende årlige kontrol er uden grødens påvirkning af vandstanden), fysiske spærringer (såsom væltede træer, lukkede overkørsler eller andre fysiske forhindringer) eller ændringer af profilet (sandaflejringer, nedskredne brinker). Ved de udførte kontroller har det vist sig, at der ikke er sket væsentlige profilændringer, at der ikke har været fysiske spærringer, men der har været en del overvintrende grøde. Denne grøde er vurderet til at være årsagen til overskridelsen. Så trods en overskridelse af QH-kurven, kan grødens påvirkning af vandstanden ikke give anledning til en oprensning, da vandføringsevnekravet er en grødefri situation.

Ovennævnte QH-krav og kontrolmetode sammen med styrekode-kravet i gældende regulativ er i en klagenævnsafgørelse blevet underkendt. Iht. kendelsen er gældende regulativs krav til vandføringsevne en teoretisk skikkelse svarende til den udførte opmåling i 1997. Vandløbsmyndigheden har i 2020 foretaget en opmåling af Gudenåen og kontrolleret Gudenåens aktuelle vandføringsevne op imod 1997-opmålingens vandføringsevne. Resultatet af denne kontrol viser en overskridelse af vandføringsevnen, og det er den der er anført i indsigelsens bilag 1. Ved en nærmere analyse af 1997-opmålingen har det vist sig, at denne er meget mangelfuld, da der er flere strækninger, hvor der er langt mellem profilerne, en del profiler er mangelfuld profileret og for flere strækninger mangler de profiler, der er afgørende for vandføringsevnen. 1997-opmålingen giver således ikke et retvisende billede af Gudenåens vandføringsevne i 1997, og denne opmåling kan derfor ikke bruges som krav til en teoretisk skikkelse. De i bilag 1 viste overskridelser er behæftet med så store mangler, at de ikke kan anvendes til at iværksætte en oprensning. Disse forhold er grundigt dokumenteret i den tekniske redegørelse til regulativforslaget.

Indsiger har i sit bilag 2 (høringssvar ID 437) vist en række tal, der skal vise at Gudenåens profil i 2021 har et mindre gennemstrømningsareal end Gudenåen havde i 1997-opmålingen. Til at vise gennemstrømningsarealet er de målte profilers areal under en gennemsnitlig sommervandstand (gennemsnit i perioden 1980-2007) fundet i en række stationer. Ved at finde arealdifferencen i hvert af stationerne kommer indsiger frem til, at Gudenåen i 2021 har et gennemstrømningsareal, der er godt 9 % mindre end i 1997. De store mangler ved 1997-opmålingen er tidligere beskrevet. Ud over disse mangler er der en usikkerhed på den geografiske placering af de enkelte profiler, da opmålingen i 1997 ikke var elektronisk og derved ikke med sikkerhed kan geokode profilers præcise placering. Der er således en stor risiko for, at sammenligningen af et profil fra 1997 og 2021 ikke har den samme geografiske placering.

De to opmålinger er foretaget med to meget forskellige teknikker. Profilerne i 1997 er målt ved et nivellement med nivelleringsinstrument, hvorimod profilerne i 2021 er målt ved scanning med ekkolod.

Vandløbsmyndigheden har tidligere fået undersøgt scanningsmetoden i forhold til egnethed til opmåling af vandløb (bilag D til den tekniske redegørelse), og det viser sig, at scanningsmetoden ikke kan skelne mellem profilers faste bund og overfladen af grøden. Metoden kan således ikke anvendes til en sammenligning med en traditionel opmåling, hvor det er vandløbets faste bund og ikke grøden, der opmåles. Den i indsigers bilag 2 viste formindskelse af gennemstrømningsarealet fremkommer ved at sammenligne to opmålingstekniker, der ikke opmåler det samme, og kan således ikke anvendes som dokumentation for en forringelse af vandløbets vandføringsevne.

Sidst i høringssvaret er anført, at ifølge www.vandportalen.dk fremgår det, at vandmængden fra Silkeborg til Tvillum er reduceret med 30% grundet, at grøden og skikkelsændringer hindrer vandafledningen. Ved en gennemgang af data fra Vandportalen har det ikke været muligt at se denne reduktion i vandføringen. Indsiger mangler dokumentation for denne påstand.

Endelig har indsiger vedhæftet et bilag 3 (høringssvar ID 431), hvor det af bilaget fremgår, at indsiger har observeret sandaflejringer i både tilløb til Gudenåen og i Gudenåen. Der er ikke fremlagt dokumentation for observationerne. De forhold, der er beskrevet ovenfor, dokumenterer de undersøgelser og vurderinger, som vandløbsmyndigheden har gennemført for at kontrollere Gudenåens fysiske tilstand og overensstemmelse med det gældende regulativ. På baggrund af disse kontroller er der ikke konstateret forhold, der kan begrunde en lovlig oprensning.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

**Oversigt over resultaterne af vandføringsevnekontrollen i Gudenåen Silkeborg til Tange Sø
kun overskridelser er indført.**

Stationering	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
169					Station 0 - 1650 .		0,32	
1790			0,01		Station 1650 - 1800 .		0,17 til 0,32	
3048					Station 1800 - 2760.		0,10 til 0,17	
3600					Station 3040 - 4770.		0,10 til 0,15	
5550			0,04					
6500			0,07					
7800	0,02	0,04	0,19	0,07	Station 4770 - 9140		0,02 til 0,10	
8500	0,05	0,05	0,23	0,1				
8750	0,13	0,12	0,3	0,15				
10280					Station 9140 - 12170		0,10 til 0,21	
11999					Station 12.170- 12.650.		0,10 til 0,13	
13500	0,04		0,16	0,06	Station 12.980 -13.700.		0,10 til 0,16	
15500	0		0,12		Station 13.700 –14.850.		0,10 til 0,12	
17500					Station 15.380 - 15.720.		0,10 til 0,12	
18000								
18400					Station 15720 - 20750		mindre end 0,10	
20849								

Det grønne felt viser de årlige overskridelser ved indplacering i de konstruerede Q/H kurver for de enkelte stationeringer.

De gule felter viser overskridelserne ved de enkelte stationer ud fra en beregning af vandstanden med 1997 opmålingen i forhold til 2020 opmålingen i en størrelsesorden der udløser oprensning.

De blå felter viser overskridelserne ved de enkelte stationer ud fra en beregning af vandstanden med 1997 opmålingen i forhold til 2020 opmålingen men under de 10 cm der udløser oprensning. Under alle omstændigheder er der en overskridelse som bær kortlægges.

Ovenstående viser med al tydelighed at der har været kendskab til et behov for oprensning, i henhold til regulativet, gennem mange år.
Ovenstående viser også at der er forskel på en indplacering af en vandstand på en Q/H kurve i forhold til en beregning imod to profilopmålinger.

Resenbro den 06.06.2025 TP

Høringssvar

Id: 437

Manglende efterlevelse af lovteksten i det gældende regulativ både i forhold til kontrol af vandføringsevnen, men også konsekvensen heraf, hvilket indebærer, at et nyt regulativforslag ikke kan vedtages, før retsgrundlaget er helt klart.

Dato: 19-6-2025**Fornavn:** Torben**Efternavn:** Pedersen**På vegne af:** Gudenådalens Lodsejerforening

Høringssvar

Her er bilag 2 til indsigelse med samme overskrift,

Resume af høringssvar

Kommunens svar

Dette høringssvar er bilag 2 til høringssvar ID 436.

Bilag 2 er ikke muligt at læse, hvorfor vandløbsmyndigheden efterfølgende har modtaget et læsbart bilag 2, som ses herunder.

Tværprofilopmåling i Gudenåen 1997 sammenlignet med scanning i 2021 på udvalgt strækning. Herefter udregning af det våde tværsnits areal for sammenligning.

Station	1997 opmålingen ved gns sommervandstand 1980 - 2007	2021 ved gns. Sommer- vandstand 1980 - 2007	2021 gns. Sommer- vandstand 2008 - 2018	Profil indsnævring fra 1997 til 2021		Øget areal ved 2021 opmålingen grundet højere vandstand.	
	M2	M2	M2	M2	i %	M2	i %
2112	64,05	54,78	84,15	9,27	14,47	20,1	31,38
2280	59,12	18,99	76,78	40,13	67,88	17,66	29,87
2520	32,1	30,36	52,84	1,74	5,42	20,74	64,61
2804	39,2	20,82	58,92	18,38	46,89	19,72	50,31
3043	32,87	30,59	44,04	2,28	6,94	11,17	33,98
3053	32,81	34,17	43,97	-1,36	-4,15	11,16	34,01
3257	26,7	31	44,11	-4,3	-16,10	17,41	65,21
3463	32,19	36,93	44,68	-4,74	-14,73	12,49	38,80
3609	25,91	26,37	48,26	-0,46	-1,78	22,35	86,26
3702	49,67	52,09	80,97	-2,42	-4,87	31,3	63,02
3935	72,1	66,69	153,01	5,41	7,50	80,91	112,22
4215	96,54	79,75	140,72	16,79	17,39	44,18	45,76
4279	41,57	41,01	72,94	0,56	1,35	31,37	75,46
4526	54,14	50,95	91,2	3,19	5,89	37,06	68,45
4719	78,77	78,88	128,75	-0,11	-0,14	49,98	63,45
4890	60,43	41,56	108,64	18,87	31,23	48,21	79,78
5247	61,4	48,04	150,27	13,36	21,76	88,87	144,74
5500	69,7	66,87	104,8	2,83	4,06	35,1	50,36
5662	57,49	38,53	108,03	18,94	32,98	50,54	87,91
6000	67,43	46,78	97,13	20,65	30,62	29,7	44,05
6203	51,89	75,89	69,43	-24	-46,25	17,54	33,80
6341	98,42	47,58	138,72	50,54	51,66	40,3	40,95
6500	85,15	53,47	107,73	31,68	37,20	22,58	26,52
6748	78,03	76,72	91,3	1,31	1,68	13,27	17,01
7000	232,45	223,37	290,06	9,08	3,91	57,61	24,78
7203	117,37	120,06	128,61	-2,69	-2,29	11,24	9,58
7935	45,83	45,73	54,39	0,1	0,22	8,56	18,68
8246	56,03	47,01	62,84	9,02	16,10	6,81	12,15
8553	37,39	33,93	41,27	3,46	9,25	3,88	10,38
8709	41,62	26,63	45,06	14,99	34,02	3,44	8,27
8710	17,81	26,68	18,58	-8,87	-49,80	0,77	4,32
8719	17,81	24,84	18,53	-7,03	-39,47	0,72	4,04
8720	36,17	31,17	38,84	5	13,82	2,67	7,38
9118	30,75	29,77	34,82	0,98	3,19	4,07	13,24
9417	35,34	26,82	44,09	8,52	24,11	8,75	24,78
Gennemsnitlig procentuel ændring					9,18		44,87

Ved at se på tallene for 1997, er der delstrækninger under 40 m² (skrevet med rødt) som er nødvendigt for at 15m³/s kan flyde frit i et grødetilt vandløb, hvorved de påkalder sig øget opmærksomhed. Ser man på profil ændringen ved gennemsnits vandstand for perioden 1980 til 2007, er der en formindskelse af det arealmæssige profil på 9,18 %. Formindskelsen af arealet er en klar indikator på at Gudenåen vokser til fra kanterne, og ved aflejring enkelte steder, hvorved der skal iværksættes oprensning og kantskæring.

Denne oprensning / kantskæring har til formål at opfylde regulativet og vandloven der skal sikre Gudenåens vandafledningssevne, men også i forhold til opretholdelse af Gudenåens integritet i henhold til Natura 2000, hvor arealet og funktionen i

Arealerne ved gennemsnitlig sommervandstand i perioden fra 2008 til 2018 er øget med 44,87 % hvilket er konsekvensen af den øgede grødevækst, fra en dækningsgrad i 2001 på 10 % til en dækningsgrad på over 90 % efter 2008. Den formøjede vandstand for perioden før 2007 og efter, udgår over 30 cm, hvilket er forklaringen på det øgede gennemstrømnings areal, men arealets størrelse ser ikke ud til at være nok til at borte de den årlige sommervandmængde. Det bekræfter dermed behovet for at øge mængdetallet fra de observerede 9 til 12 i sommerperioden til en værdi der er anvendt i regulativet på 24. Hvilket kan ske ved formavnte oprensning / kantskæring, men også ved en øget grødeskæring.

Resenbro den 25-02-2023 TP

Tværfilopmåling i Gudenåen 1997 sammenlignet med sc

Station	1997 opmålingen ved gns sommervandstand 1980 - 2007	2021 ved gns. Sommer- vandstand 1980 - 2007	2021 gns. vandstand
	M2	M2	M2
2112	64,05	54,78	84,15
2280	59,12	18,99	76,78
2520	32,1	30,36	52,84
2804	39,2	20,82	58,92
3043	32,87	30,59	44,04
3053	32,81	34,17	43,97
3257	26,7	31	44,11
3463	32,19	36,93	44,68
3609	25,91	26,37	48,26
3702	49,67	52,09	80,97
3935	72,1	66,69	153,01
4215	96,54	79,75	140,72
4279	41,57	41,01	72,94
4526	54,14	50,95	91,2
4719	78,77	78,88	128,75
4990	60,43	41,56	108,64
5247	61,4	48,04	150,27
5500	69,7	66,87	104,8
5662	57,49	38,53	108,03
6000	67,43	46,78	97,13
6203	51,89	75,89	69,43
6341	98,42	47,58	138,72
6500	85,15	53,47	107,73
6748	78,03	76,72	91,3
7000	232,45	223,37	290,06
7203	117,37	120,06	128,61
7935	45,83	45,73	54,39
8246	56,03	47,01	62,84
8553	37,39	33,93	41,27
8709	41,62	26,63	45,06
8710	17,81	26,68	18,58
8719	17,81	24,84	18,53
8720	36,17	31,17	38,84
9118	30,75	29,77	34,82
9417	35,34	26,82	44,09

Gennemsnitlig procentuel ændring

Ved at se på tallene for 1997, er der delstrækninger under 40 m2 (skrevet med rødt) som er nødver
Ser man på profil ændringen ved gennemsnits vandstand for perioden 1980 til 2007, er der en formii

Formindskelsen af arealet er en klar indikation på at Gudenåen vokser til fra kanterne, og ved aflejring. Denne oprensning / kantskæring har til formål at opfylde regulativet og vandløbsloven der skal sikre

Arealerne ved gennemsnitlig sommervandstand i perioden fra 2008 til 2018 er øget med 44,87 % hvis den forhøjede vandstand for perioden før 2007 og efter, udgør over 30 cm, hvilket er forklaringen på. Det bekræfter dermed behovet for at øge manningtallet fra de observerede 9 til 12 i sommerperioden.

Resenbro den 25-02-2023 TP

anning i 2021 på udvalgt strækning. Herefter udregning af det våde tværsnits are

Profil indsnævring
fra 1997 til 2021

Øget areal ved 2021 opmålingen
grundet højere vandstand.

M2 I %

M2 i %

9,27	14,47
40,13	67,88
1,74	5,42
18,38	46,89
2,28	6,94
-1,36	4,15
-4,3	16,10
-4,74	14,73
-0,46	1,78
-2,42	4,87
5,41	7,50
16,79	17,39
0,56	1,35
3,19	5,89
-0,11	0,14
18,87	31,23
13,36	21,76
2,83	4,06
18,96	32,98
20,65	30,62
-24	46,25
50,84	51,66
31,68	37,20
1,31	1,68
9,08	3,91
-2,69	2,29
0,1	0,22
9,02	16,10
3,46	9,25
14,99	36,02
-8,87	49,80
-7,03	39,47
5	13,82
0,98	3,19
8,52	24,11

20,1	31,38
17,66	29,87
20,74	64,61
19,72	50,31
11,17	33,98
11,16	34,01
17,41	65,21
12,49	38,80
22,35	86,26
31,3	63,02
80,91	112,22
44,18	45,76
31,37	75,46
37,06	68,45
49,98	63,45
48,21	79,78
88,87	144,74
35,1	50,36
50,54	87,91
29,7	44,05
17,54	33,80
40,3	40,95
22,58	26,52
13,27	17,01
57,61	24,78
11,24	9,58
8,56	18,68
6,81	12,15
3,88	10,38
3,44	8,27
0,77	4,32
0,72	4,04
2,67	7,38
4,07	13,24
8,75	24,76

9,18

44,87

ndig for at 15m³/s kan flyde frit i et grødefrit vandløb, hvorved de påkalder sig øget opmærksomhed.
ndskelse af det arealmæssige profil på 9,18 %.

Gudenåens vandaflledningsevne, men også i forhold til opretholdelse af Gudenåens integritet i henhold t

lket er konsekvensen af den øgede grødevækst, fra en dækningsgrad i 2001 på 10 % til en dækninggrad p
å det øgede gennemstrømnings areal, men arealets størrelse ser ikke ud til at være nok til at bortlede der
en til en værdi der er anvendt i regulativet på 24. Hvilket kan ske ved førnævnte oprensning / kantskæring

il Natura 2000, hvor arealet og funktionen er stærkt nedsat.

IFM. FORSLAG TIL NYT REGULATIV FOR GUDENÅEN.

Dato: 20-6-2025

Fornavn: Andreas

Efternavn: Bjerregaard

På vegne af: Andreas Bjerregaard, Lodsejer ved Ørnsø og naturelsker

Høringssvar

Punkter berørt i høringssvaret:

- Gudenåen omfang: vilkårlig og variabel skikkelse
- Kontrol ifm oprensning
- Overvintrende vandplanter og beskæring
- Sluser og dæmninger, effekt nedenstrøms
- Oprensning
- 8.7 Bestemmelser om grødeskæring
- Aktiv udnyttelse af sluser
- Rammerne i det nye direktiv
- Forsigtighedsprincip

Resume af høringssvar

En lodsejer, som bor ned til Ørnsø, har følgende bemærkninger til regulativudkastet:

1. Der bør gives mere fleksibilitet ved terminer i regulativet i stedet for at skrive ultimative datoer
2. Der foretages for mange personlige skøn og vurderinger i regulativprocessen, som ikke er underbygget af data
3. Valg af regulativtype anses for løs
4. Hvorfor foretages kontrol af vandføringsevnen ikke oftere end 1 gang om året?
5. Man bør ikke lave et regulativ, der udelukker muligheden for skæring af overvintrende grøde
6. Hvorfor regulerer man ikke vandstanden noget mere ved slusen i Silkeborg for at styre hvor meget vand, der kommer i Silkeborg Langsø og resten af Gudenåen?
7. Hvorfor må der oprenses sand og slam på en strækning af maksimalt 500 meter pr. år?
8. Det bør tilføjes i regulativet, at hvis en privat ejer skal fjerne opgravet materiale fra vandløbsbredden, skal denne kompenseres
9. Bestemmelserne for ekstraordinær grødeskæring bør ændres
10. Man bør udnytte slusen i Silkeborg til at justere vandstanden i Silkeborg Langsø og på strækningen af Gudenåen fra Silkeborg til Randers
11. Man bør indskrive mere fleksibilitet i termin for grødeskæring
12. Forsigtighedsprincippet bruges ved vurdering af fysiske tiltag som oprensning og grødeskæring. Hvorfor bruges det ikke ved andre tiltag i kommunen? Der gives et eksempel på igangsætning af renovering af trægangbro i yngleperioden, som derfor ikke følger forsigtighedsprincippet

Kommunens svar

1. Et vandløbsregulativ udgør administrationsgrundlaget for bl.a. vedligeholdelsen og bredejerforhold omkring vandløbet, og derfor er regulativet udarbejdet på en måde som giver det bedste og mest simple administrationsgrundlag under hensyntagen til gældende lovgivning. Derfor har det f.eks. været nødvendigt at indskrive præcise datoer for vedligeholdelsen.
2. Eventuelle vurderinger i regulativprocessen er foretaget af fagligt kvalificerede personer med afsæt i tilgængelige data.
3. De valgte regulativtyper på strækningen er almindelig og udbredte i denne type vandløb, hvilket Miljøstyrelsen har redegjort for i rapport fra 2019. Til de valgte regulativtyper følger metoder til kontrol af vandføringsevnen, som er nøje beskrevet i regulativet og den tilhørende redegørelse.
4. For at kunne sammenligne vandspejlsberegninger fra år til år, skal kontrol af vandføringsevnen foretages i den grødefrie periode. Derfor udføres kontrollen i perioden 1. marts til 30. april. Det er en bekostelig affære at kontrollere vandføringsevnen, da man skal aflæse vandspejlskoter og foretage vandføringsmålinger i vandløbet.
5. Eventuel overvintrende grøde er et vigtigt habitat for fisk, insekter og smådyr, der kan bidrage til vandløbets målopfyldelse. Derfor udelukker regulativet ikke skæring af overvintrende grøde.
6. Slusen i Silkeborg er omfattet af vandløbsregulativet for Remstrup Å, hvori der står noteret det præcise flodemål for vandspejlet ved slusen. Det er derved bestemt ved lov, at vandspejlet skal holdes på et bestemt niveau.
7. Bestemmelser for oprensning i regulativudkastet er lavet ud fra, hvad der kan lade sig gøre under gældende lovgivning. EU's vandrammedirektiv og habitatdirektiv sætter en grænse for graden og omfanget af oprensning, hvilket har udmøntet sig i regulativets bestemmelser. Selvom den nationale vandløbslov stiller krav til vandløbets vandføringsevne, har EU-lovgivning forrang.
8. Jævnfør vandløbsloven § 28 skal den der bruger de tilstødende ejendomme, modtage og bortskaffe opgravet materiale fra vandløbets breder uden erstatning.
9. Bestemmelser for grødeskæring og ekstraordinær grødeskæring i regulativudkastet er lavet ud fra, hvad der kan lade sig gøre under gældende lovgivning. EU's vandrammedirektiv og habitatdirektiv sætter en grænse for graden og omfanget af grødeskæring, hvilket har udmøntet sig i regulativets bestemmelser. Selvom den nationale vandløbslov stiller krav til vandløbets vandføringsevne, har EU-lovgivning forrang.
10. Slusen i Silkeborg er omfattet af vandløbsregulativet for Remstrup Å, hvori der står noteret det præcise flodemål for vandspejlet ved slusen. Det er derved bestemt ved lov, at vandspejlet skal holdes på et bestemt niveau. Flodemålet er fastsat som et kompromis i vandstanden mellem opstrøms og nedstrøms slusen. Ændrer man dette ved at reducere mængden af vand der løber igennem slusen, vil vandstanden ændres opstrøms, som kan have store konsekvenser for sejlads, naturen, miljøet mm.
11. Bestemmelser for grødeskæring i regulativudkastet er lavet ud fra, hvad der kan lade sig gøre under gældende lovgivning. EU's vandrammedirektiv og habitatdirektiv sætter en grænse for graden og omfanget af grødeskæring, hvilket har udmøntet sig i regulativets bestemmelser. Selvom den nationale vandløbslov stiller krav til vandløbets vandføringsevne, har EU-lovgivning forrang. Et vandløbsregulativ udgør administrationsgrundlaget for bl.a. vedligeholdelsen af vandløbet, og derfor er regulativet udarbejdet på en måde som giver det bedste og mest simple administrationsgrundlag under hensyntagen til gældende lovgivning. Derfor har det f.eks. været nødvendigt at indskrive præcise datoer for grødeskæring.
12. Forsigtighedsprincippet skal ifølge den officielle vejledning til habitatbekendtgørelsen bruges ved en habitatkonsekvensvurdering, når potentielle påvirkninger på naturtyper og arter skal kortlægges. Andre naturtiltag i kommunen som indebærer en habitatkonsekvensvurdering skal ligeledes gøre brug af forsigtighedsprincippet i forbindelse med vurderingen af tiltagets påvirkning. Det gælder for alle naturprojekter i kommunen, at påvirkningen af tiltaget på arter, skal vurderes.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

IFM. FORSLAG TIL NYT REGULATIV FOR GUDENÅEN.

Andreas Bjerregaard
Lodsejer ved Ørnsø og naturelsker

Jeg arbejder løbende på tiltag der kan øge biodiversiteten på min ejendom.

Giver løbende mere plads til hjemmehørende planter og blomster, som kan bidrage med føde og levesteder til hjemmehørende insekter, som videre kan indgå i den øvrige fødekæde mv.

Vi har vi en naturligt varierende vandstand, som generelt bidrager fint til en forskelligartet natur.

Dog har vi den udfordring at hvis vandstanden stiger for meget, så rammer det for mange af de områder med arter der ikke tåler oversvømmelse, hvilket et par gange af givet kraftig tilbagegang i de insekter og blomster der ikke tåler oversvømmelse.

Kommentarer til det nye regulativ

Helt overordnet set, så må det for regulativet gælde at man bør tilstræbe at give sig så vide muligheder for at kunne agere, som regler og love tillader.

Efter at have deltaget i borgermødet bliver det tydeligt for mig, hvorledes personlige holdninger og ønsker bliver indarbejdet i regulativet. Der foretages mange skøn, som bærer præg af personlige holdning.

- "Det vurderes at det ikke giver ændret anvendelse at x oversvømmes, da man igen kan bruge sti, hus, have, efter oversvømmelsen af væk."
- "Det vurderes at trækstien fungerer som dæmning, så vandstanden på indersiden ikke falder i ramme tempo, som selve åen." Dette bakkes ikke op af fakta, undersøgelser og målinger, men er personlige vurderinger.

Vurderinger som disse er af afgørende betydning for hvorledes regulativet skriver og hvordan regler tolkes. Derfor er det absolut afgørende at regulativet og de vurderinger der ligger som en del af det, nøje gennemgås, så man sikrer at disse bakkes op af data.

Igen - man bør arbejde med et regulativ der giver de bedst mulige handlemuligheder, inden for regler og love mv.

Hvis man skriver ultimative datoer, så vil disse sætte rammen og det er vanskelige at handle uden for dette. Hvis man fx indskriver bredere tidsrammer og nævner at det bør tilstræbes at arbejde med den mere snævre tidsramme, så giver vi os selv mulighed for at handle under fx vedvarende kraftig regn, som man ellers ikke vil have uden at man skal arbejde med dispensationer.

Mvh Andreas Bjerregaard
Farmen, Silkeborg

Gudenåen omfang: vilkårlig og variabel skikkelse

På side 11 står der denne formulering:

"Det tilstræbes af hensyn til vandløbets målsætning, at Gudenåen overalt må antage en vilkårlig og variabel skikkelse, når blot de fastsatte krav til vandføringsevnen er opfyldt. Vandløbet kan således i princippet antage en vilkårlig

skikkelse. Krav til vandføringsevnen kontrolleres enten ved Q/H-kurver eller ved at vandføringsevnen skal svare til vandføringsevnen i et teoretisk vandløb med fastlagte dimensioner. Der er redegjort nærmere for dette i den tekniske redegørelse (bilag 4)."

På mig virker det som en meget løs formulering, der giver meget spillerum til personlige holdning for embedsværket, især hvis kommunen ikke bliver holdt til ansvar for, hvordan og hvornår de sikrer, at en tilstrækkelig vandføringsevne faktisk sikres i praksis.

I regulativ-sammenhæng betyder det, at der potentielt kan være for lidt konkret handling, medmindre der samtidig er stærk dokumentation og entydige kontrol- og målemekanismer der styres efter (f.eks. faste målinger og reaktionsplaner ved høj vandstand herunder forud for meget nedbør).

Bilag 4 - hvad står der her?

Jeg har ikke været i stand til at finde dette bilag, som har afgørende betydning for regulativet.

Er der fastlagt retningslinjer i "bilag 4", der tydeligt nok anviser, hvad kommunen skal gøre af proaktive tiltag, for at opnå den tilstrækkelige vandføringsevne konstant (også i grøde-sæsonen) samt hvorledes sluser bør bruges aktivt til at regulere vandstand, så der lukkes mere vand igennem FØR nedbør for at man kan bruge åen og søerne ovenfor sluserne som buffer områder.?

Her kan både Tange Sø og Silkeborg Søerne være gode buffere, hvis man valgte aktivt at arbejde med de muligheder de giver, i stedet for blot at åbne ved en vis kote - og dermed er sluserne for nuværende en del af problemet i stedet for en aktiv del af løsningen.

Kontrol ifm oprensning

"Med henblik på vurdering af behov for oprensning foretages kontrollen af vandføringsevnen indenfor perioden 1. marts – 30. april."

Hvorfor foretages der ikke kontrol fx. hvert kvartal? Kontroller er vel blot at man læser nogle kurver i et diagram?

Således at flere kontroller og data kan benyttes og evalueres samlet - det bruges give en bedre indsigt?

Hvis de data der er tilgængelige bruges aktivt og strategisk vil man med modeller (AI modeller, hvis man er virkelig fremme i skoene), kunne forudsige stigninger i vandstand ud fra vejrudsigter, forudgående temperatur og regn målinger, og historisk data - i stedet for at lade sig styre af simple teoretiske regnemodeller.

Disse modeller vil fx kunne sige hvornår sluserne i de forskellige områder skal lukke mere eller mindre vand igennem og hvornår det vil være hensigtsmæssigt at klippe grøde.

- Det kunne fx være at modellerne en dag foreslog at klippe grøde inden vækstsæsonen, og inden de beskyttede insekter og fisk vil blive berørt af det, og dermed sikre en lavere

start-vandstand i foråret. Men dette arbejder man slet ikke med, fordi man arbejder med simple teoretiske modeller.

Overvintrende vandplanter og beskæring

Under pkt 8.3.1 nævnes der specifikt at overvintrende vandplanter ikke beskæres, hvis det konstateres at en oprensning er nødvendig for at opnå den tilstrækkelige vandføringsevne.

Hvad er grunden til at denne formulering er sat ind - hvorfor har den været vigtig at tilføje?

Til borgermødet blev der spurgt:

"Hvorfor gives der ikke mulighed for og hvorfor arbejdes der ikke med grødeskæring af overvintrende grøde i strøm renden."

Svaret til dette var at "man gerne ville have lidt grøde, som insekter og fisk kan gemme sig i", men der var ingen faglige argumenter og dette bar tydeligt præg af personlige holdninger og ønsker.

Hvis man kun klipper overvintrende grøde i "strøm renden", som når man ellers klipper grøde, vil der dermed stadig være masser af planter i åen, da å-løbet er langt bredere end strøm renden.

Man må forvente at vi kommer til at se flere milde vintre i fremtiden, hvilket naturligt vil give flere overvintrende vandplanter.

Man bør derfor ikke lave et regulativ der lukker for muligheden for klipning af overvintrende grøde, da dette potentielt kan være et godt værktøj.

Man vil ikke "aktivere" de planter der hurtigt kommer igen, da man er uden for vækstsæsonen, ligesom det heller ikke vil influere på diverse yngel, da man klipper udenfor ynglesæsonen.

Sluser og dæmninger, effekt nedenstrøms

Det nævnes at kontrol af vandføringen nedenstrøms Tange sø er vanskeliggjort af tangeværket og den varierende mængde vand, hvilket giver konkrete krav til tangeværket forud for en måling.

Jeg vil mene at det samme gør sig gældende nedenfor slusen i Silkeborg, da vandstand og vandføring mellem Silkeborg og Tange Sø samt Ørnsø bla. påvirkes af hvor meget vand sendes igennem ved slusen.

Oprensning

"Der må oprenses aflejringer af sand og slam på en strækning af maksimalt 500 meter pr år."

Den samlede strækning er på +70 km, hvis jeg har forstået det korrekt.

Hvis vi antager at 5% af strækning en dag kræver oprensning, så vil det stræk på 3,5 km tage 7 år at oprense.

Hvorfor er det nødvendigt at sætte denne begrænsning ind?

Hvis det er nødvendigt at oprense 700 m, så skal det klippes over i 2 bider, hvilket vil gøre at man ikke vil opnå den effekt man har brug for.

OPGRAVET MATERIALE

"Det materiale, der fremkommer ved vandløbets regulativmæssige vedligeholdelse, skal fjernes af den enkelte ejer eller bruger."

Der bør tilføjes at, hvis det er en privat ejer, så skal denne kompenseres for eventuelle omkostninger ifm. at fjerne disse materialer, der kan ske at blive lagt på dennes grund.

8.7 Bestemmelser om grødeskæring:

Dette afsnit mangler faste rammer for hvornår der skæres grøde.

For nuværende ligger der op til subjektive vurderinger.

Der bør fastsættes klare data-rammer, således at hvis vandstanden på de faste målepunkter går over et vist punkt, så skal der skæres grøde.

Hvis dette sker før en vis dato, fx. grundet meget regn, så bør det automatisk udløse muligheden for en ekstra grødeskæring det pågældende år.

pkt. 8.7.3 "Ekstraordinær grødeskæring" begrænser den ekstra grødeskæring til kun at må være hvert 8-10 år.

Vi vil fremadrettet se flere perioder med kraftig regn.

Derfor kan den bestemmelse give udfordringer på sigt, idet den begrænser unødigt.

Hvorfor er bestemmelsen om "... ikke oftere end 8-10 år" indført? Hvorfor indføre denne begrænsning?

Hvis der 2 år i træk er varmt om vinteren med meget overvintrende grøde og der samtidigt er meget og sammenhængende nedbør, så kan man ende i store udfordringer.

Det bør indskrives at det bør tilstræbes at det ikke bliver klippet grøde en 2 gange samme år, indenfor et 8-10 årig ramme, medmindre vandstanden i et givet område er over en vis kote.

Igen, så man på den måde indarbejder noget råderum.

Aktiv udnyttelse af sluser:

Det tales kun om vedligehold og regler i regulativet.

Jeg synes jeg mangler at vi taler om, hvorledes sluserne kan benyttes aktivt, for at tage "toppen af vandstanden".

Sluseanlæg i vandløbssystemer som Gudenåen kan spille en afgørende rolle i styringen af vandstanden – både for at beskytte mod oversvømmelser og for at sikre stabile forhold for natur og friluftsliv.

ET CENTRALT PRINCIP ER PROAKTIV STYRING AF SLUSER:

Ved at sænke vandstanden opstrøms (f.eks. i søer eller opstemmede bassiner) før forventet kraftig nedbør, skabes en bufferkapacitet, der kan opsamle regnvand midlertidigt - som et stort forsinkelsesbassin.

Dermed reduceres risikoen for, at der opstår pludselige og store vandstandsstigninger nedstrøms, som ellers kan føre til oversvømmelser.

Fx. så må vandstanden i Tange Sø variere en 1 meter.

Hvis man i tørre perioder og inden kraftig nedbør, sænker vandstanden i søen, så vil man bedre kunne afhjælpe oversvømmelser både nedenstrøms og ovenstrøms, da man vil kunne "fylde" 1 meter vand i søen og dermed udsætte tidspunktet for hvornår man får behov for at åbne helt op.

Dette samme princip vil gælde for de andre sluseanlæg i Gudenåen, herunder i Silkeborg.

Med aktive tiltag som dette, så vil man ikke blot kunne tage toppen af de værste oversvømmelser, man vil potentielt også reducere risikoen for at man får brug for den ekstraordinære grødeskæring.

Rammerne i det nye direktiv

Der er mig bekendt lagt op til at man i det nye direktiv ønsker at ændre datoer for hvornår man må skære grøde, herunder at første grødeskæring skal ske 2 uger senere end i det nuværende direktiv.

Dermed fratager man sig selv muligheden for at agere og reagere i det tilfælde at man har en tidlig høj vandstand.

Det bør beskrives, hvorledes det skal TILSTRÆBES at klippe grøde i bestemte perioder, grundet naturhensyn til livet i vandet. Der bør dog ligeledes indsættes mere frie rammer for hvornår der MÅ skræves grøde, så man inden for rammerne i direktivet kan reagere rettidigt, såfremt man oplever en høj vandstand tidligere på året og man derfor kan klippe grøde før den "tilstræbede dato"

Igen, indbyg fleksibilitet så vidt mulig, inden for de regler og love der gælder.

"Må" datoer skal give mere frihed og "tilstræbes" datoer skal - ja, tilstræbes.

Der kan opstilles konkrete målekriterier for, hvornår den tilstræbede dato må afviges.

Forsigtighedsprincip.

Der beskrives, hvorledes et forsigtighedsprincip er gældende for om aktive tiltag som oprensning og grødeskæring nr. 2 kan skade naturen i vandet. Dette forsigtighedsprincip betyder at hvis man ikke kan udelukke at et tiltag skader specifikke arter, så kan det ikke udføres.

Dette forsigtighedsprincip bør gælde såvel i vandet som over vandet og for Gudenåen såvel, som andre beskyttede områder.

På den vis vil forsigtighedsprincipper for de forskellige typer beskyttet natur udligne hinanden og skabe en bedre balance end der ligges op til nu.

Som et eksempel, kan jeg konstatere at man nu har igangsat etableringen af en trægangbro på Ørnsøstien.

Arbejdet er igangsat midt i yngleperioden.

I det område hvor der arbejdes er der mange steder vand på begge sider af den nuværende sti grussti

- En grussti som i øvrigt benyttes flittigt af flere padder i nogle bestemte uger i foråret.

Der lever mange forskellige padder og insekter i dette område, herunder er der fundet stor vandsalamander i området.

Der bores pæle i nu, der ligger materialer i de vandhuller hvor bla. padder opholder sig, der køres med maskiner mv.

Hvis man arbejdede ensartet med forsigtighedsprincippet, så vil jeg vurdere at dette arbejde ikke kunne være igangsat på dette tidspunkt.

Gælder forsigtighedsprincippet ensartet eller er der plads til personlige holdninger?

Høringssvar

Id: 439

Høringsvar vedrørende regulativ

Dato: 20-6-2025

Fornavn: Susanne

Efternavn: Jacobsen

På vegne af: Jan Beck-Nielsen, Lars Hedegaard, Frank Nørgaard, Susanne Jacobsen

Høringssvar

Høringsvar indsendt af 4 politikere fra Silkeborg og Randers byråd.

Resume af høringssvar

1. Et vandløbsregulativ udarbejdes med vandløbsloven som det primære lovgrundlag, og det primære formål er at sikre, at vandløbet kan benyttes til afledning af vand, kontrolleres og vedligeholdes i overensstemmelse hermed.
2. Vandløbsloven er en præceptiv lov, og vandløbsregulativet er en præcisering heraf, hvilket betyder at loven er forpligtende og skal overholdes.
3. Ovenstående (pkt. 2) betyder at vedtagelse af et nyt regulativ forudsætter, at vandføringsevnen først skal bringes i overensstemmelse med det nugældende regulativ, hvilket skal gøres ved anvendelse af de fastsatte plejeforanstaltninger i regulativet, herunder grødeskæring og oprensning.
4. Med hensyn til indholdet i regulativudkastet skal der ved en revision, fastlægges en regulativtype, der ved den årlige kontrol giver et klart svar på:
 - a. at vandføringsevnen er overholdt, dokumenterbare grunde til evt. afvigelser, og indsatser til afhjælpning, hvor det med regulativet sikres, at indsatserne direkte kan og skal iværksættes.
 - b. at indholdet i et nyt regulativ er udtrykt til overholdelse af vandløbslovens bestemmelser, er kontrollerbart ved anvendelse af et minimum af ressourcer, og gennemskueligt for de politisk ansvarlige, lodsejerne og andre med interesse for Gudenåen og Gudenådalene.
 - c. at et nyt regulativ sikrer, at afvandingsforholdene i det omfang vandløbsloven tillader det, er med til at tage højde for øget nedbør og kraftige regnvandshændelser.

Kommunens svar

Til udarbejdelsen af nyt regulativforslag har der været nedsat en politisk styregruppe, som på tværs af de fire kommuner har kunnet udstikke retningen for arbejdet. Styregruppen er blevet præsenteret for de meget restriktive miljøkrav i gældende lovgivning, der har været afgørende for regulativets udformning. Medlemmerne af den politiske styregruppe, bortset fra Frank Nørregaard, Randers, har herefter den 3. september 2024 indstillet, at nærværende regulativforslag sendes til godkendelse i de respektive byråd.

1. Af § 1 i vandløbsloven fremgår det, "at det tilstræbes at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand...". Dette "tilstræbes" beror på, at der i lovens § 1, stk. 2 står, at "Fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som fastsættes i henhold til anden lovgivning". Så afledning af vand er ikke det primære formål med vandløbsloven. Formålet er todelt og forholder sig til både vandaflledning og miljø. Det nævnte stk. 2 betyder, at vandløbslovens sikring af vandaflledning er underlagt anden lovgivning og ofte tilsidesættes af anden lovgivning som f.eks. naturbeskyttelsesloven og EU-lovgivning.

2. Med hensyn til den lovgivning, der skal overholdes, henvises der til ovenstående pkt. 1.

3. I "Regulativ for Gudenåen Silkeborg - Randers, 2000" er kravet til vandføringsevnen formuleret som et såkaldt "styreko-teprincip". Princippet går ud på, at der er beskrevet en række vandspejlskoter/kravværdier (vandstand i m DNN) på en række stationer ned over strækningen. Disse koter skal være overholdt ved medianmaksimumsvandføringen. Denne formulering betyder, at vandføringsevnen med udgangspunkt i regulativets kravværdier kun kan kontrolleres, når vandføringen i vandløbet er lig med medianmaksimumsvandføringen. I praksis vil man imidlertid ikke kunne basere kontrollen af vandføringsevnen på, at vandføringen i det regulativbestemte tidsrum for kontrol af vandføringsevnen svarer til medianmaksimumsvandføringen. En så høj vandføring er ikke på noget tidspunkt registreret i forbindelse med kontrol af vandføringsevnen i perioden 2013-2025. For at kunne kontrollere vandføringsevnen ved andre vandføringer end medianmaksimumsvandføringen har det derfor været nødvendigt, på grundlag af målinger i Gudenåen, at beregne de Q/H-kurver, der går igennem de regulativbestemte punkter (kravkote, medianmaksimumsvandføring). Idet Q/H-kurverne beskriver, hvordan vandstanden vokser med voksende vandføring, kan kurverne for hver af kontrolstationerne benyttes til at beregne, om kravet til vandføringsevnen er overholdt ved den almindeligvis mindre vandføring (mindre end medianmaksimumsvandføringen), der forekommer i tidsrummet for den regulativbestemte kontrol af vandføringsevnen. Selvom fremgangsmåden har den svaghed, at Q/H-kurverne hver især er beregnet på grundlag af kun ét datapunkt (kravkote, medianmaksimumsvandføring), så er styrken, at vandføringsevnen kan kontrolleres ved de vandføringer, der almindeligvis forekommer i den regulativbestemte kontrolperiode. Denne Q/H-metode til kontrol af Gudenåen har tidligere været anerkendt af Miljø- og Fødevarerklagenævnet, da metoden var den mest korrekte måde at kontrollere, at vandføringsevnen ikke ændrede sig, men da Q/H-metoden ikke direkte var beskrevet som en kontrolmetode i regulativet, blev det i 2021 af Miljø- og Fødevarerklagenævnet underkendt at benytte metoden som kontrolmetode i forhold til Gudenåregulativet[1]. Styreko-teprincippet i regulativet blev også underkendt, da det ikke er en anerkendt/lovlig/brugbar metode til at kontrollere et regulativ på[2]. Den eneste mulighed der var tilbage i regulativet, var at benytte 1997-opmålingen som kontrol. Der var ingen andre alternativer i regulativet til kontrol af Gudenåens vandføringsevne, og Miljø- og Fødevarerklagenævnet pegede derfor på denne mulighed i deres afgørelse i 2021.

En nærmere undersøgelse af 1997-opmålingen viste efter nævnets afgørelse, at kvaliteten af 1997-opmålingen er så dårlig, at den heller ikke på forsvarlig vis, kan benyttes som kontrolmetode[3] [4]. Det betyder, at det gældende regulativ for Gudenåen ikke p.t. anviser nogen lovlig måde, hvorpå regulativets vandføringsevne kan kontrolleres, hvilket igen betyder, at vandløbsmyndigheden ikke p.t. har nogen hjemmel i regulativet til at foretage oprensninger i åen.

Vandløbsmyndigheden har derfor gennemført omfattende redegørelser og kigget på ældre udgaver af regulativ for Gudenåen og tidligere opmålinger. Redegørelserne omfatter datagrundlag og sammenligningsgrundlag, som strækker sig helt tilbage til 1920'erne. På den baggrund vurderer vandløbsmyndigheden, at det nuværende regulativs beskrivelse af vandføringsevne ikke er et tilstrækkeligt administrationsgrundlag til beskrivelse af vandføringsevnen, hvilket fremgår af afsnit 3.1. i den tekniske redegørelse til regulativet, og derfor nødvendiggør et nyt regulativ med bestemmelser, som giver et tilstrækkeligt administrationsgrundlag. Det nye regulativ tager altså udgangspunkt i tidligere kendte og kontrollerbare forhold og derudover er § 62 i vandløbsloven benyttet i de tilfælde, hvor tidligere aftale eller afgørelse må anses for utilstrækkelig. Vandløbslovens § 62 beskriver, at "uanset at forholdene ved et vandløb eller anlæg tidligere er fastlagt ved aftale, eller at der tidligere er truffet afgørelse herom, kan der fastsættes nye bestemmelser vedrørende vandløbet eller anlægget, hvis de faktiske forhold har ændret sig, eller hvis den tidligere aftale eller afgørelse må anses for utilstrækkelig".

4.

a. Det fremgår af Vandløbslovens § 12 og af bekendtgørelse om regulativer for offentlige vandløb, hvad et regulativ skal indeholde. Gudenåregulativet 2025 er udarbejdet i henhold hertil. Som beskrevet under pkt. 1 er vandløbsloven/regulativet underlagt anden lovgivning. Det er derfor ikke altid muligt uden at forholde sig til anden lovgivning direkte at iværksætte regulativets bestemmelser. Det er uden for vandløbsmyndighedens/byrådets kompetenceområde at ændre på dette, da der er tale om national eller EU-lovgivning.

b. Der findes ganske få anerkendte metoder^[5] til kontrol af vandføringsevnen i danske vandløb. Det er disse metoder, der er benyttet i Gudenåregulativet 2025. Der er inden for de mulige valg af kontrolmetoder taget hensyn til ressourceforbrug. For eksempel er Q/H, en kontrolmetode, der i et så stort vandløb som Gudenåen, kan gennemføres med forholdsvis begrænsede ressourcer i forhold til kontrol efter teoretiske dimensioner. Den eneste grund til at denne type ikke er valgt på hele regulativstrækningen er, at det ikke fungerer på strækninger, der er påvirket af stuvning som opstrøms Tange Sø og Randers Fjord. Vandløbsmyndigheden er godt klar over, at der forskellige steder i landet arbejdes med forskellig nye metoder til undersøgelser/kontrol af vandløb. En stor udfordring ved de nye metoder, er at de også medtager grøde, og derved ikke opmåler den reelle bund. Der kan eksempelvis nævnes:

- Dronebaseret inspektion og fotogrammetri
- Automatisk sensortechnologi (vandstandsmålere og flowmålere)
- Sonartechnologi

Der er dog endnu ikke nogen af metoderne, der kan opfylde de krav, der stilles til anerkendte metoder til kontrol af vandføringsevne.

c. Der er ikke i den nugældende vandløbslov taget højde for øget nedbør og kraftige regnvandshændelser. Lovlige vandløbsregulativer kan således ikke tage højde for øget nedbør og kraftige regnvandshændelser, da de anerkendte/lovlige kontrolmetoder udelukkende går på at fastholde vandløbets regulativmæssige dimensioner. Regulativet har aldrig tidligere, og vil heller ikke fremadrettet kunnet forhindre oversvømmelser. Det skal her nævnes, at der i den grønne trepart er store muligheder for at tage ånær landbrugsjord ud af drift. Disse muligheder bør overvejes, da intet regulativ kan sikre imod oversvømmelser.

[1] Ændring af afgørelse i sag om vedligeholdelse af Gudenåen i Silkeborg Kommune 10. juni 2021, 18/09944, [Afgørelse | Miljø- og Fødevarerklagenævnet](#)

[2] Udarbejdelse af vandløbsregulativer. Erfaringsopsamling og ny viden. Notat til inspiration for vandløbsmyndigheder. Miljøministeriet og Skov- og Naturstyrelsen 2007

[3] Teknisk notat. Vurdering af 1997-opmålingens egnethed til bestemmelse af vandføringsevnen i Gudenåen mellem Silkeborg og Tange Sø. WSP. 2021

[4] Guidelines til opmåling af vandløb. På vej til en ny standard. Bo Rasmussen & Carsten Kragh I/S, Dansk Landbrug Sydhavsøerne, Danske vandløb, Gefion, Orbicon, Holbæk, Næstved, Slagelse, Sorø og Stevn Kommune, Østdansk landbrugsrådgivning 2013

[5] Udarbejdelse af vandløbsregulativer. Erfaringsopsamling og ny viden. Notat til inspiration for vandløbsmyndigheder. Miljøministeriet og Skov- og Naturstyrelsen 2007

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Høringssvar vedrørende forslag til vandløbsregulativ 2025
for Gudenåen fra Silkeborg til Randers

16. juni 2025

Som valgte lokalpolitikere skal vi indgå i kommunernes ledelse og beslutninger der træffes i de kommuner hvor vi er valgt.

Vores virke er fastsat i kommunestyrelsesloven hvor vi skal medvirke til at sikre at kommunen lever op til sine forpligtigelser. Det er altid med reference til enhver gældende lov, herunder også klagenævns afgørelser.

Kommunerne Silkeborg-, Viborg-, Favrskov- og Randers har udarbejdet et nyt regulativforslag for Gudenåen for strækningen fra Silkeborg til Randers. Forslaget er offentliggjort med 12 ugers høring fra den 1. april 2025 til den 24. juni 2025.

Et vandløbsregulativ udarbejdes med vandløbsloven som det primære lovgrundlag, og det primære formål at sikre, at vandløbet kan benyttes til afledning af vand, kontrolleres og vedligeholdes i overensstemmelse hermed.

Efter en kendelse fra Miljø og Fødevarer Klagenævnet i 2021 omkring ændring af kontrolmetoden med opmålingen fra 1997 som udgangspunkt, blev der i 2022 lavet en kontrolberegning ved anvendelse af opmålingen i 2020 sammenholdt med opmålingen i 1997 som fastsat af Klagenævnet.

Kontrolberegning fra 2022 viste klart en regulativmæssig overskridelse af vandstanden, på 2/3 af strækningen, som skal afhjælpes ved oprensning.

Vandløbsloven er en præceptive lov, og vandløbsregulativet er en præcisering heraf, hvilket betyder at loven er forpligtende og skal overholdes.

Ovenstående betyder at vedtagelse af et nyt regulativ forudsætter, at vandføringsevnen først skal bringes i overensstemmelse med det nugældende regulativ, hvilket skal gøres ved anvendelse af de fastsatte plejeforanstaltninger i regulativet, herunder grødeskæring og oprensning.

Med hensyn til indholdet i regulativudkastet skal der ved en revision fastlægges en regulativtype der ved den årlige kontrol giver et klart svar på på:

- At vandføringsevnen er overholdt, dokumenterbare grunde til evt. afvigelser, og indsatser til afhjælpning, hvor det med regulativet sikres, at indsatserne direkte kan og skal iværksættes.

- At indholdet i et nyt regulativ er udtrykt til overholdelse af vandløbslovens bestemmelser, er kontrollerbart ved anvendelse af et minimum af ressourcer, og gennemskueligt for de politisk ansvarlige, lodsejerne og andre med interesse for Gudenåen og Gudenådalen.
- At et nyt regulativ sikre, at afvandingsforholdene i det omfang vandløbsloven tillader det er med til at tage højde for øget nedbør og kraftige regnvandshændelser.

Vi kommer derfor med indsigelse imod vedtagelse af det fremsendte regulativ udkast, før vandafledningen i det gældende regulativ er lovformeligt opfyldt.

På vegne af byrådspolitikerne.

Susanne Guldborg Jacobsen, Silkeborg

Jan Sletskov Beck-Nielsen, Silkeborg

Lars Hedegaard, Silkeborg

Frank Nørgaard, Randers

Nyt vandløbsregulativ for Gudenåen

Dato: 23-6-2025

Fornavn: Kim

Efternavn: Larsen

Høringssvar

Jeg har boet ned til Langsø Midt i 47 år, og har stor erfaring med at bo og leve med vandet som nabo.

Det har altid været fantastisk, og ejendomsskat med tillæg for stor herlighedsværdi, er altid blevet betalt med glæde.

Dog ikke de seneste knap 20 år.

I stigende grad, i takt med ringere og ringere vandføringsevne i Gudenåen, mere og mere grøde, brinker der vokser, rørskovene der breder sig, masser af sandaflejringer - er min grund blevet ubrugelig store dele af året.

I starten, primært om vinteren og foråret, nu næsten hele året.

Vandet står ganske enkelt næsten 1 meter højere i søsystemet, når vandstanden er lavest. Det ses tydeligt i tørkeperioder, at vanden ikke kan falde mere end til et givent punkt. Derfor er der ingen buffer, når vandet kommer rullende fra Skanderborg og vælter ned ovenfra.

Ifm. kommunalreformen i 0'erne - blev der ændret forvaltningsprincip for vedligeholdelse af Gudenåen. Indtoget af vandremuslingen, der indenfor ganske få måneder fik gjort vandet i søer og å klarere med den konsekvens, at grøden nærmest eksploderede, ændrede ikke på forvaltningsprincippet.

Det er meget tydeligt, at der er en holdning i embedsværket til, at naturen skal passe sig selv. Og nej, problemerne skyldes ikke større arealer med befæstning eller klimaforandringer. Læs selv nedbørsstatistikkerne over de seneste 50 år. Det kan være, at der kommer mere nedbør de næste årtier, og så er det væsentligt med en værktøjskasse, der kan gribes i, når vandet skal flyde endnu hurtigere, og ikke blot oversvømme mere og mere.

Vi kan ikke blive ved med at hæve veje, haver, broer, stier - og lade ådalen forsumpe. Se en skøn natur forsvinde. Det ER sket, men naturen kan komme igen, hvis vi handler, og viser rettidig omhu.

Der er og har været en kamp fra mange borgeres side om at få kommunen til at overholde sin vedligeholdelsesforpligtelse, så landsdelen kan blive afvandet - hvilket jo er Gudenåens egentlige formål. Men med en ihærdig indsats, er det lykkedes for kommunen, herunder skiftende byråd, at afværge, at blive pålagt at vedligeholde åen. Der er brugt rigtig mange kræfter på det, masser af penge til advokater og rådgivende ingeniørfirmaer. RIGTIG mange af borgernes penge, og blot for at undgå at blive pålagt at udføre den opgave, som kommunen fik overdraget fra Århus Amt.

Jeg har fulgt dette slag meget tæt. Jeg sidder i bestyrelsen for både Ålauget GST og Grundejerforeningen Sølyst. Jeg har haft dialog med et utal af byrødder. Været til en masse møder med udvalg og forvaltning. Alt dette vi jeg ikke bruge spaltepåds på - alle kender status: Vi bor i en kommune, der udover ikke at overholde sin forpligtelse til at vedligeholde vel Danmarks væsentligste vandløb, nu arbejder for et regulativ, der i højere grad end det nuværende 'lovliggør' den passivitet vi oplever.

Fremover vil det være lettere end nu for embedsværket, at afvise alle borgere, der klager over oversvømmelser m.m.

Det er måske forståeligt, og måske endda forventeligt, at naturideologer og rabiate naturbeskyttere med en drøm om at genskabe istidslandskaber, vil arbejde for at naturen skal klare sig selv. Vil lave en designnatur, som vi ser det i Naturnationalparkerne, og i alle skove under Naturstyrelsen. Vandalisering m.m. Det må bare ikke ske for vores Gudenå.

Det er ganske uforståeligt, at politikerne ikke vil sikre et råderum at handle indenfor, med hjælp til kommunens borgere, lodsejere, turister, den natur der har lidt overlast i næsten 20 år, infrastruktur, fortidsminder m.m. (listen er lang). Det er uforståeligt, at de regler der påstås af spænde ben for handling, ikke forsøges afprøvet, ændret, fjernet m.m. Skiftende byråd og skiftende flertal gør opgaven svær. Et rødt/grønt udvalg er fagfæller med embedsværket, og et lidt mere liberalt udvalg har ganske kort tid til at få noget ændret, inden der igen er valg. Dette handler ikke om mit politiske ståsted - jeg vil til enhver tid stemme på en person, der vil arbejde for vandafledning, uanset parti. Men det er historisk set, og aktuelt, ganske enkelte personer, typisk fra Venstre, der har kæmpet lodsejernes sag.

Mit forslag er helt enkelt, at vedtagelsen af nyt regulativ udskydes, og genoptages i foråret 2026 når der er en nyt byråd. Det nuværende kan ikke træffe så vidtrækkende beslutninger tæt på et kommunevalg. Det hele drukner i valgkamp det næste ½ år. Gudenåen fortjener bedre, og det bedste, og når byrådet om ½ år har næsten 4 års regeringstid foran sig, kan det være der sker noget. Det nuværende og tidligere byråd har kun siddet på hænderne (måske bevidst) i næsten 8 år. Der skal være en borgerinddragelse, og alt skal tænkes sammen. Herunder skal det afklares, om den praksis kommunen har, er lovlig. Er den det, kan man bygge videre på det nuværende regulativ. Er det ulovligt (der kører p.t. ikke afgjorte sager hos retsinstanser), så skal der jo ikke vedtages et regulativ, der bygger på et ulovligt grundlag. Reelt burde arbejdet med regulativet stoppes, da sagerne ved Miljø- og fødevareankenævnet efter min mening har opsættende virkning. Og er der ikke lovhjælp til det, så er der så mange voksne omkring bordet, at vi selv kan trække i nødbremsen.

Jeg håber mine kommentarer kommer i betragtning, og stiller naturligvis gerne op, hvis der er spørgsmål hertil.

Venlig hilsen
Kim Larsen

Resume af høringssvar

Ifølge lodsejeren, som bor ned til Silkeborg Langsø, har området de sidste 20 år oplevet en markant stigning i vandstanden. Høringssvaret går på at udskyde vedtagelsen af nyt regulativ og genoptage det i foråret 2026, når der er en nyt byråd.

Kommunens svar

Vandløbsmyndigheden har gennem en årrække undersøgt mulighederne for at skære mere grøde i Gudenåen på strækningen fra Silkeborg og til indløb i Tange Sø. Udfordringen er, at vi på grund af en meget restriktiv miljølovgivning kun i begrænset omgang må slå åens grøde. Og det er én gang om året og i perioden 15. juni til 1. august i henhold til det gældende regulativ.

Det nye vandløbsregulativ er underlagt den samme restriktive miljølovgivning som det gældende regulativ.

I vandløbslovens § 62 står at "*Uanset at forholdene ved et vandløb eller anlæg tidligere er fastlagt ved aftale, eller at der tidligere er truffet afgørelse herom, kan der fastsættes nye bestemmelser vedrørende vandløbet eller anlægget, hvis de faktiske forhold har ændret sig, eller hvis den tidligere aftale eller afgørelse må anses for utilstrækkelig*". I det nugældende Gudenåregulativ 2000, kan ingen af de beskrevne kontrolmetoder reelt benyttes og regulativet må derfor anses for utilstrækkeligt.

Da der ikke foreligger regulativmæssige bestemmelser, der efter nutidens standarder kan beskrive vandføringsevnen i Gudenåen, fastsættes derfor i det nye regulativ nye bestemmelser/kontrolmetoder ud fra de faktiske forhold i åen jf. vandløbslovens § 62.

Vandløbslauget GST har klaget over Silkeborg Kommune måde at foretage kontrollen af vandføringsevnen i henhold til det gældende regulativ, til Miljø- og Fødevareklagenævnet og Ankestyrelsen. Ankestyrelsen har afvist at behandle klagen, og vi afventer afgørelsen på klagen fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, som vedrører det eksisterende regulativ og ikke dette nye regulativudkast.

Et vandløbsregulativ er et juridisk dokument, der fastsætter reglerne for, hvordan et offentligt vandløb i Danmark skal vedligeholdes og administreres. Det fungerer som en aftale mellem kommunen og bredejere, hvor rettigheder og pligter ved det pågældende vandløb er beskrevet. Regulativet er altså ikke en garanti mod oversvømmelser, men sikrer et serviceniveau, hvor afvanding- og miljøhensyn er afvejet.

Regulativet forholder sig ikke til klimaforandringer så som øget nedbør, øget grødevækst pga. varme osv.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Indsigelse mod foreslået vandløbsregulativ

Dato: 23-6-2025

Fornavn: Arne

Efternavn: Lund

Høringssvar

Indsigelse i forhold til nyt forslag til Vandløbsregulativ for Gudenåen.

I forordet lægges op til et miljøvenligt direktiv.
Det kan alle være enige om!

Desværre er der nogle betydelige mangler i forhold til et godt vandmiljø og høj biodiversitet.
Først og fremmest mangler der værktøjer til at fremme vandaflødningen.

Tværtimod foreslår det nye regulativ at "normalisere" en langt højere vandstand end det nugældende regulativ – som man ikke har kunnet overholde!

Den forhøjede vandstand som følge af, at grøden nu dækker 90% af forløbet fra Silkeborg til Kongensbro – mod tidligere 15% - har allerede medført en betydelig trædød for især rødæl.
Rødæl står lige så højt på Natura 2000 listen som vandaks – og dens uforlignelige evne til med både mikroorganismer og løv at optage CO2 er velkendt blandt biologer.
Biodiversiteten rammes!

At man ikke har vedligeholdt Gudenåen med oprensninger af aflejringer samt hyppigere grødeskæring har stik mod hensigten givet en langsommere og dødere å, som slet ikke lever op til vandløbsloven.

Hvis man vil leve op til vandløbsloven (som man skal!), bliver man NØDT til at gøre noget mere for afledningen af vand.
Vi har i år med rekordhøjt tørkeindeks set, hvordan vandstanden alligevel stiger.
Dette skyldes naturligvis den øgede grødevækst.
Det er bydende nødvendigt i regulativet at åbne for grødeskæring efter behov.
Tidligere hyppigere skæring har helt åbenlyst ikke haft varige negative følger for grøden, herunder vandaks.

Der kan således med forholdsvis simple midler (oprensning og grødeskæring) opnås en langt bedre vandaflødning til gavn for biodiversiteten.

Og det vil hjælpe kommunen med at overholde både vandløbsloven og Grundloven (det sidste i forhold til den private ejendomsrets ukrænkelighed i de oversvømmede områder).

Arne Lund, Ved Søen 3, 8600 Silkeborg

Resume af høringssvar

Forordet lover et miljøvenligt direktiv, men udkastet mangler reelle tiltag for et sundt vandmiljø og høj biodiversitet. Den foreslåede højere vandstand skader især rødæl og biodiversiteten, bl.a. pga. øget grødevækst. Manglende grødeskæring og oprensning har gjort Gudenåen langsommere og i strid med vandløbsloven. Der er behov for fleksibel grødeskæring, som tidligere har vist sig effektiv uden skadevirkninger. Enkle tiltag som grødeskæring og oprensning kan sikre bedre vandaflødning og overholdelse af lovgivningen.

Kommunens svar

Vandløbsmyndigheden har gennem en årrække undersøgt mulighederne for at skære mere grøde i Gudenåen på strækningen fra Silkeborg og til indløb i Tange Sø. Udfordringen er, at vi på grund af en meget restriktiv miljølovgivning kun i begrænset omgang må slå åens grøde. Og det er én gang om året og i perioden 15. juni til 1. august i henhold til det gældende regulativ.

Det nye vandløbsregulativ er underlagt den samme restriktive miljølovgivning som det gældende regulativ.

Forskning viser, at én årlig grødeskæring – tilpasset natur- og miljømål – som udgangspunkt kan ske uden at hindre målopfyldelsen. Derimod har hyppigere og mere omfattende skæring en negativ effekt på grødens økologiske tilstand, bl.a. artssammensætning, struktur og forekomst af følsomme arter.

Den økologiske tilstand i vandløb bedømmes i henhold til Vandrammedirektivet på grundlag af tilstanden af de tre biologiske kvalitetselementer – planter (grøde), smådyr og fisk. Ud over at være et kvalitetselement med en egen målsætning og kvalitetsmål for artssammensætning og diversitet mv., er grøden også et kvalitetselement med stor eller afgørende indflydelse på opfyldelsen af målsætningerne for smådyr og fisk, hvilket er videnskabeligt veldokumenteret. Grøden og dennes økologiske tilstand er dermed en nøglefaktor i forhold til opfyldelse af målsætningerne.

Bemærk at grødeskæring ikke er en garanti mod hverken høje vandstande eller oversvømmelser. Hvis der skal opnås en reel og blivende effekt på vandstand, kræver det ofte mere omfattende indsatser såsom kapacitetsudvidelser af vandløb og arealer udlagt til kontrolleret oversvømmelse.

Et vandløbsregulativ er et juridisk dokument, der fastsætter reglerne for, hvordan et offentligt vandløb i Danmark skal vedligeholdes og administreres. Det fungerer som en aftale mellem kommunen og bredejere, hvor rettigheder og pligter ved det pågældende vandløb er beskrevet. Regulativet er altså ikke en garanti mod oversvømmelser, men sikrer et serviceniveau, hvor afvanding- og miljøhensyn er afvejet.

Regulativet forholder sig ikke til klimaforandringer så som øget nedbør, øget grødevækst pga. varme osv.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Høringssvar til "Forslag til nyt vandløbsregulativ - Gudenå, fra Silkeborg til Randers via Tange Sø"

Dato: 23-6-2025

Fornavn: Line Toftbjerglund

Efternavn: Laursen

Høringssvar

Se høringssvar i feltet nedenunder. Med venlig hilsen Line Toftbjerglund Laursen.

Resume af høringssvar

Som grundejere til Silkeborg Langsøs midterbassin udtrykkes der bekymring over manglende regulering af vandstanden, som truer både ejendom og natur. Der stilles konkrete krav om regulativ, klimatilpasning og tekniske løsninger. En aktiv dialog og kommunalt ansvar er afgørende.

Kommunens svar

Det regulativudkast, der er sendt i høring, omfatter Gudenåen fra Ringvejsbroen til Randers. Da Silkeborg Langsø, som du bor ved, er påvirket af vandstanden i Gudenåen på denne strækning, har du modtaget udkastet til høring. Høringen vedrører bemærkninger til indholdet af det fremsendte regulativudkast.

Silkeborg Langsø består af tre bassiner, hvor de største tilløb er Lyså i vestbassinet og Remstrup Å i østbassinet. Søens udløb sker via Gudenåen ved Ringvejsbroen. Bemærk, at Silkeborg Langsø er reguleret af sit eget særskilte regulativ. I kan finde regulativet her: <https://silkeborgsektorplaner.viewer.dkplan.niras.dk/plan/95#/>

Et vandløbsregulativ er et juridisk dokument, der fastsætter reglerne for, hvordan et offentligt vandløb i Danmark skal vedligeholdes og administreres. Det fungerer som en aftale mellem kommunen og bredejere, hvor rettigheder og pligter ved det pågældende vandløb er beskrevet. Regulativet er altså ikke en garanti mod oversvømmelser, men sikrer et serviceniveau, hvor afvanding- og miljøhensyn er afvejet.

Regulativet forholder sig ikke til klimaforandringer så som øget nedbør, øget grødevækst pga. varme osv.

På Silkeborg Kommunes hjemmeside kan I også finde vejledning til, hvad I kan gøre mod oversvømmelser, uanset om vandet kommer fra skybrud, vandløb, søer eller højtstående grundvand samt læse hvad Silkeborg Kommune gør for at klimasikre.

I finder siden her:

<https://silkeborg.dk/borger/klima-og-energi/oversvoemmelse-naar-vandet-kommer>

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Høringssvar

Til: Silkeborg Kommune, Teknik- og Miljøafdelingen

Vedr.: Høringssvar til udkast "Regulativ for Gudenåen – Silkeborg til Randers"

Fra: René og Line Toftbjerglund Laursen, Sølystvej 91, 8600 Silkeborg

Dato: Den 23. juni 2025[indsæt dato]

1. Indledning

Hermed vores høringssvar til Silkeborg Kommunes udkast til nyt vandløbsregulativ for Gudenå fra Silkeborg til Randers vis Tange Sø.

Som grundejere direkte ned til Silkeborg Langsøs midterbassin er vi dybt bekymrede for de konsekvenser, som stigende vandstand – anslået op til 75 cm – vil få for vores haver, bygninger og det lokale miljø.

2. Manglende regulering af Langsø-midlerbassinet

Det fremlagte regulativ omfatter kun Gudenåen fra Ringvejsbroen og nedstrøms. Midterbassinets vandstand er derfor uden fastsat koteniveau, vedligeholdelsespligt eller sikkerhedsmargen. Det efterlader os uden retsbeskyttelse mod fremtidige oversvømmelser.

3. Klimaprognose og oversvømmelsesrisiko

Redegørelsen anerkender, at regulativet ikke hindrer oversvømmelser, og at vandnære arealer allerede rammes hyppigt. Med forventede klimaforandringer stiger risikoen markant.

4. Vores krav

# Krav	Retslig hjemmel / begrundelse
1 Udarbejd særskilt regulativ/tillæg for Silkeborg Langsø med max-kote, drift- og vedligeholdelsesbestemmelser	Vandløbsloven § 12
2 Fremlæg klimaberegninger og handlingsplan for 10-, 20- og 100-års hændelser	EU's oversvømmelsesdirektiv & kommunal klimaplan
3 Undersøg og finansier tekniske løsninger (oprensning, styring, bassiner)	Vandløbsloven § 17, klimapuljemidler
4 Erstat eller medfinansier nødvendige terræn-/bygningssløft, hvis de påkræves af kommunen	Vandløbsloven § 17, stk. 4
5 Etabler online vandstandsmåler, alarmservice og årlige borger-workshops (<i>findes de allerede?</i>)	God forvaltningsskik, klimatilpasningsstrategi

5. Afslutning

Vi ser frem til en aktiv dialog og forventer, at kommunen tager ansvar for at sikre både mennesker, natur og kulturmiljø omkring Silkeborg by og Silkeborg Langsø.

Fotomateriale fra lav til højvandstand kan fremsendes efter ønske.

Med venlig hilsen

René og Line Toftbjerglund Laursen

Høringssvar

Til: Silkeborg Kommune, Teknik- og Miljøafdelingen

Vedr.: Høringssvar til udkast "*Regulativ for Gudenåen – Silkeborg til Randers*"

Fra: René og Line Toftbjerglund Laursen, Sølystvej 91, 8600 Silkeborg

Dato: Den 23. juni 2025[indsæt dato]

1. Indledning

Hermed vores høringssvar til Silkeborg Kommunes udkast til nyt vandløbsregulativ for Gudenå fra Silkeborg til Randers vis Tange Sø.

Som grundejere direkte ned til Silkeborg Langsøs midterbassin er vi dybt bekymrede for de konsekvenser, som stigende vandstand – anslået op til 75 cm – vil få for vores haver, bygninger og det lokale miljø.

2. Manglende regulering af Langsø-midlerbassinet

Det fremlagte regulativ omfatter kun Gudenåen fra Ringvejsbroen og nedstrøms. Midterbassinets vandstand er derfor uden fastsat koteniveau, vedligeholdelsespligt eller sikkerhedsmargen. Det efterlader os uden retsbeskyttelse mod fremtidige oversvømmelser.

3. Klimaprognose og oversvømmelsesrisiko

Redegørelsen anerkender, at regulativet ikke hindrer oversvømmelser, og at vandnære arealer allerede rammes hyppigt. Med forventede klimaforandringer stiger risikoen markant.

4. Vores krav

# Krav	Retslig hjemmel / begrundelse
1 Udarbejd særskilt regulativ/tillæg for Silkeborg Langsø med max-kote, drift- og vedligeholdelsesbestemmelser	Vandløbsloven § 12
2 Fremlæg klimaberegninger og handlingsplan for 10-, 20- og 100-års hændelser	EU's oversvømmelsesdirektiv & kommunal klimaplan
3 Undersøg og finansier tekniske løsninger (oprensning, styring, bassiner)	Vandløbsloven § 17, klimapuljemidler

Krav

Retslig hjemmel / begrundelse

4 Erstat eller medfinansier nødvendige terræn-
/bygningsløft, hvis de påkræves af kommunen

Vandløbsloven § 17, stk. 4

5 Etabler online vandstandsmåler, alarmservice og årlige
borger-workshops (*findes de allerede?*)

God forvaltningsskik,
klimatilpasningsstrategi

5. Afslutning

Vi ser frem til en aktiv dialog og forventer, at kommunen tager ansvar for at sikre både mennesker, natur og kulturmiljø omkring Silkeborg by og Silkeborg Langsø.

Fotomateriale fra lav til højvandstand kan fremsendes efter ønske.

Med venlig hilsen

René og Line Toftbjerglund Laursen

Høringssvar

Id: 443

Vandstand Silkeborglang sø

Dato: 24-6-2025**Fornavn:** jens ole**Efternavn:** brøchner andersen

Høringssvar

Att ansvarlig for Silkeborg Langsø

Min frue og jeg bor på Sølystvej nr 63.

Gennem de sidste åringer har den forhøjede vandstand skabt mange problemer for mange af os der ned mod søen.

Vand i kældre , oversvømmelse af grunden – jorden bliver ” suget med ud” dvs grunden synker mer og mer , beplantninger dør og ja jeg kunne blive ved ;

Hvis I beslutter at den normal vandstand skal være 75 cm over år 2020 , ekstrem høje vandstand , vil det være en katastrofe for mange hus ejere.

Vedligeholdelsesudgifter vil stige voldsomt , vand i kældre , fugtskader i murværk , revner i beton fundamenter – da de synker forskellig hjørne til hjørne – huspriser vil falde og bringe mange bekymringer ind i hjemmene.

Samt nogle huse kan ikke sælges . Der vil jo så komme et større og større erstatnings ansvar fra os til Kommunen.

Jeg forventer at i tager en alvorlig snak i de 4 involverede kommuner , og beslutter at vandstanden skal ned reguleres .

Jens Ole Brøchner.

Resume af høringssvar

Bredejer bor ved Silkeborg Langsø og har gennem flere år oplevet store problemer pga. stigende vandstand ved Silkeborg Langsø. Skader på bygninger og faldende huspriser kan føre til stort erstatningsansvar. Der opfordres til, at kommunerne handler og nedregulerer vandstanden.

Kommunens svar

Det regulativudkast, der er sendt i høring, omfatter Gudenåen fra Ringvejsbroen til Randers. Da Silkeborg Langsø, som du bor ved, er påvirket af vandstanden i Gudenåen på denne strækning, har du modtaget udkastet til høring. Høringen vedrører bemærkninger til indholdet af det fremsendte regulativudkast.

Silkeborg Langsø består af tre bassiner, hvor de største tilløb er Lyså i vestbassinet og Remstrup Å i østbassinet. Søens udløb sker via Gudenåen ved Ringvejsbroen. Bemærk, at Silkeborg Langsø er reguleret af sit eget særskilte regulativ. I kan finde regulativet her: <https://silkeborgsektorplaner.viewer.dkplan.niras.dk/plan/95#/>

Et vandløbsregulativ er et juridisk dokument, der fastsætter reglerne for, hvordan et offentligt vandløb i Danmark skal vedligeholdes og administreres. Det fungerer som en aftale mellem kommunen og bredejere, hvor rettigheder og pligter ved det pågældende vandløb er beskrevet. Regulativet er altså ikke en garanti mod oversvømmelser, men sikrer et serviceniveau, hvor afvanding- og miljøhensyn er afvejet.

Regulativet forholder sig ikke til klimaforandringer så som øget nedbør, øget grødevækst pga. varme osv.

På Silkeborg Kommunes hjemmeside kan I også finde vejledning til, hvad I kan gøre mod oversvømmelser, uanset om vandet kommer fra skybrud, vandløb, søer eller højtstående grundvand samt læse hvad Silkeborg Kommune gør for at klimasikre.

I finder siden her: <https://silkeborg.dk/borger/klima-og-energi/oversvoemmelser-naar-vandet-kommer>

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Høringssvar til regulativudkast for Gudenåen

Dato: 24-6-2025

Fornavn: Per

Efternavn: Hovgaard

Høringssvar

Tak for muligheden for at afgive høringssvar til det nye regulativforslag for Gudenåen.

Som det fremgår af det nye vandløbsregulativ er det alene at sikre, at vandløbets skikkelse og/eller vandføringsevne fastholdes under hensyn til rammerne i miljølovgivningen og ikke løsning af vandstandens højde med henblik på også at imødegå lignende oversvømmelser som i 2020 og senere år i Gudenåen og områder langs søerne. Det fremgår, at der ikke er udarbejdet en plan for at sikre en acceptabel vandstand i Silkeborg Langsø til glæde for grundejere og borgere i Silkeborg og langs Gudenåen.

Regulativet gælder for strækningen fra motorvejsbroen og nordpå, og det er især områderne langs søerne, der bliver ekstra hårdt ramt, idet størstedelen af vandmængden kommer fra syd gennem slusen, og vandet kan ikke komme videre mod nord i tilstrækkeligt hurtigt omfang, og vil derfor stuve sig op i de bynære områder. Det må forventes, at vandstanden kan stige endnu mere end i februar 2020, idet utilstrækkelige grødeskæringer, indsnævringer og aflejringer med mere i Gudenåen, er et større og større problem, og mere regnvand er også et scenarie, som der ikke er taget effektivt hensyn til.

Der mangler planlægning og igangsættelse af et effektivt beredskab, som foregår proaktivt og ikke reaktivt. Det nye regulativ er udarbejdet ud fra et meget restriktivt natursynspunkt, som forringer mulighederne for at sikre den nødvendige vedligeholdelse af Gudenåen.

Den stadig stigende vandstand medfører, at grundejernes ejendomme og haver i væsentlig grad bliver påvirket med konsekvenser som beskadigelser af boliger og haver herunder bolværk, bade- og badebroer, samt at det ikke er muligt at foretage sejladsaktiviteter ved bl.a. at kunne sejle under den lave Viborgbro med mindre fartøjer - end ikke kanoer kan på nuværende tidspunkt fra uge 26 sejle under broen. Disse outdoor aktiviteter har dermed ikke fri passage til vores søer og skønne åstrækninger.

Eksempelvis kan det konstateres at indenfor de sidste 4 uger i år er vandstanden i Silkeborg Langsø målt ved Ringvejsbroen steget hastigt og markant fra kote 19.25 til kote 19.75. Indførelse af lavere basis-koter og max-koter for vandstanden i Gudenåen, der ikke må overskrides, bør med fordel implementeres samtidig med mere effektive tiltag som oftere og nødvendige grødeskæringer.

Såfremt regulativet træder i kraft i det nuværende forslag, vil de økonomiske og samfundsmæssige konsekvenser faktisk fortsat medføre destruktion af værdier for grundejere og lodsejere, som langt overstiger værdien af de natur- og miljømæssige konsekvenser.

Lovgrundlaget for indførelse af det nye vandløbsregulativ synes endnu uklart og ikke i tilstrækkeligt omfang belyst.

Venlig hilsen

Per Hovgaard, Sølystvej 103, 8600 Silkeborg

Resume af høringssvar

Det nye regulativ for Gudenåen fokuserer udelukkende på vandløbets form og vandføringsevne uden at adressere oversvømmelser som i 2020. Der mangler en plan for at sikre acceptabel vandstand i Silkeborg Langsø, hvilket påvirker både ejendomme og fritidsaktiviteter negativt. Utilstrækkelig grødeskæring og manglende afløbskapacitet mod nord forværrer situationen. Der efterlyses en mere balanceret tilgang med klare vandstandskoter og effektivt beredskab.

Kommunens svar

Det regulativudkast, der er sendt i høring, omfatter Gudenåen fra Ringvejsbroen til Randers. Da Silkeborg Langsø, som du bor ved, er påvirket af vandstanden i Gudenåen på denne strækning, har du modtaget udkastet til høring. Høringen vedrører bemærkninger til indholdet af det fremsendte regulativudkast.

Silkeborg Langsø består af tre bassiner, hvor de største tilløb er Lyså i vestbassinet og Remstrup Å i østbassinet. Søens udløb sker via Gudenåen ved Ringvejsbroen. Bemærk, at Silkeborg Langsø er reguleret af sit eget særskilte regulativ. I kan finde regulativet her: <https://silkeborgsektorplaner.viewer.dkplan.niras.dk/plan/95#/>

Et vandløbsregulativ er et juridisk dokument, der fastsætter reglerne for, hvordan et offentligt vandløb i Danmark skal vedligeholdes og administreres. Det fungerer som en aftale mellem kommunen og bredejere, hvor rettigheder og pligter ved det pågældende vandløb er beskrevet. Regulativet er altså ikke en garanti mod oversvømmelser, men sikrer et serviceniveau, hvor afvanding- og miljøhensyn er afvejet.

Regulativet forholder sig ikke til klimaforandringer så som øget nedbør, øget grødevækst pga. varme osv.

På Silkeborg Kommunes hjemmeside kan I også finde vejledning til, hvad I kan gøre mod oversvømmelser, uanset om vandet kommer fra skybrud, vandløb, søer eller højtstående grundvand samt læse hvad Silkeborg Kommune gør for at klimasikre.

I finder siden her: <https://silkeborg.dk/borger/klima-og-energi/oversvoemmelser-naar-vandet-kommer>

Silkeborg kommune har gennem en årrække undersøgt mulighederne for at skære mere grøde i Gudenåen på strækningen fra Silkeborg og til indløb i Tange Sø. Udfordringen er, at vi på grund af en meget restriktiv miljølovgivning kun i begrænset omgang må slå åens grøde. Og det er én gang om året og i perioden 15. juni til 1. august i henhold til det gældende regulativ.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Høringssvar

Id: 445

Indsigelse

Dato: 24-6-2025

Fornavn: Jan

Efternavn: Petersen

Høringssvar

Se høringssvar i feltet nedenfor.

Resume af høringssvar

Silkeborg Langsø er det mest kritiske punkt i vandløbssystemet, da det modtager store mængder vand fra flere kilder og er afhængig af fri afstrømning mod nordøst. Sammenstuvning fører til oversvømmelser af haver, marker og boliger. Der er bekymring for, at fri passage under broer for kanoer og kajaker forsvinder. Ejendomsværdier og anvendelse af private arealer trues, hvilket kan føre til krav om lavere ejendomsskat. En begrænsning af adgang og brug kan udløse erstatningskrav fra lodsejere.

Kommunens svar

Det regulativudkast, der er sendt i høring, omfatter Gudenåen fra Ringvejsbroen til Randers. Da Silkeborg Langsø, som du bor ved, er påvirket af vandstanden i Gudenåen på denne strækning, har du modtaget udkastet til høring. Høringen vedrører bemærkninger til indholdet af det fremsendte regulativudkast.

Silkeborg Langsø består af tre bassiner, hvor de største tilløb er Lyså i vestbassinet og Remstrup Å i østbassinet. Søens udløb sker via Gudenåen ved Ringvejsbroen. Bemærk, at Silkeborg Langsø er reguleret af sit eget særskilte regulativ. I kan finde regulativet her: <https://silkeborgsektorplaner.viewer.dkplan.niras.dk/plan/95#/>

Et vandløbsregulativ er et juridisk dokument, der fastsætter reglerne for, hvordan et offentligt vandløb i Danmark skal vedligeholdes og administreres. Det fungerer som en aftale mellem kommunen og bredejere, hvor rettigheder og pligter ved det pågældende vandløb er beskrevet. Regulativet er altså ikke en garanti mod oversvømmelser, men sikrer et serviceniveau, hvor afvanding- og miljøhensyn er afvejet.

Regulativet forholder sig ikke til klimaforandringer så som øget nedbør, øget grødevækst pga. varme osv.

På Silkeborg Kommunes hjemmeside kan I også finde vejledning til, hvad I kan gøre mod oversvømmelser, uanset om vandet kommer fra skybrud, vandløb, søer eller højtstående grundvand samt læse hvad Silkeborg Kommune gør for at klimasikre.

I finder siden her: <https://silkeborg.dk/borger/klima-og-energi/oversvoemmelser-naar-vandet-kommer>

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Indsigelse til Regulativforslag for Gudenåen

Vi vurderer, at Langsø er det absolut mest kritiske sted, da der her modtages ret så store mængder vand fra stryget/slusen, overfladevand fra store dele af byområdet samt fra flere kilder mod vest. Denne enorme mængde vand er helt afhængig af frit gennemløb og passage gennem det videre å-system mod nordøst. Enhver sammenstuvning har store negative effekter på hele Langsø-systemet.

De negative effekterne er som de senere år oversvømmede have, marker, huse/kældre mv.

Det er den ene del.

Desuden frygter vi, at en fri passage under broer mellem Langsø bassinerne i fremtiden ikke er muligt. Ud over private motorbåde tænkes her primært på de mange sportsaktiviteter, der udøves af såvel idrætsklubber som private og ikke mindst turister. Hvis kano, kajak, SUB -farer fremover ikke kan passere under fx Viborg broen, vil det være en stor udvanding af betydningen af branded Outdoor Hovedstad.

Mange lodsejere har købt ejendomme og parceller ned til sø og å for at nyde deres fulde arealer og haver. Hvis det fremover ikke kan forventes, og der ikke kan sikres en fri passage mellem bassinerne, vil der kunne rejses krav om nedsat ejendomsskat, da brug og anvendelse af privat område bliver væsentligt nedsat. Mange har købt ejendomme med udsigt og forventning til fri passage på tværs af bassinerne, gennem slusen og videre ud i søerne. En begrænsning af en sådan aktivitet vil helt sikkert udløse en bølge af erstatningskrav, i så fald med tilbagevirkende kraft.

Mvh

Jan Petersen, Sølystvej 11, 8600 Silkeborg

Høringssvar til nyt vandløbsregulativ for Gudenåen

Dato: 24-6-2025

Fornavn: Henning Mørk

Efternavn: Jørgensen

På vegne af: Danmarks Naturfredningsforening

Høringssvar

Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til nyt vandløbsregulativ for Gudenåen

Danmarks Naturfredningsforening og DN's lokale afdelinger i Silkeborg, Favrskov, Viborg og Randers finder grundlæggende det er et rigtigt godt regulativforslag, med 1 årlig grødeskæring som hovedregel og oprensninger af 500 meters længde med min. 10 års mellemrum. Altså en ganske skånsom vedligeholdelse med stort hensyn til vandløbet.

DN har dog følgende punkter, som bør afklares:

- ekstraordinære grødeskæringer kan besluttes hvert 8-10 år efter nøjere vurdering af den pågældende vandløbsmyndighed, men dem er der jo 2-3 stykker af på hver delstrækning og hvorledes skal de inddrage hinanden og blive enige - og hvad hvis de ikke bliver enige (hvilket der er fortilfælde for)
 - betyder fastlæggelsen af de 8-10 år mellem ekstraordinære skæringer at der ikke længere forventes en §3 dispensation forud? Det ville i så fald være i strid med gældende praksis efter naturbeskyttelsesloven
 - såfremt der besluttes ændrende nyt vedr. Tange Sø bør regulativet vel tilpasses og ikke afvente en 10 års revision
 - fra 1. jan. 2023 har EU besluttet en 3 meter bræmme, men det afspejles slet ikke i regulativet. Er det fordi man anser de 3 EU-meter alene har betydning for EUs tilskudsordninger/krydsoverensstemmelse eller har man simpelthen overset/glemte det
-

Resume af høringssvar

DN og de fire lokale afdelinger i de fire kommuner vurderer, at regulativforslaget grundlæggende er positivt. DN peger på flere punkter, der bør afklares:

1. Beslutningsproces ved uenighed ved ekstraordinære grødeskæringer
 2. Ny tidsramme for grødeskæring betyder ændret mulighed for § 3 dispensation
 3. Regulativet bør tilpasses med det samme ved ændringer ved Tange Sø
 4. Manglende stillingtagen til EU's 3 meter-bræmme
-

Kommunens svar

1. Såfremt vandløbsmyndighederne er uenige om grødeskæringen, skal dette forhold afgøres af miljøministeren jævnfør §7, stk. 2 i vandløbsloven. Da forholdet er angivet i Lov om vandløb, er det ikke medtaget som bestemmelse i regulativet.

2. Ekstraordinær grødeskæring vil kræve en dispensation efter naturbeskyttelsesloven. Regulativet er underlagt gældende lov og praksis fra klagenævnet. I overensstemmelse hermed skal der før en ekstraordinær grødeskæring kan igangsættes, undersøges, om det eventuelt kræver dispensation/tilladelse i henhold til anden relevant lovgivning, herunder naturbeskyttelseslovens § 3, EU's habitatdirektiv og EU's vandrammedirektiv. Andet vil kræve en lovændring.

3. Såfremt der sker ændringer ved Tange Sø vil de efterfølgende blive indarbejdet i regulativet, uanset angivelse af revision.

4. Bestemmelsen om 3-meter bræmmer er angivet i §6 i Bekendtgørelse om konditionalitet for 2023, og er dermed ikke en bestemmelse i vandløbsloven. I vandløbsloven står der krav om 2-meter bræmmer, og derfor er kravet om 3-meter bræmmer ikke medtaget i regulativet.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Høringssvar til nyt vandløbsregulativ for Gudenåen

Dato: 24-6-2025

Fornavn: Ålav for Gudenå og Nørreå

Efternavn:

Høringssvar

Hermed indgives høringssvar til nyt vandløbsregulativ for Gudenåen.

Vedhæftet høringssvar med tre tilhørende bilag.

Resume af høringssvar

Der er foretaget en omfattende gennemgang af de enkelte elementer i regulativforslag 2025, som vedrører grundlaget for kontrol med og vedligehold af Gudenåen. Denne gennemgang viser, at der foreligger fejl og betydelige mangler, som nu fremlægges over for vandløbsmyndigheden, og som den har mulighed for at rette og ændre. Dette omfatter:

1. Grundlaget for de fastlagte Q/H-kurver
2. Grundlaget for de fastlagte teoretiske skikkelser
3. At vandspejlsberegninger også skal foretages ved høje vandføringer
4. At de anvendte Manningtal og randbetingelser genovervejes
5. At strømrøndebedder tilpasses oplandets størrelse og vandløbsbundens fald
6. At 1 årlig grødeskæring ændres til 2 faste årlige grødeskæringer
7. At kantskæring foretages årligt
8. At aflejret sediment fjernes løbende

Om end vi opfordrer til, at dette forslag til nyt regulativ ikke vedtages, vil vi indstille til, at hvis man alligevel vælger at vedtage regulativet i sin fremsatte eller ændrede form, så bør dette ikke ske hen over en sommerferieperiode (industriferien). De berettigede klageparter, herunder de heri angivne høringsparter, bør gives lejlighed til indsendelse af eventuel klage over nyt regulativ, uden risiko for at springe klagefrist over pga. afholdelse af sommerferie. Offentliggørelse af et evt. nyt regulativ for Gudenåen Silkeborg – Randers bør således ikke ske hen over sommerferien.

Kommunens svar

Ad 1) Vandløbsmyndigheden har gennemført omfattende redegørelser og har kontrolleret at det gældende regulativs bestemmelser er overholdt. Vurderingerne bygger på et omfattende datagrundlag og sammenligningsgrundlag som strækker sig helt tilbage til 1920'erne.

Ad 2) Herunder følger besvarelse med reference til Ålavets nummering.

5.1) Det er korrekt, at der burde stå BKG i stedet for LBK omkring regulativer for offentlige vandløb. Dette tilrettes i regulativet. Det har dog ikke nogen betydning i forhold til, at det danner grundlag for regulativudarbejdelsen. Det samme gør sig gældende for henvisninger til øvrige love/planer i afsnittet.

Vandløbsmyndigheden har selvfølgelig forholdt til sig til alderen af datagrundlaget. Som det kan læses i regulativmaterialet, er der foretaget en sammenligning af tidligere opmålinger med de nyeste for at kontrollere, om de forsat giver et retvisende billede af åen, hvilket var tilfældet. Derfor benyttes alt data.

5.2) Der ses ikke at være et specifikt spørgsmål i afsnittet, men nærmere en holdningstilkendegivelse. Vandløbsmyndigheden foretager sig ikke yderligere.

5.3.1) På de delstrækninger i regulativet som administreres efter Q/H metoden er der i den tekniske redegørelse (Læs afsnit 3 i den tekniske redegørelse) redegjort for, på hvilket grundlag de er konstrueret. Vedligeholdelseskurven (grundkurven) er fastlagt ved at udføre vandspejlsberegninger for en række vandføringer ved opmålingen fra 2020. Grundkurven er herefter justeret i forhold til de målte Q- og H-værdier fra målerunderne i marts-april. For strækningen opstrøms Tange Sø er der justeret i forhold til måleværdier fra perioden 2017-2022, mens der for strækningen nedstrøms Tange Sø er anvendt måleværdier fra perioden 2013-2022.

Der er ikke lavet vandføringsmålinger i perioden 2000-2013.

Der er siden 2007 sket en markant øgning af mængden af vandplanter i Gudenåen på strækningen fra Silkeborg til Randers Bro, hvilket skyldes, at vandet i åen er blevet mere klart. I 2009 blev grødeskæringen genoptaget, da den øgede plantevækst medførte, at den regulativmæssige strømmende ikke længere var til stede og siden da, er der blevet skåret grøde årligt.

Fra og med 2013 er der hvert år gennemført målerunder i marts-april med sammenhørende målinger af vandstand og vandføring ned gennem Gudenåen fra Silkeborg Langsø til udløb af Borre Å samt fra Tange Sø til udløb af Lilleåen.

Med det skifte der er sket i åen, vurderes det at være fuldt ud dækkende med det i regulativet angivne datagrundlag til fastlæggelse af de faktiske forhold omkring vandføringsevnen.

Det er valgt at ligge serviceniveauet på 20 cm, fordi der administreres med Danmarks største vandløb. Sammenlignes med andre offentlige "store" vandløb er der ligeledes en tolerance på 20 cm. Eksempelvis er samme brugt i regulativet for: Simested Å, Skals Å og Vorning Å.

Der er i forbindelse med regulativrevisionen foretaget en afvejning af interesser og når der administreres med vandløb, der er omfattet af vandrammedirektivet og habitatdirektivet, vægter det miljømæssige hensyn juridisk set højere end det afvandingsmæssige.

5.3.2) Længdeprofiler for de teoretiske strækninger inklusive vintermiddelvandstand sammen med beregnet opmålt vandspejl ses i bilag B og I til den tekniske redegørelse.

5.3.3) For delstrækninger der administreres med teoretiske dimensioner foretages kontrollen ved en karakteristisk afstrømning i en vintermiddelfafstrømning. Vandløbsmyndigheden vurderer, at dette er den dimensionsgivende vandføring. Det tidligere regulativ opererer også kun med én karakteristisk afstrømning til brug ved en kontrol.

Et vandløbsregulativ er et juridisk dokument, der fastsætter reglerne for, hvordan et offentligt vandløb i Danmark skal vedligeholdes og administreres. Det fungerer som en aftale mellem kommunen og bredejere, hvor rettigheder og pligter ved det pågældende vandløb er beskrevet. Regulativet er altså ikke en garanti mod oversvømmelser, men sikrer et serviceniveau, hvor afvanding- og miljøhensyn er afvejet. Regulativet forholder sig IKKE til klimaforandringer så som øget nedbør, øget grødevækst pga varme osv.

For Gudenåen vurderes det tilstrækkelig at gennemføre kontrol ved en vintermiddelfastrømning. I forbindelse med udarbejdelsen af regulativforslaget er der foretaget beregninger af vandspejlsniveau ved flere afstrømningsværdier, herunder en medianmaksimum afstrømning. Disse beregninger har vist, at allerede ved en vintermiddelfastrømning er vandspejlsniveauet så højt, at denne er i niveau med øverste vandløbskant, hvilket fremgår af længdeprofilerne i bilag B og I til den tekniske redegørelse. Vandspejlsberegninger ved højere afstrømningsværdier, f.eks. medianmaksimumafstrømning, giver vandspejl, der er over vandløbets øverste kant og derved strømmer ud af vandløbets profil.

Der er derfor ikke medtaget en medianmaksimumafstrømning eller anden høj afstrømningsværdi til kontrol, da vandspejlet i Gudenåen ved disse høje afstrømninger på langt den største del af de to strækninger, hvor der er krav til en teoretisk skikkelse, løber uden for vandløbets profil. Dette vil give et forkert beregningsresultat, da beregningen i VASP ikke tager højde for, at vandet vil fordele sig ud i de ånære arealer ved oversvømmelse. Vandspejlsberegninger i relation til regulativets krav skal derfor altid foretages ved afstrømningsscenarier, der kan rummes inden for vandløbets profil.

Med hensyn til toleranceniveauet for hvornår der skal igangsættes oprensning, henvises til tidligere svar i afsnit 5.3.1.

5.3.4) Vandspejlsberegninger til kontrol af regulativets bestemmelser foretages kun på de strækninger der administreres efter teoretisk skikkelse. I disse beregninger indgår manningtallet for en vintersituation, som skal bruges i beregninger med teoretiske dimensioner og opmålte forhold. Dette sikrer, at formålet med øvelsen er at finde ud af, om der skal foretages opgravninger af aflejret materiale. Formålet er ikke at fjerne grøde. Dette sikres udelukkende via det funktionelle krav til strømrende i grødeskæringsperioden.

For Q/H-strækninger foregår kontrollen ved aflæsning af vandspejl og målinger af vandføringen. De punkter der fremkommer, holdes op imod graferne på kontrolstationerne. Der indgår derfor ikke direkte manningtal i denne kontrol.

Med hensyn til ændringer i manningtal som der refereres til, kan oplyses, at der siden 2007 er sket en markant øgning af mængden af vandplanter i Gudenåen på strækningen fra Silkeborg til Randers Bro, hvilket skyldes, at vandet i åen er blevet mere klarvand. I 2009 blev grødeskæringen genoptaget, da den øgede plantevækst medførte, at den regulativmæssige strømrende ikke længere var til stede og siden da, er der blevet skåret grøde årligt. Der har altså ikke været grødeskåret i Gudenåen i perioden 2000 - 2009 og derfor kan ændringer i udført grødeskæring ikke bruges som argument omkring ændring i Manningtal i denne periode.

5.3.5) Vandstanden er påvirket af vandstanden i henholdsvis Tange Sø for strækningen opstrøms Tange Sø og Randers Fjord for strækningen nedstrøms Tange Sø. Når der gennemføres vandspejlsberegninger, skal der anvendes et startvandspejl, der beskriver denne påvirkning. For strækningen nedstrøms Tange Sø er som startvandspejl brugt kote 0,02 m DVR90, som er en middel vandstand for årene 2008 til 2021 ved Randers Havn, målestation 21.112 (2008-2018, Hede-selskabet) og målestation 22058 (2018-21, DMI). Vandløbsmyndigheden fastholder, at der ikke regnes på situationer med startvandspejl under kote 0, da det her vil være tidevandet som styrer, hvordan vandspejlet indstiller sig og en eventuel oprensning i stuvningszonen vil rent praktisk ikke medføre forbedringer i afvandingen. Formålet med vandspejlsberegningen er netop at undersøge, om aflejringer i vandløbet er årsag til ændringer i vandspejl. For strækningen opstrøms Tange Sø er som startvandspejl anvendt kote 13,57 m DVR90, som er det øvre flodemål for Tange Sø. Fordi vandspejlet i Tange Sø har været driftet rimelig stabilt omkring det øvre flodemål, kan der ikke uden dispensation fra naturbeskyttelsesloven, sænkes til niveauet for det nedre flodemål. Vandløbsmyndigheden fastholder derfor det valgte startvandspejl.

5.3.6) I indsigelsen er anført, at ved en kontrolberegning af vandføringsevnen sker der en beregningsteknisk fejl ved det beregnet vandspejl opstrøms Væth Enge. Vådområdet Væth Enge er konstrueret således, at 20 % af Gudenåens vandføring skal strømme ind gennem engen og de resterende 80 % af vandføringen fortsat skal ledes via Gudenåen forbi Væth Enge indtil Væth Enge slutter, hvorefter vandføringen i Gudenåen igen er 100 %. Dvs. at ved regulativets kontrolberegninger ved en vintermiddelfastrømning løber 100 % af vandføringen i Gudenåen frem til den station, hvor Væth Enge starter. Umiddelbart efter denne station er vandføringen reduceret med 20 %, hvilket betyder, at ved kontrolberegningen er vandføringen i Gudenåen på 80 % på den ca. 2,2 km lange strækning forbi Væth Enge. Herefter og nedstrøms beregnes igen på den fulde vandføring.

Ved beregning af vandspejlsniveauet i vandløb, beregnes der fra nedre ende og opstrøms, og det beregnede vandspejl i en given station er afhængig af de fysiske forhold (profilets størrelse og form) nedstrøms stationen samt den vandmængde, der er i stationen. Der hvor Væth Enge slutter, er det beregnede vandspejl bestemt ud fra de fysiske forhold nedstrøms og den fulde vandføring, og det beregnede vandspejl er her den samme, som hvis der ikke strømmede vand gennem Væth Enge. Ved start af og strækningen langs Væth Enge er det beregnede vandspejl bestemt af den 20 % lavere vandføring, der er på strækningen. Dvs. at kontrolberegningerne giver et lavere vandspejl i Gudenåen ved start af Væth Enge end, hvis alt vandet var blevet i Gudenåen. Dette lavere vandspejl, hvor Væth Enge starter, er bestemmende for de beregnede vandspejle opstrøms Væth Enge, og vil således give et lavere vandspejl et stykke opstrøms Væth Enge.

Beregningerne skal således give et lavere vandspejl opstrøms Væth Enge. I nedenstående figur er illustreret det beregnede vandspejl med eller uden vand, der strømmer ind i Væth Enge.

Væth Enge giver således anledning til et lavere beregnet vandspejl opstrøms engen, end hvis der ikke strømmede vand gennem engarealet, hvilket det både gør ved beregningerne på de faktiske forhold og også på den teoretiske skikkelse. De i regulativudkastet fastlagte beregningsforudsætninger for strækningen langs Væth Enge er således retvisende for, hvorvidt der sker ændringer i vandføringsevnen som konsekvens af ændringer i profilet.

5.4.1) I processen med udarbejdelse af nyt regulativ for Gudenåen, har der på tværs af de fire kommuner været uenighed omkring antal ordinære grødeskæring og, der har også været undersøgt muligheden for at øge grødeskæringsbredden. Der er for eksempel udarbejdet undersøgelser af op til 4 årlige grødeskæring og forøgelse af strømrøndebredderne op til 25 m for at imødekomme de tidligere sommervandstande. Under arbejdet med at afveje hensynet mellem afvanding og naturforhold blev kommunerne enige om at fastholde de eksisterende grødeskæringsbredder, men der var ikke enighed blandt kommunerne omkring det ordinære årlige antal grødeskæringer, som derfor blev sendt til Miljøstyrelsen (MST) for deres afgørelse. Deres afgørelse blev, at der ikke måtte grødeskæres ordinært mere end én gang årligt.

De 14 dages forrykning af grødeskæringsterminen nedstrøms Tangeværket skyldes hensyn til habitatdirektivet (specifikt havlampretter) som er tydeligt beskrevet i Miljøvurderingsrapporten, læs eksempelvis afsnit 7.4.7.1. Oprindelige var ønsket, at grødeskæringsterminen skulle starte allerede 1. august, men det er som sagt ikke muligt uden at være i modstrid med habitatdirektivet.

5.4.2) Vandløbsmyndigheden har allerede overvejet de nævnte forhold. Vurderingen har i langt de fleste tilfælde været, at ændringerne vil være i konflikt med naturbeskyttelseshensyn, og derfor vurderes det ikke muligt at opnå godkendelse/dispensation. Det er altså igen en afvejning mellem hensynet til afvanding og naturforhold.

5.4.3) I regulativudkastet er der fastsat specifikke og målbare kriterier for, hvornår ekstraordinær grødeskæring kan komme i spil (høj vandstand). Når kriterierne er mødt, foretages en visuel bedømmelse af, om det nu også er ekstraordinær meget grødevækst, der er skyld i høj vandstand. Hvis det er tilfældet, vurderes om skæring i strømrønden, vil kunne have en betydende effekt på vandstanden i forhold til væsentlige samfundsmæssige interesser.

Vandløbsmyndigheden er ikke den lovgivende myndighed i Danmark, og vi er derfor underlagt gældende lov og praksis fra klagenævnet. I overensstemmelse hermed skal der før en ekstraordinær grødeskæring kan igangsættes, undersøges, om det eventuelt kræver dispensation/tilladelse i henhold til anden relevant lovgivning, herunder naturbeskyttelseslovens § 3, EU's habitatdirektiv og EU's vandrammedirektiv. Andet vil kræve en lovændring.

5.4.4) Der ses ikke at være et specifikt spørgsmål i afsnittet, men nærmere en holdningstilkendegivelse. Vandløbsmyndigheden foretager sig ikke yderligere.

Ad 6) Der ses ikke at være et specifikt spørgsmål i afsnittet, men nærmere en holdningstilkendegivelse. Vandløbsmyndigheden foretager sig ikke yderligere.

Det kan dog oplyses, at der i vandløbslovens formålsparagraf § 1 Stk 2. er beskrevet, at: *"Fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som fastsættes i henhold til anden lovgivning"*. Som medlem af EU er Danmark forpligtet til at overholde EU-lovgivningen. EU-lovgivningen har forrang over national lovgivning i tilfælde af konflikt. Når EU vedtager et direktiv, skal Danmark implementere det i national lovgivning. Det betyder, at regulativer og bekendtgørelser, som fx det nye regulativ for Gudenåen, kan være påvirket af EU-direktiver – eksempelvis habitatdirektivet, hvis regulativet omhandler beskyttelse af natur og biodiversitet. For ikke at være i modstrid med EU-lovgivning er der altså fastsat nogle begrænsninger i bestemmelserne vedrørende vedligehold. Dette er helt i tråd med gældende lovgivning.

Ad 7) Herunder følger besvarelse med reference til Ålavets nummering.

7.1.1) Vandløbsmyndigheden har i forhold til regulativudkastet for Gudenåen indarbejdet diverse tilladelser, som er meddelt efter det gældende regulativs vedtagelse. Dette gælder også tilladelser til vådområder. I indsigelse efterspørges der en manglende aktindsigt. Aktindsigten er givet den 30. juni 2025.

7.1.2) Som tidligere beskrevet er begrænsningerne i vedligeholdelsesbestemmelserne en afvejning af hensynet mellem afvanding og naturbeskyttelse. Da EU-lovgivning har forrang i forhold til national lovgivning er der foretaget en faglig vurdering i forhold til oprensninger. Citat fra miljøvurderingsrapporten (afsnit 8.4):

"Oprensning er et voldsomt indgreb, og ifølge regulativudkastets bestemmelser kan det foretages på en op til 500 m strækning i hele vandløbs brede, hvis en indledende vurdering viser, at det ikke er i strid med bl.a. EU's vandrammedirektiv. Det vurderes, at det ikke er muligt at foretage en oprensning på så lang en del af vandløbet, uden at det forringer tilstanden for både vandplanter, alger, fisk og smådyr og sandsynligvis også i forhold til miljøfarlige forurenende stoffer. Det vurderes dog sandsynligt, at der kan foretages oprensninger på korte strækninger, men dette vil altid bero sig på de konkrete forhold i vandløbet".

Før en eventuel oprensning kan igangsættes, skal det undersøges, om oprensning og oplægning af oprenset materiale eventuelt kræver dispensation/tilladelse i henhold til anden relevant lovgivning, herunder naturbeskyttelseslovens § 3, EU's habitatdirektiv og EU's vandrammedirektiv. Der kan ikke med regulativet på forhånd gives tilladelse/dispenation til at gennemføre hverken oprensning eller ekstraordinære grødeskæringer, da disse to vedligeholdelsestyper netop ikke er regelmæssige tilbagevendende.

Vandløbsmyndigheden vil endvidere henvise til Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger om fastsættelse af bestemmelser om vedligeholdelse og gennemførelse af ekstraordinær vedligeholdelse efter vandløbsregulativer ved nævnets afgørelse af 20. april 2020 i sagerne 18/05717, 18/06663, 18/06664 og 18/06666 (om fællesregulativer for Værebrosystemet):

"3.2 Ekstraordinær grødeskæring

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker, at der kan fastsættes regler og rammer for ekstraordinær grødeskæring i regulativer. Nævnet bemærker endvidere, at det forhold, at grødeskæring og anden vedligeholdelse er beskrevet i et

regulativ, ikke i sig selv medfører, at arbejdet er at betragte som sædvanligt vedligehold i relation til naturbeskyttelseslovens § 3. Vedligehold foretaget i medfør af et regulativ kan således være betinget af en dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, og en heraf følgende vurdering efter habitatbekendtgørelsen og vandrammedirektivet.”

Som tidligere oplyst vurderes det, at et serviceniveau på 20 cm forskel i vandspejl for Danmarks største vandløb vil være sammenlignelig med andre offentlige "store" vandløb, hvor der ligeledes er en tolerance på 20 cm. Det kan oplyses, at der i forbindelse med det gældende regulativ, ikke er foretaget oprensninger, da vandløbets vandføringsevne overordnet har vist sig at være meget stabil, og det vurderes derfor også at være situationen fremover.

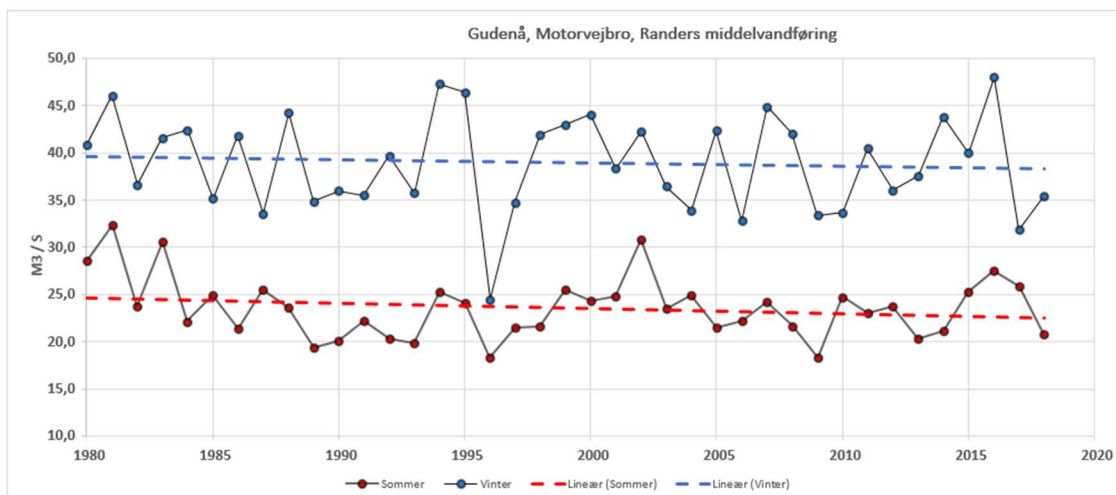
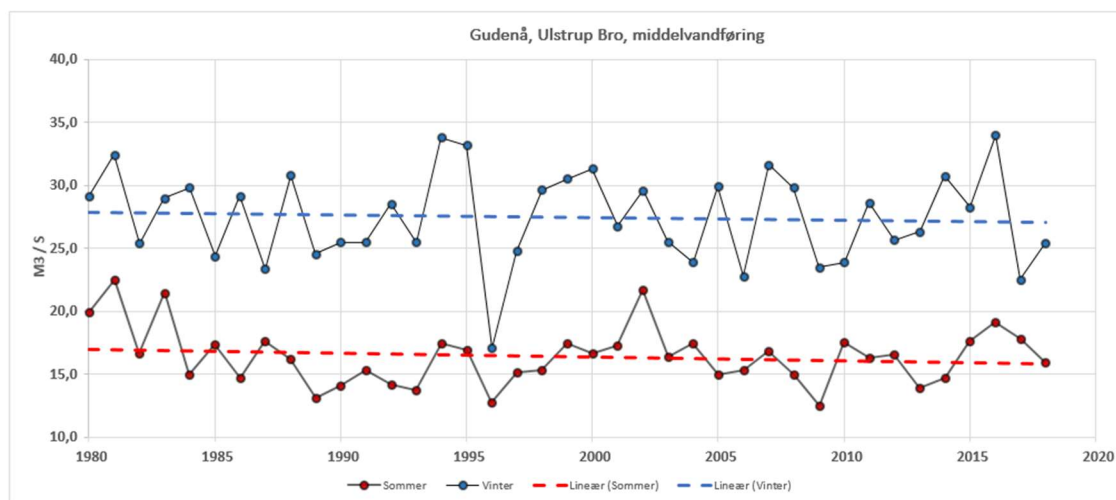
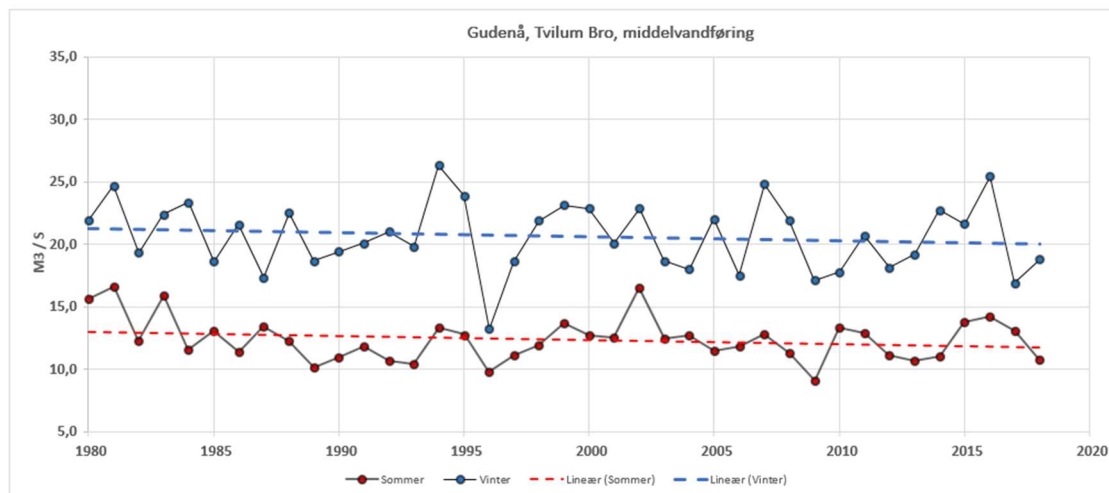
Ad 8) Ålavets anbefalinger er taget til efterretninger, men giver ikke anledning til at foretage rettelser eller ændringer. Det kan oplyses, at vandløbsmyndigheden allerede har fået udarbejdet følgende analyser af ændrede grødeskæringsbestemmelser. Som eksempel kan nævnes (som også er nævnt i opstillingen af baggrundsmateriale i planredegørelsen):

- Analyse af effekten af grødeskæring i september 2015 på strækningen fra Kongensbro til Tange Sø, Orbicon 2016.
- Sammenstilling af analyser af udvalgte grødeskæringsscenarier som oplæg til beslutning om fremtidig grødeskæringspraksis i Gudenåen fra Silkeborg til Randers, Orbicon 2016.
- 1. Analyse af udviklingen i sommervandstanden i Gudenåen i perioden 2000-2015. 2. Analyse af mulighederne for at genskabe vandstandsniveauet fra før den ændrede grødetilstand i 2007 gennem grødeskæring, Orbicon 2016.

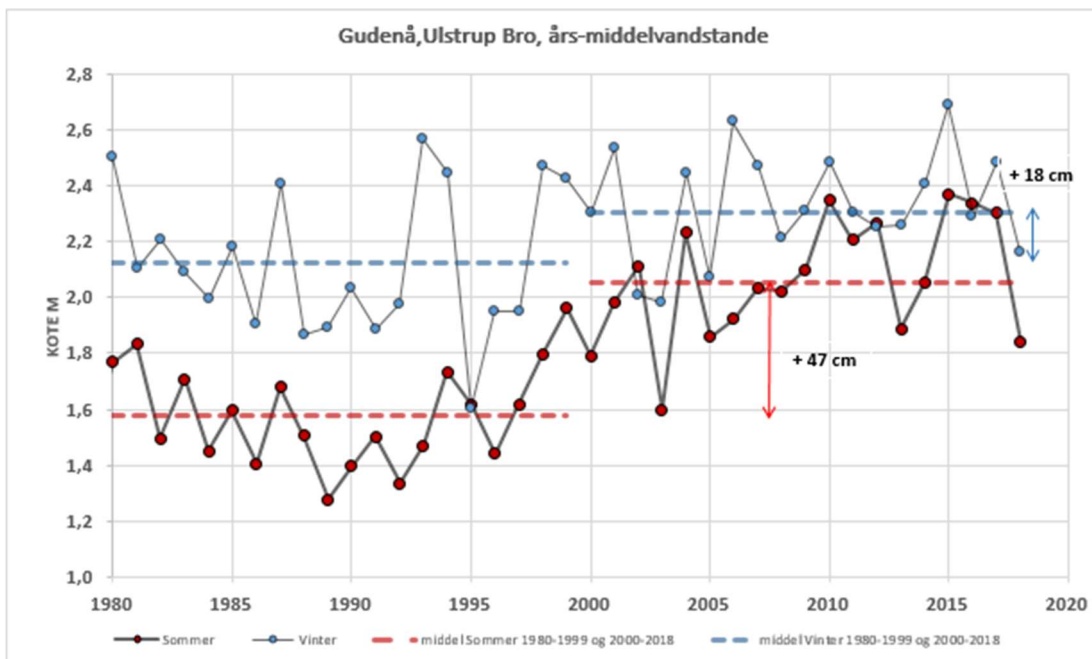
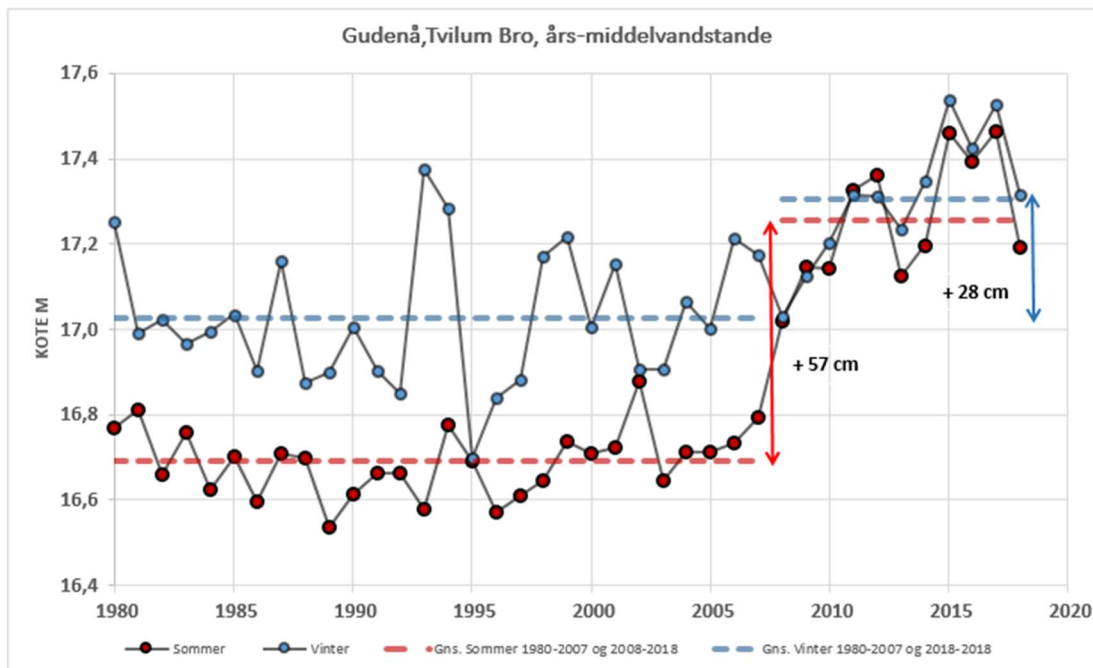
Indvirkning på regulativet

Afsnit 1 i regulativet tilrettes jævnfør, hvor LBK ændres til BKG. Udover det, giver høringssvaret ikke anledning til ændringer i regulativet.

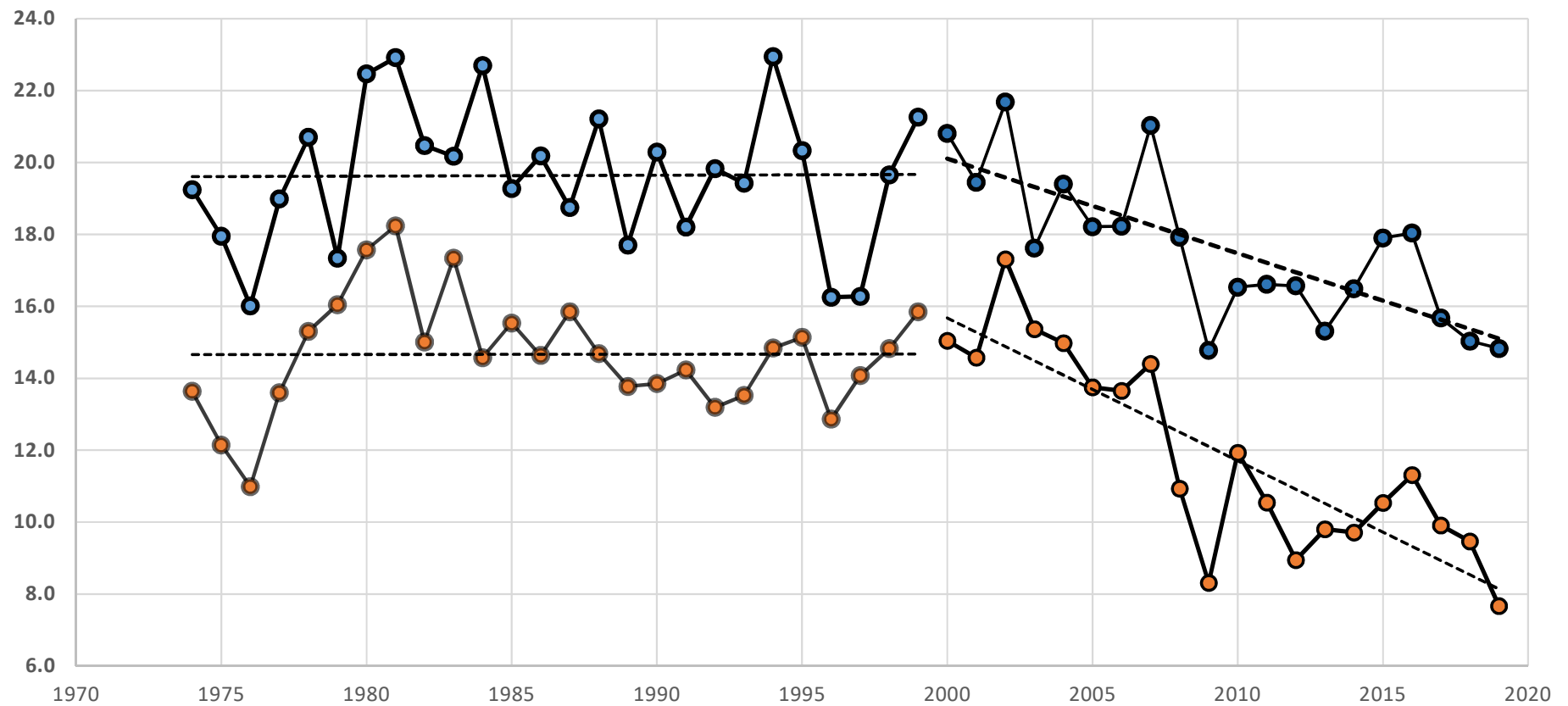
Bilag 8: Middelvandføringer, Tvillum Bro, Ulstrup Bro, Motorvejsbro Randers (1980-2018)

Bilag 10: Vandstande, Tvilum Bro og Ulstrup Bro (1980-2018)

Gudenå,Tvilum Bro, års-middelmanningtal

Høringssvar

Vedrørende forslag til

vandløbsregulativ 2025
for Gudenåen fra Silkeborg til Randers

18. juni 2025

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	3
2	Sammenfatning	4
3	Evaluering af regulativ 2000 og vandløbsmyndighedens administration	4
4	Generelle bemærkninger	6
5	Specifikke bemærkninger	6
5.1	Regulativgrundlaget	6
5.2	Vandløbets skikkelse og vandføringsevne	7
5.3	Fastlæggelse af kontrolmetoder	7
5.3.1	Q/H-kurver	7
5.3.2	De teoretiske skikkelser	8
5.3.3	Vandspejlsberegninger	8
5.3.4	Manningtal	8
5.3.5	Randbetingelser	9
5.3.6	Vandspejlsberegninger gennem vådområdet Væth Enge	9
5.4	Grødeskæring og oprensning	9
5.4.1	Den almindelige grønnskæring	9
5.4.2	Grødeskæring	10
5.4.3	Ekstraordinær grønnskæring	10
5.4.4	Oprrensning af aflejringer og kantskæring	10
6	Bemærkninger til foretaget miljøvurdering	11
7	Øvrige bemærkninger	11
7.1.1	Manglende aktindsigt	11
7.1.2	Grødeskæring og oprensning	11
8	Anbefalinger	12

Bilag 1: Vandstande 1980-2018 (under-bilag 10 - Kaalby-Notat, 2020)

Bilag 2: Vandføringer 1980-2018 (under-bilag 8 - Kaalby-Notat, 2020)

Bilag 3: Middel-Manningtal for Tvillum Bro

1 Indledning

Hermed følger Ålav for Gudenå og Nørreå's bemærkninger, indsigelse og anbefalinger til ændringer af forslag til nyt regulativ for Gudenåen fra Silkeborg til Randers dateret 2024-10-10. Høringssvaret er opbygget således, at bemærkninger til forslaget indeholder dels generelle bemærkninger, dels specifikke indsigelser mod konkrete dele af regulativforslaget, som enten strider imod lovgivning, nævnsafgørelser eller beregningsprincipper. Sidst er samlet anbefalinger og konkrete forslag til ændringer.

[<https://www.randers.dk/demokrati/hoeringer-og-afgoerelser/hoering-om-nyt-regulativ-for-gudenaen/>].

Høringssvaret er indgivet af følgende høringsparter:

Ålav for Gudenå og Nørreå, Løvskal Landevej 12, 8850 Bjerringbro, CVR 38986813.
(<https://aalavgn.dk/>)

Bredejer Christian Bæk, Røngevej 3, 8860 Ulstrup, CVR 78183853.

Bredejer Martin Vingborg, Tingstedvej 19, Hjermand 8850 Bjerringbro, CVR 25986253.

Bredejer Bo Hansen Østergaard Hovedgaard, Østergårdsvej 5, 8870 Langå, CVR 44180529.

Bredejer Jens Bugge F. Olsen, Gl. Silkeborgvej 6, 8920 Randers NV, CVR 42619388.

Det gældende vandløbsregulativ benævnes: "Regulativ 2000" og det foreliggende forslag: "Regulativforslag 2025".

Det gældende vandløbsregulativ for Gudenåen er vedtaget i 2000. Det fremgår, at der i 2009 skulle været foretaget vurdering af, hvorvidt forudsætningerne for regulativet havde ændret sig, således at regulativet skulle revideres. Dette er så vidt vides ikke sket.

Et vandløbsregulativ er en retsforord og ikke et administrationsgrundlag, hvor der indbygges og foretages forskellige subjektive afvejninger, hvor vandløbsmyndigheden på baggrund af en administrativ vurdering kan tilsidesætte, ændre eller ophæve regulativets bestemmelser vedrørende kontrol, oprensning og grødeskæring m.m. Vandløbsregulativet skal derimod på klar, tydelig og letforståelig vis fastlægge de rettigheder og pligter, som bredejere og vandløbsmyndigheden hver især har. I det foreliggende regulativforslag forekommer alt for mange afvejningsbestemmelser, som bør fjernes.

Forslag til vandløbsregulativ 2025 indeholder overhovedet ingen evaluering af, hvorvidt regulativet fra 2000 fungerede efter hensigt og lovgrundlag og hvorvidt vandløbsmyndigheden har overholdt regulativets bestemmelser. Ligeledes mangler vurderinger af, hvilke tilstandsændringer regulativet faktisk har medført – *Altså en form for selvkritisk tilbageblik* – Dette mangler helt, men burde have været en del af regulativ-redegørelsen. I stedet herfor anvendes formuleringen: De faktiske forhold, der udtrykker en generel lovliggørelse af alle myndighedsdispositioner og -handlinger.

Det skal anføres, at regulativforslag 2025 omfatter i alt 1115 sider, hvoraf den tekniske redegørelse udgør 686 sider (inkl. bilag). Regulativet fra 2000 (inkl. redegørelse) omfatter kun 41 sider.

2 Sammenfatning

Forslag til nyt vandløbsregulativ 2025 for Gudenåen mangler overordnet en stillingtagen til lovligheden af de faktisk forekommende ændringer i afvandingsforholdene og naturtilstande, som har været et resultat af det gældende regulativ 2000 og vandløbsmyndighedens administration af dette.

De faktisk ændringer under det gældende regulativ 2000 har medført en generel forsumpning af det mest af Gudenådalen svarende til 1 til 2 afvandingsklasser (25-50 cm). Dette vurderes at udgøre et stort problem for vandløbsmyndigheden, som åbenlys ignorerer problemstillingen, og gennem regulativforslag 2025 søger at lovliggøre en ikke lovlig opstået tilstand.

Det skal endvidere fremhæves, at oversvømmelser af haver omkring Silkeborg Langsø og bl.a. Svostrup Kro, Kongens Bro Kro og boligområde ved Bjerringbro (v. Møllebækken) kan kobles direkte til problemet med en manglende og påkrævet vedligeholdelse af Gudenåen.

Der er foretaget en omfattende gennemgang af de enkelte elementer i regulativforslag 2025, som vedrører grundlaget for kontrol med og vedligehold af Gudenåen. Denne gennemgang viser, at der er foreliggende fejl og betydelige mangler, som nu fremlægges over for vandløbsmyndigheden, og som den har mulighed for at rette og ændre. Dette omfatter:

- Grundlaget for de fastlagte Q/H-kurver
- Grundlaget for de fastlagte teoretiske skikkelser
- At vandspejlsberegninger også skal foretages ved høje vandføringer
- At de anvendte Manningtal og randbetingelser genovervejes
- At strømrønde-bredder tilpasses oplandets størrelse og vandløbsbundens fald
- At 1 årlig grødeskæring ændres til 2 faste årlige grødeskæringer
- At kantskæring foretages årligt
- At aflejret sediment fjernes løbende

Om end vi opfordrer til, at dette forslag til nyt regulativ ikke vedtages, vil vi indstille til, at hvis man alligevel vælger at vedtage regulativet i sin fremsatte eller ændrede form, så bør dette ikke ske hen over en sommerferieperiode (industriferien). De berettigede klageparter, herunder de heri angivne høringsparter, bør gives lejlighed til indsendelse af eventuel klage over nyt regulativ, uden risiko for at springe klagefrist over pga. afholdelse af sommerferie.

Offentliggørelse af et evt. nyt regulativ for Gudenåen Silkeborg – Randers bør således ikke ske hen over sommerferien.

3 Evaluering af regulativ 2000 og vandløbsmyndighedens administration

Ved manglende vedligeholdelse af vandløbet, der medfører fysiske ændring af skikkelser eller vandføringsevne, vil i medfør af vandløbsloven § 16, betyde en regulering. Før end nyt regulativ lovligt kan vedtages, skal myndigheden altså sikre sig, at det nugældende regulativ er overholdt. I modsat fald, vil et nyt regulativ bygge på de ulovlige forhold, altså et forkert grundlag.

I det foreliggende regulativforslag og den tilhørende tekniske redegørelse fremgår ingen oplysninger om de ændringer af vandstande og ændringer i naturtilstande, som har forekommet langs Gudenåen i perioden

2000-2025. Der mangler ligeledes information om, i hvilket omfang vandløbsmyndigheden selv har overholdt regulativets bestemmelser vedrørende kontrol med vandføringsevnen og overholdelse af grødeskæringsbestemmelserne.

I bilag 1 og 2¹ er vist data for hhv. vandstande og vandføringer på udvalgte målestationer for perioden 1980-2018. Det fremgår tydeligvis, at det efter regulativets vedtagelse i 2000 forekommer betydelige ændringer i afvandingsforholdene for både sommer og vinter, også når vandføringerne i samme periode har været faldende 6-9 %. Det vurderes som virkelighedsfornægtelse og stærkt problematisk, at vandløbsmyndigheden ikke forholder sig til ovennævnte, også fordi den udvikling der har forekommet, strider direkte mod regulativets konsekvensvurderinger, hvoraf det fremgår følgende formuleringer fra 2000 regulativet:

"I forhold til det tidligere regulativ sikres der fremover som minimum samme vandaflledningsevne."

Om grødeskæringsbredder fremgår der:

"Dette er begrundet med, at den dimensionsgivende vandføringsevne skal være til stede i det grødefri vandløb og i vinterperioden, og da bundgrøden skæres i sommerperioden og grøden i væsentligt omfang henfalder i vinterens løb, skal "sommerskæringen" kun sikre vandføringsevnen i sommerperioden, hvor vandføringen er betydeligt mindre. Erfaringsmæssigt giver en skæring af bundgrøden i 1/3 til 1/2 af vandløbets bredde en vandføringsevne på 80-90% af vandløbets aflledningsevne i grødefri stand."

Det fremgår derfor af ovennævnte, at 2000 regulativet forudsætter en fastholdelse af vandføringsevnen og sikring af afvandingsforholdene; **men ingen af disse formål er opnået.**

I 2021 foreligger afgørelse fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet². Det fremgår, at kommunen (her Silkeborg) ikke har dokumenteret, at Gudenåen i 2018 fuldt ud var vedligeholdt i overensstemmelse med de i regulativfastsatte bestemmelser for vandløbet. Klagenævnet finder endvidere, at det fremgår af regulativets pkt. 3.2, så: ***"bør regulativets teoretiske skikkelse og dermed vandføringsevne kontrolleres ved en opmåling og en vandspejlsberegning ved middelvandføring, hvor 1997-opmålingen udgør den regulativmæssige skikkelse, jf. regulativets pkt. 8.2"*** Upåagtet ovennævnte formulering så har vandløbsmyndigheden ikke foretaget denne kontrol i over 20 år, og det sker først efter, at klagenævnet fastslår forhold, som allerede fremgår af regulativ 2000.

Klagenævnet finder endvidere, at den for 2000 regulativet udførte vandløbsopmåling i 1997 skal udgøre den teoretiske skikkelse for regulativet. På trods af denne klare afgørelse, vælger vandløbsmyndigheden ikke at følge denne afgørelse, og i stedet herfor kritiseres 1997 opmålingens validitet, og dette selv om oplysninger vedrørende opmålingens evt. mangelfuldhed har været kendt mindst siden 2007.

Formuleringen "faktiske forhold" forekommer i alt 24 gange i regulativets tekniske redegørelse, men intet vedrørende de konstaterede ændringer af afvandingsforholdene.

¹ Fra rapport: Gudenåen (Silkeborg – Randers). Gennemgang og vurdering af det gældende vandløbsregulativ fra 2000 - april 2020 (Kaalby-notat 2020)

² Afgørelse fra MFKN af 10. juni 2021, Sagsnr.: 18/09944

Kontrolrapporter fra 2022^{3,4} fra både den øvre og nedre del af Gudenåen dokumenterer et oprensningsbehov på adskillige strækninger. På trods heraf vælger vandløbsmyndigheden ikke at foretage vedligehold.

Ovennævnte dokumenterer, at vandløbsmyndigheden slet ikke vil følge, hverken klagenævnsafgørelser eller egne kontrolberegninger.

4 Generelle bemærkninger

Herunder følger generelle bemærkninger til forslag regulativ 2025 for "Gudenåen Silkeborg – Randers".

Vandløbsmyndighederne skal inden regulativforslaget vedtages iagttage:

- At det nuværende regulativ 2000 er overholdt
- At regulativforslag 2025 bygger på tilstrækkelige og retvisende data vedrørende vandløbets skikkelse og vandføringsevne
- At de anvendte kontrolmetoder sikrer fastholdelse af afvandingstilstanden

Det er Ålav for Gudenå og Nørreå's synspunkt, at Gudenåen i perioden 2000-2025 ikke har været administreret lovligt og efter det gældende regulativ 2000. I stedet for at følge de fastlagte anvisninger, som direkte fremgår af regulativet, har vandløbsmyndigheden indført Q/H-bestemmelser, som slet ikke fremgår af regulativet. Da Miljø- og Fødevareklagenævnet i 2021 påpeger disse fejl, foretages retvisende beregninger, der viser at oprensning skal gennemføres (² og ³).

Vandløbsmyndigheden tilsidesætter ovennævnte beregninger og undlader systematisk at vedligeholde Gudenåen. Dette er ikke mindre end en alvorlig magtfordrejning. Forholdet er påklaget over for Ankestyrelsen i både Viborg, Favrskov, og Silkeborg kommuner, men Ankestyrelsen har indtil dato ikke ville tage stilling til forholdet.

5 Specifikke bemærkninger

Herunder følger specifikke (tekstnære) bemærkninger til de enkelte punkter i forslag til nyt vandløbsregulativ for "Gudenåen Silkeborg – Randers".

5.1 Regulativgrundlaget

Det må anfægtes at regulativforslag 2025 er udarbejdet på grundlag af "LBK nr. 919 af 27. juni 2016 om regulativer for offentlige vandløb" idet bekendtgørelse nr. 919 af 27. juni 2016 om regulativer for offentlige vandløb alene er en ministeriel udstedt bekendtgørelse (BKG) i medfør af vandløbsloven og dermed ikke en lov eller samlende lovbekendtgørelse (LBK).

På samme vis må eksistensen af "LBK nr. 1461 af 17. december 2013 om ophævelse af Tangeloven" anfægtes. Såfremt der rettelig henvises til lov nr. 1461 af 17. december 2013 om ophævelse af Lov om Udnyttelse af Vandkraften i Gudenaa og om ændring af lov om vandløb, bør dette angives i stedet.

³ 2022: WSP NOTAT NR. 2022-2 - VANDFØRING OG VANDSTANDE I GUDENÅEN PÅ STRÆKNINGEN FRA SILKEBORG TIL TANGE SØ APRIL 2022

⁴ 2022: WSP NOTAT NR. 2022-02 KONTROL AF GUDENÅENS VANDFØRINGSEVNE VED ANVENDELSE AF 1997-OPMÅLING SOM TEORETISK SKIKKELSE APRIL 2022

Det er ikke i sig selv et grundlag til nyt vandløbsregulativ, at der er udarbejdet en statslig Vandområdeplan (2021-2027) for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn der, fastsætter miljømål for en lang række danske vandløb. Hensyn til miljøkrav indgår derimod i fastsættelsen og gennemførelsen af nyt regulativ, jf. vandløbsloven § 1, stk. 2.

"I grundlaget for regulativet indgår også opmålinger fra perioden 2009-2020 af hele vandløbsstrækningen fra Silkeborg til Randers, dels til fastlæggelse af vandløbets aktuelle fysiske tilstand og dels til kontrol af vandføringsevnen. Opmålingen omfatter åbne tilløb, drænudløb, broer og spange mv., samt opmåling af tværsnitsprofiler."

Det anses for utilstrækkeligt at basere et vandløbsregulativs administrative bestemmelser på et datagrundlag der er mellem 5 og 16 år gammelt. At træffe afgørelse på et sådant grundlag er utilstrækkeligt, og myndighederne burde have oplyst sagen med ny data om dels vandløbets fysiske tilstand og dels vandløbets vandføringsevne. Myndigheden har dermed ikke iagttaget det forvaltningsretlige officialprincip.

5.2 Vandløbets skikkelse og vandføringsevne

For det gældende regulativ 2000 har der alene været anvendt typen teoretisk skikkelse for hele strækningen Silkeborg – Randers. For regulativ 2025 ændres dette nu til, jf. regulativforslagets afsnit 3.1:

"På strækningen fra Ringvejsbroen øst for Silkeborg til udløb af Alling Å samt fra Tangeværket til udløb af Lilleå er kravet til vandføringsevnen opstillet i form af Q/H-kurver."

"På strækningen fra Alling Å og til udløb i Tange Sø ved Ormnæs samt fra udløb af Lilleå til Randers Bro er kravet til vandføringsevnen opstillet i form af en teoretisk skikkelse."

"Gennem Tange Sø er kravet til vandføringsevnen opstillet i form af Q/H-kurver."

Der foreligger ikke umiddelbart afgørende indvendinger mod dette valg, selv om betegnelsen teoretisk skikkelse kan virke begrebsforvirrende for lægmand, når der anvendes en sammenblanding af betegnelserne vandføringsevne og skikkelse, begge er dog jf. vandløbsloven af typen vandføringsevne.

Det som derimod er helt afgørende, er det grundlag som anvendes for fastlæggelse af kravet til mindst den acceptable vandføringsevne og omfanget af den vedligeholdelse, som kan/skal iværksættes.

Det mest optimale er dog, at kontrollen med overholdelse af regulativet kan foretages alene ved aflæsning af vandstande eller andre metoder, som bredejerne faktisk selv kan foretage.

5.3 Fastlæggelse af kontrolmetoder

5.3.1 Q/H-kurver

For de stationer i regulativforslag 2025, hvor der er fastlagt krav- og vedligeholdelseskurver, skal følgende anføres: Der er ikke fremlagt dokumentation for, hvorledes kurver for krav- og vedligeholdelse er fremkommet. Resultater af hhv. målte og beregnede Q og H -værdier sammenholdt med de fastlagte kurver skal være en del af den tekniske redegørelse. Ellers kan det ikke afgøres, hvorvidt de fastlagte Q/H-kurver tillader en yderligere forringelse af vandføringsevnen. **Denne mangel vurderes væsentlig.**

Forskellen mellem krav- og vedligeholdelseskurver er i regulativforslag 2025 fastlagt til 20 cm. Der er ikke givet nogen begrundelse for, hvorfor denne forskel skal ændres i forhold til 2000 regulativet, hvor den var

10 cm. Med baggrund i de påviste stigninger i middelvandspejlskoter i perioden 2000-2018 er ændringen til 20 cm's vandspejlsforskel en **tilsidesættelse af afvandingsinteresser**.

5.3.2 De teoretiske skikkelser

For de strækninger, der er omfattet af teoretisk skikkelse, er der ikke fremlagt dokumentation for, hvordan det beregnede teoretiske vandspejl er beliggende i forhold til det beregnede vandspejl for de udførte vandløbsopmålinger. Grundlaget for beliggenhed af regulativvandspejle er derfor **helt utilstrækkelig oplyst**.

5.3.3 Vandspejlsberegninger

For de strækninger, hvor kontrol med vandføringsevnen er fastlagt ved teoretisk skikkelse, er der i regulativforslag 2025 fastlagt, at der alene skal foretages beregninger ved vintermiddelfastrømning. Dette er en afvigelse i forhold til stort set alle andre vandløbsregulativer i Danmark med teoretisk skikkelse, hvor der altid også regnes ved maks.-vandføringer. Dette vurderes derfor at udgøre **en væsentlig mangel i regulativforslag 2025**.

Der har været argumenteret med, at vandspejlsberegninger ved medianmaksimumvandføring medfører oversvømmelser af brinker, og derfor giver fejlvisende beregninger. Dette er **ikke** korrekt, fordi statiske vandspejlsberegninger f.eks. med programmet VASP ikke påvirkes af oversvømmelser af brinker, da der teoretisk set er "uendelig" vand tilrådelig ved selve beregningen. Beregninger kan alternativt foretages ved en lavere vandføring end medianmaksimum (50 %-fraktilen), f.eks. ved 30 eller 40 %-fraktilen af maksimumvandføringer. **Undlades der beregninger ved de høje vandføringer, medfører dette, at kontrollen med vandføringsevnen bliver mangelfuld.**

Forskellen mellem regulativ- og vedligeholdelsesvandspejle er i regulativforslag 2025 fastlagt til 20 cm. Der er ikke givet nogen begrundelse for, hvorfor denne forskel skal ændres i forhold til 2000 regulativet, hvor den var 10 cm. **Med baggrund i de påviste stigninger i middelvandspejlskoter i perioden 2000-2018 er ændringen til 20 cm's vandspejlsforskel en tilsidesættelse af afvandingsinteresser.**

5.3.4 Manningtal

Der skal gøres opmærksom på, at de Manningtal, som anvendes ved vandspejlsberegninger, er vurderet og tilvejebragt på baggrund af data fra målestationer, der ikke beliggende på de strækninger, hvor der foretages vandspejlsberegninger, og at disse er fremkommet som gennemsnitstal for perioden 2013-2021, jf. afsnit 2.4 i bilag 4 (regulativforslaget tekniske redegørelse).

Der skal gøres opmærksom på, at Manningtal i Gudenåen har ændret sig over tid. Af vedlagte bilag 3 fremgår, at Middel-Manningtal ved Tvillum Bro har ændret sig i perioden efter 2000, og dette antagelig skyldes forandringer som bl.a. er et resultat af den gennemførte vedligeholdelse (kun skæring i strømrrender og manglende kantskæringer).

Når regulativforslag 2025 ikke tager højde for evt. ændringer af Manningtal kan vandspejlsberegninger fremadrettet medfører vandspejlsberegninger, der **underestimerer de faktiske vandspejlsniveauer og dermed ikke bliver retvisende.**

5.3.5 Randbetingelser

Randbetingelser eller startvandspejle som regulativforslag 2025 omtaler disse, kan være en direkte årsag til misvisende beregninger. I regulativforslag 2025 fastlægges randbetingelser for vandspejlsberegninger til hhv. kote +0.02 m for Gudenåens nedre del (middelvandspejl i Randers Fjord) og kote +13.58 m for Gudenåens øvre del (flodemål i Tange Sø).

Problemstilling vedrørende valg af randbetingelser er ganske fint belyst i Orbicon's rapport vedrørende kontrol af Ry Å (nord for Aalborg)⁵. Når vandløbets faktiske bund er beliggende lavere end de valgte randbetingelser "udvaskes" ændringer af vandløbets vandføringsevne ved beregninger ved de lave vandføringer (i Gudenåen vintermiddel-vandføring).

For at tilgodese ovennævnte problemstilling foreslås det, at vandspejlsberegninger foretages ved de foreslåede randbetingelser, og for middelvandføringer også ved følgende randbetingelser: For Gudenåens nedre del ved kote -0.30 m og for Gudenåens øvre del ved kote +13.30 eller kote +13.00 m.

5.3.6 Vandspejlsberegninger gennem vådområdet Væth Enge

Der knytter sig en helt særlig problemstilling til regulativforslag 2025's håndtering af vandspejlsberegninger, hvor Gudenåen passerer vådområdet Væth Enge.

I regulativforslag 2025 er der foretaget forskellige vurderinger af, hvor stor en del af Gudenåens vandføring, som sker gennem selve "levé-området" i Væth Enge, og hvor stor en del af vandføringen, som sker i Gudenåens hovedløb. I regulativforslag 2025 er det fastlagt, at 20 % af vandføringen sker gennem engene, selv om den faktiske målte måske er nærmere 40 %. Disse procentfordelinger skal ikke bestrides. **Det er den modeltekniske beregning, som er problemet.**

Den anvendte beregningsmetode er beskrevet i bilag 4 (underbilag L) i regulativforslag 2025. Vandspejlsberegninger gennemføres ved at reducere vandføringen med 20 %, hvor vådområdet starter. De 20 % vandføring tilføres så igen vandløbet, hvor vådområdet slutter. Metoden svarer til, at der fysisk ikke var et vådområde, men en pumpestation ved vådområdets start, som fjerner 20 % af vandføringen, der så igen "pumpes" ud i hovedløbet ved vådområdets slut. **Den anvendte metode skaber et kunstigt trykfald som forplanter sig opstrøms vådområdet, så der beregnes et lavere vandspejl end det faktiske.**

5.4 Grødeskæring og oprensning

5.4.1 Den almindelige grønnskæring

Skæring af grøden er afgørende for vandføringsevnen i sommerhalvåret. Valget af de specifikke strømrønde-bredder er i dag 7 m mellem Silkeborg-Tange Sø og 10 m nedstrøms Tange Sø. Jf. regulativ 2000 er strømrønde-bredder vejledende, og det var forudsat: At "*grøden i væsentligt omfang henfalder i vinterens løb*"⁶. Skæring af grøden med specifikke strømrønde-bredder omtales i regulativforslag 2025 udelukkende som et funktionelt krav. **Idet det har vist sig, at betydelige dele af grøden overvintrer, og den mere eller mindre tilfældige valg af strømrønde-bredder var det forventningen, at vandløbsmyndigheden med regulativforslag 2025 ville søge at finde løsninger i forhold til de stigende vandstande i sommerperioden.**

⁵ Orbicon 2018. Jammerbugt Kommune Kontrol af Ry Å BEREGNING AF VANDFØRINGSEVNE

⁶ Regulativ 2000 (redegørelse, afsnit 6.1, sidste afsnit)

Det er problematisk, at afsnit 8.7 i regulativforslag 2025 kræver, at vandløbsmyndigheden foretager subjektive vurderinger. Et vandløbsregulativ er det retlige administrationsgrundlag, også når det vedrører grødeskæringen. **Regulativet bør alene indeholde klare og kontrollerbare kriterier for afvanding.**

Grødeskæring er også en forebyggende foranstaltning, hvorfor den altid skal foretages, også i perioder med generelt lave vandføringer.

Så nævnt under afsnit 3, så er der siden 2000 sket ret betydelige stigninger af vandstandene i sommerperioden, og som vurderes at være et direkte resultat af den gennemførte grødeskæring jf. bestemmelser i regulativ 2000. **Der er derfor behov at nytænke regulativets bestemmelser.**

Vandløbsmyndigheden har valgt at fastholde de nuværende strømrendebredder. Samtidig foreslås det, at terminen for grødeskæringen forrykkes med 14 dage. Dette valg er foretaget uden, at der er foretaget nogen konsekvensvurderinger af dette og en samtidig vurdering af, hvorvidt der faktisk er væsentlige negative miljøpåvirkninger herved.

5.4.2 Grødeskæring

Der er flere forhold vedrørende grødeskæring, som vandløbsmyndigheden bør genoverveje:

1. At strømrendebredder gradvis bliver øget nedstrøms i forhold til oplandets afstrømningsareal
2. Generelt at øge strømrendebreden – De funktionelle krav skal ændres, når de gældende viser sig utilstrækkelige – Disse ændringer ændres gennem et tillægsregulativ
3. At konsekvensvurdere effekten af, at skæringsterminer rykkes frem og ikke tilbage
4. En konsekvensvurdering af en permanent 2. årlig grødeskæring
5. Faste bestemmelse vedrørende kantskæring (f.eks. 1 gang årligt)

5.4.3 Ekstraordinær grødeskæring

I regulativforslag 2025 foreslås indført begrænsninger i at foretage ekstraordinære grødeskæringer, således at myndigheden alene kan iværksætte ekstraordinær grødeskæring hvert 8. år, og ikke som med det nugældende regulativ, efter behov, jf. afsnit 8.4 i regulativ 2000:

"Efter vandløbsmyndighedens konkrete vurdering kan der iværksættes supplerende vedligeholdelse."

Regler for at foretage ekstraordinære grødeskæringer bør præciseres, udgøre en processuel foranstaltning, og ikke munde ud i afgørelser, som kan påklages og dermed i realiteten forhindre en ekstraordinær grødeskæring.

5.4.4 Oprensning af aflejringer og kantskæring

Bestemmelser i regulativforslag 2025 vedrørende oprensning og kantskæring vil kun fungere under forudsætning af regulativets kontrolbestemmelser er korrekt fastlagt jf. afsnit 5.3.

Regler vedrørende kantskæring og beskæring af træer og buske skal være mere præcise og objektive end som de foreligger i regulativforslag 2025.

6 Bemærkninger til foretaget miljøvurdering

Den udarbejdede miljøvurderingsrapport har fået et omfang på i alt 232 sider. Dette er helt ude af proportion, når selve formålet med at foretage en revision af et vandløbsregulativ tages i betragtning.

Betragtninger i relation EU-direktiver, vandområdeplaner og miljømålsopgaver har ingen afgørende relevans i forhold til at revidere et vandløbsregulativ, fordi behovet for at gennemføre indsatser, som skal fremme miljøforhold, vedrører bestemmelserne i vandløbsloven efter kapitel 6 og 8.

I den udarbejdede miljøvurderingsrapport omtales rensed spildevand 21 gange. Ikke 1 gang er nævnt problemer og betydningen af udledning af urensed spildevand.

De ikke dokumenterede mængder af urensed spildevand, der ledes uden om renseanlæg, diverse punktudløb i det åbneland og overløb fra regnvandsbassiner udgør en ikke undersøgt trussel mod miljøet i Gudenåen. I miljøvurderingen burde der være meget større fokus på spildevand, i stedet for at "lukke øjnene" for en reel forureningspåvirkning af Gudenåen.

Hertil kommer de store mængder koncentreret spildevand, som fremover skal føres over hovedvandskellet i Jylland til rensning i Viborg Centralrenseanlæg i Bruunshåb (førhen med udløb i Hjarbæk Fjord nu med udløb i Nørreå-Gudenå-Randers Fjord oplandet).

7 Øvrige bemærkninger

Her følger en række generelle bemærkninger til vandløbsmyndighederne forud for vedtagelse af et eventuelt nyt regulativ.

7.1.1 Manglende aktindsigt

Ålav for Gudenå og Nørreå har i flere omgange anmodet om aktindsigt i oplysninger vedrørende tidligere vandstande, som forekom i Gudenåen fra perioden før de 3 vådområder: Væth, Vorup og Hornbæk Enge. Anmodning om aktindsigt er gentaget flere gange til Randers Kommune, Naturstyrelsen og Styrelse for Grøn omlægning. Data herfra ville kunne dokumentere, hvorvidt tilladelser til etablering af vådområderne har påvirket vandspejlsniveauer opstrøms vådområderne. Der er p.t. intet modtaget.

Det vurderes uacceptabelt at vedtage nyt regulativ før der givet aktindsigt, således at en reelle påvirkning fra de etablerede vådområder kan afklares.

7.1.2 Grødeskæring og oprensning

Bestemmelser i regulativforslag 2025 vedrørende begrænsninger i antal og omfang af grønnskæring og oprensning af bundsedimenter skal fjernes. Bestemmelser strider mod grundreglen om ikke, "**at sætte skøn under regel**". Begrænsningen af omfanget af oprensning, til 500 m pr. år, og at der skal gå 10 år mellem oprensning på samme delstrækning, må ikke forekomme i et vandløbsregulativ.

Ovennævnte gælder også eventuelle dispensationer til at udføre vedligeholdelsesarbejder. Eventuelle afvejninger i forbindelse med behov for dispensationer og resultat af disse afvejninger skal være afklaret ved vedtagelse af regulativet. **Oplægning af opgravede bundsedimenter er en del af det sædvanlige**

vedligehold og skal derfor ikke kræve dispensationer. Det samme gælder ekstraordinære grødeskæringer.

Såfremt den foreslåede bestemmelse om at ligge en grænse på 20 cm's stigning i vandspejlet før oprensning ændres til 10 cm vil flere mindre oprensninger alt andet lige blive mindre indgribende.

8 anbefalinger

- At det nuværende regulativ 2020 er overholdt
- Ålav for Gudenå og Nørreå anbefaler, at de 4 kommuner som regulativforslag 2025 omfatter, får klarlagt resultat og konsekvenser af det gældende regulativ 2000, og få vurderet lovligheden af at lovliggøre konsekvenser af en ikke lovlig administration af Gudenåen.
- Det anbefales at regulativforslag 2025 ikke vedtages på det foreliggende grundlag, og vi kræver at Gudenåen først bringes i overensstemmelse med det nuværende regulativ 2000.
- Det anbefales at få vurderet, hvorvidt indførelse af 2 årlige grødeskæringer vil kunne afhjælpe de afvandingsmæssige forringelser, som er sket i perioden 2000-2025, og hvorvidt et sådan indgreb overhovedet vil indebære en væsentlig miljøforringelse - ikke en forringelse, men en væsentlig forringelse.
- Det anbefales at der benyttes ny teknologi i form af Ekkolod og GPS til at registrerer Gudenåens skikkelse. Det skal være let at følge udviklingen i Gudenåens vandføringsevne og skikkelse, så der kan gribes ind i tide, med nødvendige vedligehold. Dette skal kunne gøres uden forudgående dispensationer og afgørelser.
- Det anbefales at kantskæring indgår som en del af nødvendige vedligehold for at undgå aflejring af sediment i kantvegetationen, der kun vil være med til at indsnævre åens løb.
- Det anbefales at Gudenåens løb ikke bliver en del af et vådområde, men at disse holdes adskilt fra Gudenåen. En sammenblanding gør ændringer i vandføringsevnen meget svære at kontrollere og vedligeholde.
- Det anbefales at tage kontakt til vejdirektoratet vedrørende et nyt regulativs påvirkning af motorvejsbroen og evt. andre vej/bane overkørsler.
- Det anbefales at få styr på og registrering og kontrol med udledning af urensset og rensset spildevand til Gudenåen.

“En vel vedligeholdt å kan alt andet lige indeholde og bortlede meget mere vand, end en Å der forsummer uden vedligehold”.

Høringssvar fra Danmarksdemokraterne Randers

Dato: 23-6-2025

Fornavn: Per

Efternavn: Simonsen

På vegne af: Danmarksdemokraterne

Høringssvar

Se PDF

Resume af høringssvar

Der rettes kritik mod vandløbsmyndighedernes vedligeholdelse af Gudenåen, som ifølge afsenderen ikke er sket i overensstemmelse med det gældende regulativ. Vandføringsevnen er fejlvurderet fra 2009 til 2020, og godkendelsen er baseret på Q/H-målinger frem for teoretisk skikkelse, som krævet af Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Der angives tre hovedpunkter i høringssvaret:

1. Manglende overholdelse af nuværende regulativ, som derfor bør fastholdes, før et nyt kan vedtages
 2. Der er begrænsninger ift. oprensning i det nye regulativ, som menes at være i strid med vandløbslovens § 27
 3. Der er begrænsninger ift. grødeskæring i det nye regulativ, som kan føre til øgede oversvømmelser, som ikke kan afhjælpes med de foreslåede tiltag
-

Kommunens svar

1) Vandløbsmyndigheden har gennemført omfattende redegørelser og har kontrolleret, at det gældende regulativs bestemmelser er overholdt. Vurderingerne bygger på et omfattende datagrundlag og sammenligningsgrundlag, som strækker sig helt tilbage til 1920'erne. Dertil vurderer vandløbsmyndigheden, at det nuværende regulativ ikke er et tilstrækkeligt administrationsgrundlag, hvilket fremgår af afsnit 3.1. i den tekniske redegørelse til regulativet, og derfor nødvendiggør et nyt regulativ med bestemmelser, som giver et tilstrækkeligt administrationsgrundlag.

2) og 3) Begrænsningerne i vedligeholdelsesbestemmelserne er en afvejning af hensynet mellem afvanding og naturbeskyttelse. Da EU-lovgivning har forrang i forhold til national lovgivning, er der foretaget en faglig vurdering i forhold til oprensninger. Citat fra miljøvurderingsrapporten (afsnit 8.4):

"Oprensning er et voldsomt indgreb, og ifølge regulativudkastets bestemmelser kan det foretages på en op til 500 m strækning i hele vandløbets brede, hvis en indledende vurdering viser, at det ikke er i strid med bl.a. EU's vandrammedirektiv. Det vurderes, at det ikke er muligt at foretage en oprensning på så lang en del af vandløbet, uden at det forringer tilstanden for både vandplanter, alger, fisk og smådyr og sandsynligvis også i forhold til miljøfarlige forurenende stoffer. Det vurderes dog sandsynligt, at der kan foretages oprensninger på korte strækninger, men dette vil altid bero sig på de konkrete forhold i vandløbet".

Før en eventuel oprensning kan igangsættes, skal det undersøges, om oprensning og oplægning af oprenset materiale eventuelt kræver dispensation/tilladelse i henhold til anden relevant lovgivning, herunder naturbeskyttelseslovens § 3, EU's habitatdirektiv og EU's vandrammedirektiv. Der kan ikke med regulativet på forhånd gives tilladelse/dispensation til at gennemføre hverken oprensning eller ekstraordinære grødeskæringer, da disse to vedligeholdelsestyper netop ikke er regelmæssige tilbagevendende.

Vandløbsmyndigheden vil endvidere henvise til Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger om fastsættelse af bestemmelser om vedligeholdelse og gennemførelse af ekstraordinær vedligeholdelse efter vandløbsregulativer ved nævnets afgørelse af 20. april 2020 i sagerne 18/05717, 18/06663, 18/06664 og 18/06666 (om fællesregulativer for Værebros Åsystemet):

"3.3.2 Ekstraordinær grødeskæring

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at der kan fastsættes regler og rammer for ekstraordinær grødeskæring i regulativer. Nævnet bemærker endvidere, at det forhold, at grødeskæring og anden vedligeholdelse er beskrevet i et regulativ, ikke i sig selv medfører, at arbejdet er at betragte som sædvanligt vedligehold i relation til naturbeskyttelseslovens § 3. Vedligehold foretaget i medfør af et regulativ kan således være betinget af en dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, og en heraf følgende vurdering efter habitatbekendtgørelsen og vandrammedirektivet".

Et vandløbsregulativ er et juridisk dokument, der fastsætter reglerne for, hvordan et offentligt vandløb i Danmark skal vedligeholdes og administreres. Det fungerer som en aftale mellem kommunen og bredejere, hvor rettigheder og pligter ved det pågældende vandløb er beskrevet. Regulativet er altså ikke en garanti mod oversvømmelser, men sikrer et serviceniveau, hvor afvanding- og miljøhensyn er afvejet.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

DANMARKS DEMOKRATERNE

Til Viborg Kommune

Favrskov Kommune

Randers Kommune

Danmarksdemokraterne Randers

Randers, den 23.06.2025

Danmarksdemokraterne giver hermed høringssvar på det regulativ der skal erstatte det tidligere fra 24.02.2000

Man har ikke vedligeholdt Gudenåen efter det gældende regulativ, man har fejlvurderet vandføringsevnen fra 2009 frem til 2020. Så det er blevet godkendt udelukkende på basis af Q/H målinger.

Vandføringsevnen skal kontrolleres som en teoretisk skikkelse jf. Miljø og fødevarer klagenævnets kendelse 10.06.2021. Når man sammenligner med målingen i 1997 og en ny opmåling i 2020. Som bekendt viser det at vandføringsevnen fra station 1500 til 30.000 nedstrøms fra tange sø.

Vandløbsmyndighederne forsøger via WSP rapporten, at påvise ved forskellige vurderinger, at vandføringsevnen ikke skal kontrolleres. Da opmålingen fra 1997 ikke er korrekt da vandet løber i Væth enge. På det grundlag påstår vandløbs myndighederne at vandføringsevnen i Gudenåen er overholdt hvilket er faktisk forkert.

Punkt 1.

Vi fastholder at vandløbs regulativet ikke er overholdt, derfor skal nuværende regulativ fastholdes indtil vandføringsevnen er i overensstemmelse med regulativet.

Punkt 2.

I udkastet til det nye regulativ skriver man, at Gudenåen kun kan oprenses på 500 m af gangen og kun hvert 10 år på samme sted. Vandløbsloven § 27 står der at vandløb skal vedligeholdes således at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandførings evne ikke ændres.

Punkt 3.

Udkastet beskriver at anden grødeskæring kun kan finde sted hvert 10 år. Dette er i modstrid vandløbsloven, der kræver at vandføringsevnen skal opretholdes. Det forbehold har den indvirkning på åen, at vandføringsevnen ikke kan opretholdes. Hvilket igen vil give øgede oversvømmelser, som ikke kan afhjælpes med de tiltag som man planlægger.

Danmarks Demokraterne Randers

Per Simonsen

Tlf. 26888333

Mail: kandidat@persimonsen.eu

Bemærkninger til Regulativ for Gudenåen Silkeborg til Randers

Dato: 19-6-2025

Fornavn: Jan

Efternavn: Karnøe

På vegne af: Danmarks Sportsfiskerforbund

Høringssvar

Se PDF

Resume af høringssvar

Generelle bemærkninger fra Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) er, at de bifalder, at regulativet fra 2000 nu revideres, men undrer sig over 16 års forsinkelse. Dertil mener de ikke, at det gamle regulativ opfylder kravene i EU's Vandramme- og Habitatdirektiver. Og endeligt påpeger de en fejlцитering af vandløbsloven i regulativets indledning og opfordrer til korrektion.

Derudover angiver DSF følgende punkter, som er:

1. Grødeskæring

DSF kritiserer muligheden for ekstraordinær grønnskæring hvert 8. år og henviser til NIRAS' miljøvurdering, som viser, at hyppig grønnskæring kan skade biodiversiteten. DSF anbefaler, at muligheden for ekstra grønnskæring helt fjernes, da den ikke forbedrer afvandingen og kan fremme uønskede arter og virker som et politisk ønske.

2. Oprensning

DSF finder muligheden for oprensning af op til 500 meter af vandløbet problematisk og vurderer at så omfattende oprensning vil skade vandløbets økologiske tilstand. DSF anbefaler, at regulativet begrænser oprensning til korte strækninger og kun ved konkret vurdering og henviser til krav om tidligere oprensning for at kunne få dispensation ifølge naturbeskyttelsesloven. Samtidig henviser de til MFKN-afgørelse "*Ændring i sag om dispensation til oprensning af beskyttet vandløb i Ikast-Brande Kommune*", sagsnummer 21/04315.

3. Hjemmel og handlepligt

DSF understreger, at kommunerne som vandløbsmyndighed skal sikre, at vedligeholdelse ikke hindrer målet om god økologisk tilstand og henviser til Miljøministeriets bemærkninger i høringsnotatet til vandområdeplanerne 2021–2027, som understøtter DSF's synspunkter. Miljøministeriets bemærkninger, som i korte træk er, at kommunerne som vandløbsmyndighed har pligt til at sikre, at vedligeholdelse af vandløb sker i overensstemmelse med vandløbsloven og miljømål fastsat i lov om vandplanlægning. Selvom vedligeholdelse ikke er et selvstændigt virkemiddel i indsatsprogrammet, skal den stadig leve op til krav om god tilstand og EU-retten. Kommunerne skal af egen drift sikre, at regulativerne ikke hindrer miljømålene. Vandløbsvedligeholdelse, herunder med henvisning til klagenævnspraksis er omhandlet i vejledningen til indsatsbekendtgørelsen, afsnit 8.4 om administration af visse aktiviteter. Afvandingsforanstaltninger kan kun opretholdes og gennemføres, hvis det er i overensstemmelse med EU-retten.

Herefter henviser DSF til at forpligtelsen til at administrere i overensstemmelse med bl.a. lov om vandplanlægning og bekendtgørelse om indsatsprogrammer, er gentaget af Miljø- og Fødevareklagenævnet i en række afgørelser, bl.a. afgørelse af 17. april 2020 i sagerne 18/05717, 18/06663, 18/06664 og 18/06666 (Fællesregulativ for Værebros Å) og afgørelse af 11. februar 2021 i sagen 20/12190 (Vedligeholdelse af Gudenåen).

Fra Værebros afgørelsen citerer de:

"Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at antallet af skæringer, tidspunktet herfor, måden der skæres på og omfanget af vandløbsvedligeholdelse kan have betydning for kvalitetsparametrene for målsætningsopfyldelse i henhold til vandrammedirektivet og derved også have betydning for, hvorvidt der kan opnås målsætningsopfyldelse for både de enkelte kvalitetsparametre og den samlede tilstand i de målsatte vandløb. Nævnet kan her i særdeleshed henvise til Miljøstyrelsen vejledning om grødeskæring og Faglig udredning om grødeskæring. Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker videre, at vurderingen af, om de fastlagte bestemmelser for vandløbs vedligeholdelsen kan være i strid med vandrammedirektivets krav om målopfyldelse, skal ske ud fra de samlede konsekvenser af afgørelsen. Det er således ikke tilstrækkeligt at vurdere om en ændring af praksis isoleret set vil have indflydelse på opnåelse af målsætningsopfyldelse".

Fra Gudenå-afgørelsen citerer de:

"I forlængelse heraf gør nævnet opmærksom på, at vandløbsmyndigheden i medfør af vandrammedirektivet og indsatsbekendtgørelsens § 8 er forpligtet til ikke at træffe en afgørelse, som kan medføre en forringelse af tilstanden for et vandløb eller være til hinder for, at det fastsatte miljømål nås".

Kommunens svar

Vandløbsmyndigheden deler opfattelsen af, at en opdatering har været nødvendig, og vandløbsmyndigheden vurderer, at det nye regulativ lever op til gældende lovgivning, herunder EU's vandramme- og habitatdirektiver.

Det er vandløbsmyndighedens opgave at balancere hensynet til afvanding med naturhensyn, og vandløbsmyndigheden har derfor vurderet behovet for grødeskæring og oprensning ift. miljøvurderingen. Vandløbsmyndigheden har fundet frem til, at en ekstraordinær grødeskæring ikke kan gennemføres oftere end hvert 8 - 10 år, og kun hvis der kan gives tilladelse og dispensation til denne i henhold til anden relevant lovgivning som naturbeskyttelsesloven, EU's vandramme- og habitatdirektiver samt relevant praksis fra MFKN. Samme lovgivning, direktiver og praksis er gældende for en eventuel oprensning, som er sat til maksimalt at kunne foretages på strækninger op til 500 meter per år på samme strækning med minimum 10 års mellemrum.

Samtidig er vandløbsmyndigheden enig i, at vedligeholdelse af vandløb skal ske i overensstemmelse med vandløbsloven og de miljømål, der er fastsat i lov om vandplanlægning. Vandløbsmyndigheden er opmærksom på forpligtelsen som myndighed og vil sikre, at regulativet understøtter målet om god økologisk tilstand.

Det følger af vandløbslovens § 1, stk. 2, at *"fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som fastsættes i henhold til anden lovgivning"*. Herunder gælder bl.a. vandområdeplanerne og målsætningen om at opnå god økologisk tilstand.

Hertil følger af § 8, stk. 1 i indsatsbekendtgørelsen, at bl.a. vandløbsmyndigheden ved administration af lovgivningen i øvrigt skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og sikre, at opfyldelse af de fastlagte miljømål ikke forhindres.

Det er vandløbsmyndighedens vurdering på baggrund af ovenstående, at en afgørelse efter vandløbsloven ikke må hindre målopfyldelse i vandområdeplanerne og derfor ikke konkret skal medvirke til at sikre målopfyldelse. Målopfyldelse af overfladevand sikres igennem vandplanlægningen, hvor staten er øverste ansvarlige myndighed.

DSF henviser til fejl citering af vandløbsloven i regulativets indledning: *"Formålet med vedligeholdelsen er at sikre afvandingen på en sådan måde, at der samtidig kan opnås en god økologisk tilstand med et varieret dyre- og planteliv"*. Vandløbsmyndigheden kan oplyse, at det ovenstående med kursiv markering, ikke er et citat fra vandløbsloven. Det er derimod vandløbsmyndighedens formål med den vedligeholdelse, der er beskrevet i regulativet.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Obs: Danmarks Sportsfiskerforbund har i deres indgivne høringssvar medsendt "Høringsnotat fra Vandområdeplanerne 2021-2027" fra Miljøstyrelsen i juni 2023, som et bilag til høringssvaret. Grundet størrelsen af dokumentet er den vedlagt, som et bilag til denne hvidbog.

Fra: Jan Karnøe <Jan.Soehoejlandet@friluftsradet.dk>

Sendt: 19. juni 2025 13:12

Til: naturogvand <naturogvand@viborg.dk>

Emne: Høringssvar til nyt regulativ for Gudenåen

Bemærkninger til Regulativ for Gudenåen Silkeborg til Randers.

Det hilses velkomment, at regulativet nu revideres efter 25 år, når den normale frekvens er hvert 10. år, som også er løbetiden for det foreliggende forslag.

Bilagene forekommer særdeles grundige og lødige, ikke mindst redegørelsen for, hvad der kræves i henhold til vandområdeplanen. Der konstateres, at kun 4% af stationerne lever op til målsætningen med hensyn til fiskeindeks. Elefanten i rummet er Tange Sø/Tangeværket, hvor de umulige passageforhold sørger for, at miljøkvaliteten opstrøms er ringe, og at springene i vandføringen forårsaget af om Tangeværkets turbiner arbejder eller ikke arbejder ligeledes sikrer ringe miljøkvalitet nedstrøms. Der er således al mulig grund til, at passageproblemet affødt af Tange Sø/Tangeværket hurtigst muligt løses.

Regulativet fastslår, at der kan foretages én årlig grødeskæring. Ved ekstraordinær høj vandføring kan der foretages en efterfølgende ekstraordinær grødeskæring, men ikke oftere end én gang hvert 8.-10. år. Dette skulle sikre (hvis det håndhæves) at også kvalitetsparameteren vandplanter kan indfri målet om god miljøkvalitet.

Regulativet skønnes således i sig selv ikke at være til hinder for, at miljøkvaliteten på dette stykke af Gudenåen hæves, men der skal som nævnt mere til.

Venlig hilsen

Jan Karnøe

Teamkoordinator for Danmarks Sportsfiskerforbund for Randers Fjord Vandopland.

Fasanvej 9, 8700 Horsens

Mobil 2170 4913, mail jankarnoe@gmail.com

Viborg kommune

Sendt elektronisk: Naturogvand@viborg.dk

Vingsted den 23. juni 2025

Danmarks Sportsfiskerforbund's bemærkninger til nyt vandløbsregulativ for Gudenåen

Danmarks Sportsfiskerforbund takker for muligheden for at komme med bemærkninger til et nyt regulativforslag for Gudenåen for strækningen fra Silkeborg til Randers, udarbejdet af Silkeborg-, Viborg-, Favrskov- og Randers Kommuner.

Det tidligere regulativ "Regulativ for Gudenåen, Silkeborg – Randers" blev vedtaget i 2000 og har sammen med et tillægsregulativ fra 2004 om ekstraordinær grødeskæring udgjort administrationsgrundlaget for vandløbsstrækningen frem til ikrafttrædelse af et nyt regulativ.

I regulativet fra 2000 fremgår det, at der senest i år 2009 skal foretages en vurdering af, om forudsætningerne for regulativet er ændret således, at regulativets bestemmelser bør revideres.

Danmarks Sportsfiskerforbund bifalder at det sker nu, men undrer sig det skal ske med 16 års forsinkelse.

Der er sket meget på natur og miljøområdet siden 2000. Vi har flere gange påpeget at regulativet fra 2000 (inkl. tillægsregulativet fra 2004) ikke opfyldte de krav, der medfølger for at opfylde EU's naturdirektiver og her tænkes på Vandramme- og Habitatdirektivet.

Danmarks Sportsfiskerforbund har følgende bemærkninger til udkastet:

I indledningen står følgende –

Hovedformålet med et vandløbsregulativ er at fastlægge rammen for vandløbets fremtidige forvaltning, bl.a. gennem bestemmelser om vandløbets fysiske tilstand i form af enten skikkelse eller vandføringsevne, og vedligeholdelsens omfang og udførelse.

Formålet med vedligeholdelsen er at sikre afvandingen på en sådan måde, at der samtidig kan opnås en god økologisk tilstand med et varieret dyre- og planteliv.

Det med fed markerede er en fejlcitering af vandløbsloven, hvilket DSF finder uheldigt.

Der står i vandløbslovens formål - *Ved denne lov tilstræbes at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, navnlig overfladevand, spildevand og drænvand.*

Stk. 2. Fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som fastsættes i henhold til anden lovgivning.

Dette bør rettes i det endelige regulativ.

DSF finder at udkastet er en forbedring af det forældede regulativ med tillægsregulativ, men der er plads til forbedringer.

Jeg vil kommentere på **grødeskæring** samt **oprensning**.

I bilag 7. Miljøvurderingsrapport – udarbejdet af Niras står flg. på side 5:

Grødeskæringer

***Ekstraordinære grønnskæringer** eller hyppige skæringer kan føre til ændringer i plante-samfundet, da særligt de hurtigvoksende arter som f.eks. enkelt pindsvineknop vil have gavn af sin hurtige genvækstevne. Dette vil over tid kunne medføre en mindre divers plantesammensætning og derved også færre forskellige habitater for de øvrige arter i vandløbet. Flere skæringer i samme vækstsæson kan derved forringe tilstanden for både vandplanterne og de andre biologiske kvalitetselementer. I regulativudkastet er muligheden for ekstraordinær grønnskæring reduceret til alene at kunne ske hvert 8. år. Det er muligt, at forholdene i vandløbet i fremtiden vil være anderledes end i dag, og at der derfor kan ske en skæringen uden at det forringer tilstanden. Det fremgår dog af regulativudkastet, at en eventuel ekstraordinær grønnskæring først kan gennemføres, hvis en indledende vurdering viser, at skæringen ikke vil være i strid med bl.a. EU's vandrammedirektiv.*

DSF læser dette, som Niras mener at selv en ekstra grønnskæring hvert 8. år, kan have en skadelig effekt og påføre forringelser, og derfor ikke muligt. **Den ekstra grønnskæring hvert 8. år, bør slettes i regulativet, hvilket ikke vil skade afvandingen, da denne ekstra skæring ikke vil have nogen mærkbar effekt på Gudenåens afvanding.** Måske snarere tværtimod, da den vil favorisere hurtigt voksende arter, som pindsvineknop, og dermed forværre afstrømningen. Det virker som et politisk ønske.

Oprrensning

Oprrensning er et voldsomt indgreb, og ifølge regulativudkastets bestemmelser kan det foretages på en op til 500 m strækning i hele vandløbets brede, hvis en indledende vurdering viser, at det ikke er i strid med bl.a. EU's vandrammedirektiv. Det vurderes, at det ikke er muligt at foretage en oprrensning på så lang en del af vandløbet, uden at det forringer tilstanden for både vandplanter, alger, fisk og smådyr og sandsynligvis også i forhold til miljøfarlige forurenende stoffer. Det vurderes dog sandsynligt, at der kan foretages oprrensninger på korte strækninger, men dette vil altid bero sig på de konkrete forhold i vandløbet.

DSF vil derfor opfordre til at oprensning på en op til 500 m strækning slettes i regulativet, inden den endelige vedtagelse.

I forbindelse med oprensning vil DSF henlede opmærksomheden på at der skal være foretaget oprensninger indenfor de sidste år i Gudenåen, ellers kan der ikke gives dispensation efter naturbeskyttelsesloven - se evt. afgørelse fra MFKN *Ændring i sag om dispensation til oprensning af beskyttet vandløb i Ikast-Brande Kommune Sag: 21/04315.*

Afslutningsvis vil DSF henvise til vedhæftede høringsnotat til vandområdeplanerne (Miljøministeriets bemærkninger) – Bilag 1.

Lidt om hjemmel og handlepligt:

Vandområdeplanerne 2021-2027 Høringsnotat. S. 270

Miljøministeriets bemærkninger:

Vandløbs vedligeholdelsen indgår ikke som et selvstændigt virkemiddel i indsatsprogrammet for vandområdeplanerne. Det er kommunerne, som vandløbsmyndighed for offentlige vandløb, der konkret vurderer om der skal ske mere eller mindre vedligeholdelse, herunder om vedligeholdelsen er foreneligt med den beskyttelse, der i øvrigt gælder for natur og miljø. Kommunerne forvalter vandløbene i henhold til de fastsatte regulativer, og denne forvaltning må ikke føre til en forringelse af vandtilstanden eller hindre, at vandløbet når sit miljømål.

Vandområdeplanerne 2021-2027 Høringsnotat. S. 427

Miljøministeriets bemærkninger:

Fastsættelse og gennemførsel af foranstaltninger efter vandløbsloven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som følger af anden lovgivning, blandt andet lov om vandplanlægning. Kommunerne er som vandløbsmyndigheder herved forpligtet til at forvalte vandløbs vedligeholdelsen i overensstemmelse med den beskyttelse og de mål, der konkret er fastlagt ved bekendtgørelse om indsatsprogrammer. Den omstændighed at ændret vandløbsvedligeholdelse ikke er fastlagt som en supplerende foranstaltning efter indsatsbekendtgørelsen ændrer ikke ved denne forpligtelse, som følger direkte af vandløbslovens §1, stk. 2.

Vandområdeplanerne 2021-2027 Høringsnotat. S. 481

Miljøministeriets bemærkninger:

Det er kommunerne, der som vandløbsmyndighed, skal sikre, at fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter vandløbsloven sker under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som følger af anden lovgivning. Det vil bl.a. være lov om vandplanlægning og målet om god tilstand. Det er dermed op til kommunerne at sikre, at bl.a.

vandløbsvedligeholdelse ikke forhindrer målet om god tilstand. Der kan klages over kommunernes afgørelse om vandløbsvedligeholdelse, herunder afgørelse om, at en eksisterende vandløbsvedligeholdelse er i overensstemmelse med vandløbsloven og ikke forhindrer god tilstand, til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Vandløbsvedligeholdelse, herunder med henvisning til klagenævnspraksis er omhandlet i vejledningen til indsatsbekendtgørelsen, afsnit 8.4, om administration af visse aktiviteter.

Vandområdeplanerne 2021-2027 Høringsnotat. S. 525

Miljøministeriets bemærkninger:

Det betyder, at kommunerne i overensstemmelse med vandløbslovens § 1, stk. 2, skal sikre, at fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter vandløbsloven sker under hensyntagen til bl.a. den beskyttelse og de mål, som følger af lov om vandplanlægning, herunder navnlig miljømålsbekendtgørelsen. Kommunerne skal derved som vandløbsmyndighed af egen drift sikre, at vandløbsregulativerne, herunder vedligeholdelsen, ikke forhindrer de mål, som fremgår af bekendtgørelsen. Vurderer kommunerne, at det på den baggrund vil være nødvendigt at revidere regulativerne, vil miljøvurderingslovens regler skulle iagttages. Lov om vandplanlægning og tilhørende bekendtgørelser er en implementering af vandrammedirektivet, og bl.a. vandløbsloven vil skulle fortolkes og administreres i overensstemmelse med direktivet tilsvarende øvrig EU-lovgivning. Det følger også af § 8 i indsatsbekendtgørelsen. Det betyder bl.a., at afvandingsforanstaltninger kun kan opretholdes og gennemføres, hvis det er i overensstemmelse med EU-retten.

Klagenævns-afgørelser

Forpligtelsen til at administrere i overensstemmelse med bl.a. lov om vandplanlægning og bekendtgørelse om indsatsprogrammer er gentaget af Miljø- og Fødevareklagenævnet i en række afgørelser, bl.a. afgørelse af 17. april 2020 i sagerne 18/05717, 18/06663, 18/06664 og 18/06666 (Fællesregulativ for Værebros Å) og afgørelse af 11. februar 2021 i sagen 20/12190 (Vedligeholdelse af Gudenåen).

Værebros Å-afgørelsen

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at antallet af skæringer, tidspunktet herfor, måden der skæres på og omfanget af vandløbsvedligeholdelse kan have betydning for kvalitetsparametrene for målsætningsopfyldelse i henhold til vandrammedirektivet og derved også have betydning for, hvorvidt der kan opnås målsætningsopfyldelse for både de enkelte kvalitetsparametre og den samlede tilstand i de målsatte vandløb.

Nævnet kan her i særdeleshed henvise til Miljøstyrelsen vejledning om grødeskæring og Faglig udredning om grødeskæring.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker videre, at vurderingen af, om de fastlagte bestemmelser for vandløbs vedligeholdelsen kan være i strid med vandrammedirektivets krav om

målopfylde, skal ske ud fra de samlede konsekvenser af afgørelsen. Det er således ikke tilstrækkeligt at vurdere om en ændring af praksis isoleret set vil have indflydelse på opnåelse af målsætningsopfyldelse

Gudenå-afgørelsen

I forlængelse heraf gør nævnet opmærksom på, at vandløbsmyndigheden i medfør af vandrammedirektivet og indsatsbekendtgørelsens § 8 er forpligtet til ikke at træffe en afgørelse, som kan medføre en forringelse af tilstanden for et vandløb eller være til hinder for, at det fastsatte miljømål nås.

Med venlig hilsen

Lars Brinch Thygesen
Natur-og miljøkonsulent

Høringssvar

Id: 450

Høring om nyt regulativ for Gudenåen

Dato: 1-6-2025

Fornavn: Flemming Ketler

Efternavn: Iversen

Høringssvar

Se PDF

Resume af høringssvar

I høringssvaret findes der betragtninger og ønsker om klimabeskyttelse fra Mellerup til Tangeværket vha. en reguleringsluse, en fisketrappe ved Tangeværket, beskyttelse af drikkevandet, styrkelse af biodiversiteten ved oprettelse af miljøzoner i landbruget, miljøbeskyttelse i forhold til drænvand og rensningsanlæg.

Kommunens svar

Vandløbsmyndigheden har ingen bemærkninger, da høringssvaret ikke forholder sig direkte til regulativudkastet.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet

Udtaler du dig som borger/privat person

Ja

Fornavn

Flemming Ketler

Efternavn

Iversen

E-mail adresse

stjernevej@mail.dk

Adresse

Stjernevej 21, 8930 Randers NØ

Telefonnummer

Høringssvar

Overskrift

Høring om nyt regulativ for Gudenåen

Høringssvar

Høring om nyt regulativ for Gudenåen
Kommentarer til ovennævnte vandområdeplan
Det er særdeles svært at kommenterer på et område der er under forandring af grøn Arealomlægning.

Lokalområdet:
Randers fjord, Gudenåen, Tangeværket
1. Klimabeskyttelse fra Mellerup til Tangeværket
Området dækker følgende Kommuner: Randers, Norddjurs, Viborg, Favrskov, Silkeborg, Kritisk infrastruktur E45 og Jernbanen

En reguleringsløse ved Mellerup. En reel beskyttelse mod fremtidens højvande.
Hele fjordområdet og Randers by skal beskyttes mod de voksende trusler fra klimaforandringer og stormflod. En reguleringsløse med sluseklapper, strategisk placeret ved Mellerup, kan skærme hele fjordstrækningen fra Mellerup til Tangeværket. Det er en løsning, der dækker både landbrug og byområder og samtidig sikrer kritisk infrastruktur, herunder E45 og jernbanen. Sluseklapperne har ydermere den fordel, at de sikrer fri passage for både fisk og skibe. For at minimere generne i anlægsfasen kan flere præfabrikerede ramme, monteret med grundstrukturen for sluseklapperne, nedsænkes, hvorefter sluseklapperne monteres. Den samlede konstruktion vil fremstå som en reguleringsløse, der kan modstå en stormflod på ≥ 3 meter. Løsningen imødekommer klimarelaterede trusler på en direkte og effektiv måde.
Følgende instanser er kontaktet vedrørende reguleringsløsen:

Miljøministeriet - Kystdirektoratet – Gudenåkomiteén

2. Betragt Tangeværket som kulturarv
Tangeværket bør betragtes som et stykke levende kulturarv – et værk, der fortsat er i drift og er økonomisk selv bærende. Museet bør indgå under Tangeværkets økonomiske ansvarsområde, så værk og museum i fællesskab kan formidle den enestående kulturarvshistorie.
Der skal etableres en fisketrappe – en faunapassage – med strømningsforhold på $2\text{ m}^3/\text{sek.}$, hvoraf op til 40 % i perioder kan være tillægsvand, oppumpet fra Gudenåen. Der skal stilles krav om automatisk monitorering af fisk for at dokumentere fisketrappens effektivitet.

På landsplan:

1. Beskyt drikkevandet.

Opret soner med en radius på minimum 100m omkring alle vandboringer. Opkøb/ eksproprier områderne og lad de enkelte vandværker være ejer og myndighed med pligt til at sikre at området ikke dyrkes, sprøjtes eller gødes.

2. Landbrug miljøzoner:

Styrk biodiversiteten, skab en landbrugsfond der opkøber / ekspropriere udsatte landområder. For at sikre en økonomisk bæredygtig løsning skal landbrugsfonden tildeles samme hektarstøtte som det resterende landbrug.

Skab randzoner der ikke må dyrkes, sprøjtes eller gødes på begge sider af:

Sikre at de nævnte arealer plejes eks. med blomster for at tilgode biodiversiteten.

1. 3 m randzoner hvor der grøfter.

2. 10 m randzoner hvor der er vandløb/en å.

3. 50 m randzoner hvor der er søer.

4. 50 m randzoner til engarealer

5. 100 m randzoner til kysten.

6. Tillæg på 100 m randzone til særlig udpeget områder der har betydning for drikkevandet / vandindvinding.

7. Forbyd ukontrollerede drænudløb, rørledninger direkte til åer og søer.

By - Rensningsanlæg:

For at beskytte miljøet skal der sættes krav til udledningen af spildevand:

1. Krav til, at vandkvaliteten der udledes fra et rensningsanlæg leve op til drikkevandskvalitet.

Der findes allerede anlæg der renser spildevand til drikkevandskvalitet, derfor skal det være kravet.

2. Krav til, at rensningsanlæg skal til en enhver tid kunne rense spildevandet dvs. overfladevand og kloakvand effektivt.

3. Etabler en overordnet, statslig spildevandskontrolenhed med ansvar for at sikre overholdelse af kvalitetskravene.

Kontrolenheden skal benytte certificerede virksomheder til kontrolbesøg, fastlægge hyppighed af inspektioner og

dokumentere vandkvaliteten for alle anlæg i landet.

4. Hvis et rensningsanlæg ikke opfylder kravene, skal kommunen fremlægge en konkret handlingsplan med tiltag og

tidsplan for forbedringer. Manglende eller utilstrækkelig indsats skal kunne medføre, at kommunen sættes under

statslig administration med fokus på miljøområdet.

Venligst

En borger der kerer sig for miljøet

Flemming Ketler Iversen

stjernevej@mail.dk

Det foretrækkes at høringsvaret kopieres ind i ovenstående felt og ikke vedhæftes. Gør ikke begge dele!

[Grøn Arealomlægning klimasikring.pdf](#)

Er høringsvaret relevant?

Der er ikke valgt ja eller nej

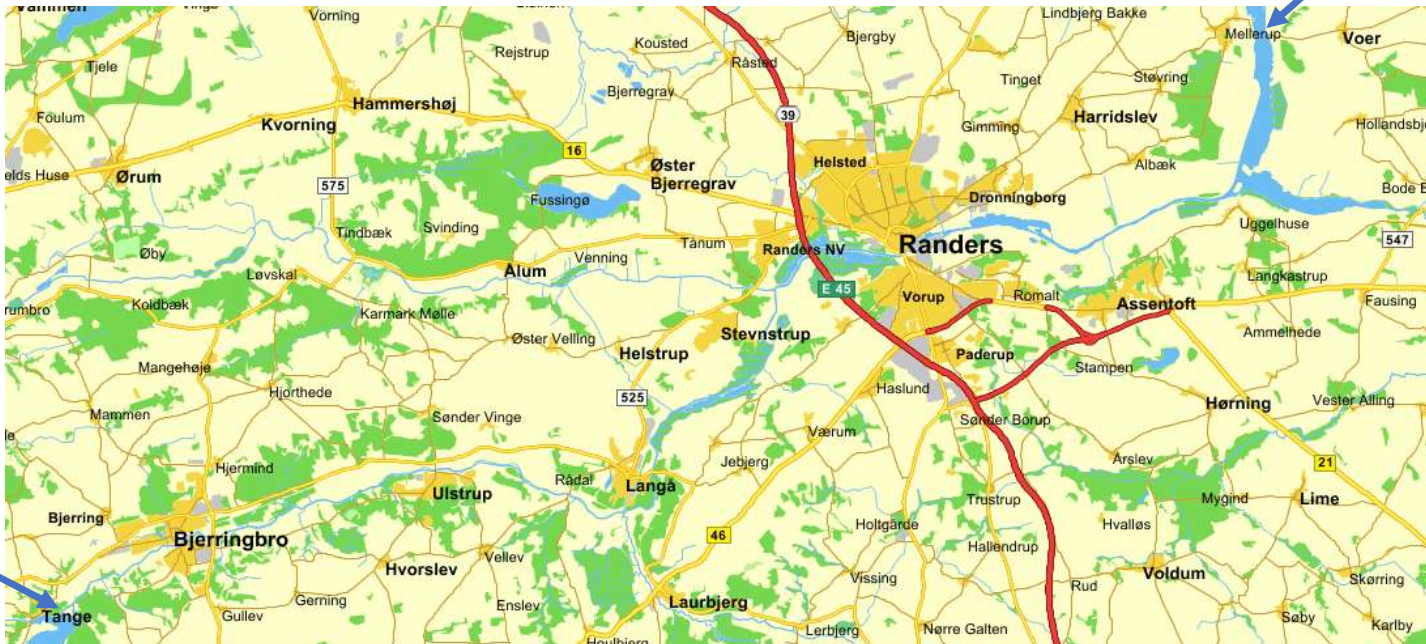
Grøn Arealomlægning

Forslag til en klimasikring af hele Gudenådalens.

Etabler en holdbar klimaløsning baseret på bedste økonomiske løsning og placeringsmæssige lokation. Hvor den omliggende infrastruktur og store dele af dæmningerne er eksisterende og kan benyttes i en kombination med sluseporte for at beskytte fjorden og Gudenåen imod højvande eller springflod fra Kattegat. Konventionelle sluseporte ved Mellerup kan sikre værdier i hele området - Mellerup til Tangeværket, en placering der med den rette udformning kun vil påvirke Randers fjord minimal miljømæssig i etableringsfasen og ikke efterfølgende.

Skab et samarbejde mellem alle kommuner og staten der har værdibeskyttelsesinteresser i infrastruktur og lavtliggende landområder i hele området. Norddjurs og Favrskov kommuner har lavtliggende landområder, for staten er det E45 og jernbanen, for Viborg kommune er det Bjerringbro, og for Randers kommune er det både lavtliggende landområder, havneområdet og hele Randers by ned imod Gudenåen.

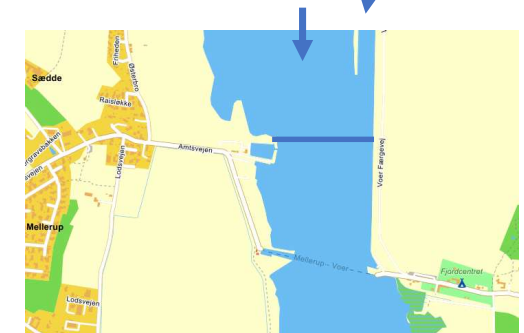
Konventionelle sluseporte ved Mellerup sikrer hele fjord og åen områder frem til Tangeværket imod højvande fra Kattegat

Konventionelle sluseporte

Vand dybder:

Sejlrunden har en dybde på 7 m
den resterende fjord 2,5-3 m

Helt særlige forhold gør Randers Fjord unik

En borger der kerer sig for klimasikring
Flemming Ketler Iversen
stjernevej@mail.dk

Høringssvar til udkast til nyt vandløbsregulativ for Gudenåen

Dato: 1-5-2025

Fornavn: Steen

Efternavn: Rasmussen

På vegne af: Danske Vandløb

Høringssvar

Se PDF

Resume af høringssvar

1. Det nuværende regulativ er ikke overholdt. Der forlanges gennemført en reguleringssag, hvor skadelidte lodsejere kompenseres
2. Begrænsning af oprensning er i modstrid med § 27 i vandløbsloven
3. 2. grødeskæring kan kun finde sted hvert 10. år. Det betyder, at vandføringsevnen i Gudenå ikke kan opretholdes
4. Regulativudkastet anviser at oplandet ud for Væth enge skal reduceres med 20%, fordi der løber 20% af vandføringen gennem Væth enge. Dette er ikke dokumenteret via en reguleringssag ift. det nuværende regulativ, og kan derfor ikke være grundlag i et nyt regulativ.
5. Der mangler analyse af vandføringsmålinger i perioden 2000 til 2013
6. Der mangler længdeprofiler for vintermedianmaximum vandføringer
7. Der bør være længdeprofiler ved sommermedianmaksimum

Danske Vandløb afviser derfor, at regulativudkastet kan vedtages på det foreliggende grundlag, og kræver, at Gudenå først bringes i overensstemmelse med det nuværende regulativ, og i tilfælde af at dette ikke er lovligt, 1943 regulativudkastet.

Kommunens svar

Ad 1) Som beskrevet i den tekniske redegørelse med bilag til regulativudkastet har vandløbsmyndigheden undersøgt om det gældende regulativ er overholdt i forhold til vandføringsevnen. Redegørelsen oplister 6 punkter med henvisning til bilag, der tydeligt og præcist beskriver hvorfor kravet til vandføringsevnen er utilstrækkeligt beskrevet i regulativet fra 2000. På den baggrund fastlægger vandløbsmyndigheden nye bestemmelser efter de faktiske forhold, jf. vandløbslovens § 62.

Ad 2) I vandløbslovens formålsparagraf § 1 Stk 2. er det beskrevet at: "*Fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som fastsættes i henhold til anden lovgivning*". Som medlem af EU er Danmark forpligtet til at overholde EU-lovgivningen. EU-lovgivningen har forrang over national lovgivning i tilfælde af konflikt. Når EU vedtager et direktiv, skal Danmark implementere det i national lovgivning. Det betyder, at regulativer og bekendtgørelser, som fx det nye regulativ for Gudenåen, kan være påvirket af EU-direktiver – eksempelvis habitatdirektivet, hvis regulativet omhandler beskyttelse af natur og biodiversitet. For ikke at være i modstrid med EU-lovgivning er der altså fastsat nogle begrænsninger i bestemmelserne omkring oprensning. Dette er helt i tråd med gældende lovgivning.

Herunder er eksempel på hierarkiet i den nationale lovgivning.

Den danske lovgivning er opbygget hierarkisk:

1. Grundloven – den øverste nationale lov
2. Love vedtaget af Folketinget – fx miljøbeskyttelsesloven
3. Bekendtgørelser og regulativer – udstedt af ministerier med hjemmel i lovgivningen. Et regulativ for Gudenåen vil typisk være udstedt med hjemmel i en overordnet lov, fx vandløbsloven eller miljøbeskyttelsesloven

Ad 3) Vedligeholdelsen af regulativet er delt op på to sæsoner.

- I sommerhalvåret kan der gennem én ordinær grødeskæring etableres eller opretholdes en strømrønde af hensyn til vandafløbsevnen
- Vandløbs vandføringsevne i vinterhalvåret kan kontrolleres med vurdering af behov for oprensning af aflejringer og indsnævring, der forringer vandføringsevnen, som fastlagt i regulativet

Vandløbs vandføringsevne kontrolleres i vinterhalvåret, hvor der undersøges for eventuelle aflejringer, nedskredne brinker osv. I sommerperioden er der kun et funktionelt krav i form af en grødeskæringsbredde. Kravet gælder kun lige, når man grødeskærer (se eksempelvis MFKN 1003833 fra 2021). Vandløbsmyndigheden bemærker i den forbindelse, at den ikke på ethvert givent tidspunkt i løbet af året har pligt til at sørge for, at den i regulativet fastsatte strømrønde er til stede som følge af grødeskæring, men at dette kun er tilfældet i forbindelse med den i regulativet fastsatte grødeskæring inden for de fastlagte terminer.

Årlig antal grødeskæring og terminer har dermed ikke direkte noget med vandføringsevnen at gøre.

Ad 4) Projektet, Væth Enge, blev godkendt af Randers Kommune i marts 2007. I bilag N til den tekniske redegørelse er forhold omkring Væth Enge beskrevet, hvor der modelmæssigt (inklusive fysiske målinger) er beregnet, at der løber ca. 40 % af vandet ind igennem vådområdet. I den oprindelige tilladelse til vådområdet er det antaget, at der kun løber 20 % ind i vådområdet, og det er altså denne, som danner grundlaget for det nye regulativ. Der er siden 2007 ikke foretaget nogen regulering i området. Derfor vil der heller ikke skulle laves en reguleringssag jf. vandløbslovens § 17, jf. §16.

Da området retableres i henhold til tilladelsen, er det besluttet, at kontrol af vandføringsevnen for den teoretiske skikkelse ud for Væth Enge skal tage grundlag i, at 20% af vandføringen løber fra åen og ind i Væth Enge og 80 % af vandføringen forbliver i åen på strækningen mellem station 24.250 (indløb til Væth Enge) og station 28.910 (udløb fra Væth Enge). Ved en kontrol af vandføringsevnen skal oplandet derfor reduceres på strækningen langs Væth Enge med 20 % for beregningsmæssigt at kompensere for, at 20 % af vandføringen fra Gudenåen gennemløber Væth Enge.

Vådområdet, Væth Enge, er konstrueret således, at 20 % af Gudenåens vandføring skal strømme ind gennem engen og de resterende 80 % af vandføringen fortsat skal ledes via Gudenåen forbi Væth Enge indtil Væth Enge slutter, hvorefter vandføringen i Gudenåen igen er 100 %. Dvs. at ved regulativets kontrolberegninger ved en vintermiddelfastrømning løber

100 % af vandføringen i Gudenåen frem til den station hvor Væth Enge starter. Umiddelbart efter denne station er vandføringen reduceret med 20 %, hvilket betyder at ved kontrolberegningen er vandføringen i Gudenåen på 80 % på den ca. 2,2 km lange strækning forbi Væth Enge. Herefter og nedstrøms beregnes igen på den fulde vandføring.

Ved beregning af vandspejlsniveauet i vandløb, beregnes der fra nedre ende og opstrøms, og det beregnede vandspejl i en given station er afhængig af de fysiske forhold (profilets størrelse og form) nedstrøms stationen samt den vandmængde, der er i stationen. Der hvor Væth Enge slutter, er det beregnede vandspejl bestemt ud fra de fysiske forhold nedstrøms og den fulde vandføring, og det beregnede vandspejl er her den samme som, hvis der ikke strømmede vand gennem Væth Enge. Ved start af og strækningen langs Væth Enge er det beregnede vandspejl bestemt af den 20 % lavere vandføring, der er på strækningen. Dvs. at kontrolberegningerne giver et lavere vandspejl i Gudenåen ved start af Væth Enge end, hvis alt vandet var blevet i Gudenåen. Dette lavere vandspejl, hvor Væth Enge starter, er bestemmende for de beregnede vandspejle opstrøms Væth Enge, og vil således give et lavere vandspejl et stykke opstrøms Væth Enge.

Beregningerne skal således give et lavere vandspejl opstrøms Væth Enge. I nedenstående figur er illustreret det beregnede vandspejl med eller uden vand, der strømmer ind i Væth Enge.

Væth Enge giver således anledning til et lavere beregnet vandspejl opstrøms engen, end hvis der ikke strømmede vand gennem engarealet, hvilket det både gør ved beregningerne på de faktiske forhold og også på den teoretiske skikkelse. De i regulativudkastet fastlagte beregningsforudsætninger for strækningen langs Væth Enge er således retvisende for, hvorvidt der sker ændringer i vandføringsevnen som konsekvens af ændringer i profilet.

Ad 5) På de delstrækninger i regulativet, som administreres efter Q/H-metoden, er der i den tekniske redegørelse redegjort for, på hvilket grundlag de er konstrueret. Vedligeholdelseskurven (grundkurven) er fastlagt ved at udføre vandspejlsberegninger for en række vandføringer ved opmålingen fra 2020. Grundkurven er herefter justeret i forhold til de målte Q- og H-værdier fra målerunderne i marts-april. For strækningen opstrøms Tange Sø er der justeret i forhold til måleværdier fra perioden 2017-2022, mens der for strækningen nedstrøms Tange Sø er anvendt måleværdier fra perioden 2013-2022.

Der er ikke lavet vandføringsmålinger i perioden 2000-2013.

Der er siden 2007 sket en markant øgning af mængden af vandplanter i Gudenåen på strækningen fra Silkeborg til Randers Bro, hvilket skyldes, at vandet i åen er blevet mere klart. I 2009 blev grødeskæringen genoptaget, da den øgede plantevækst medførte, at den regulativmæssige strømmende ikke længere var til stede, og siden da er der blevet skåret grøde årligt.

Fra og med 2013 er der hvert år gennemført målerunder i marts-april med sammenhørende målinger af vandstand og vandføring ned gennem Gudenåen fra Silkeborg Langsø til udløb af Borre Å samt fra Tange Sø til udløb af Lilleåen.

Med det skifte der er sket i åen, vurderes det at være fuldt ud dækkende med det i regulativet angivne datagrundlag til fastlæggelse af de faktiske forhold omkring vandføringsevnen.

Ad 6) For delstrækninger der administreres med teoretiske dimensioner foretages kontrollen ved en karakteristisk afstrømning i en vintermiddelfastrømning. Vandløbsmyndigheden vurderer, at dette er den dimensionsgivende vandføring. Det tidligere regulativ opererer også kun med én karakteristisk afstrømning til brug ved en kontrol.

Et vandløbsregulativ er et juridisk dokument, der fastsætter reglerne for, hvordan et offentligt vandløb i Danmark skal vedligeholdes og administreres. Det fungerer som en aftale mellem kommunen og bredejere, hvor rettigheder og pligter ved det pågældende vandløb er beskrevet. Regulativet er altså ikke en garanti mod oversvømmelser, men sikrer et serviceniveau, hvor afvanding- og miljøhensyn er afvejet. Regulativet forholder sig IKKE til klimaforandringer så som øget nedbør, øget grødevækst pga. varme osv.

For Gudenåen vurderes det tilstrækkelig at gennemføre kontrol ved en vintermiddelfastrømning. I forbindelse med udarbejdelsen af regulativforslaget er der foretaget beregninger af vandspejlsniveau ved flere afstrømningsværdier, herunder en medianmaksimum afstrømning. Disse beregninger har vist, at allerede ved en vintermiddelfastrømning er vandspejlsniveauet så højt, at denne er i niveau med øverste vandløbskant, hvilket fremgår af længdeprofilerne i bilag B og I til den tekniske redegørelse. Vandspejlsberegninger ved højere afstrømningsværdier, f.eks. medianmaksimumafstrømning, giver vandspejl, der er over vandløbets øverste kant, og derved strømmer ud af vandløbets profil.

Der er derfor ikke medtaget en medianmaksimumafstrømning eller anden høj afstrømningsværdi til kontrol, da vandspejlet i Gudenåen ved disse høje afstrømninger på langt den største del af de to strækninger, hvor der er krav til en teoretisk skikkelse, løber uden for vandløbets profil. Dette vil give et forkert beregningsresultat, da beregningen i VASP ikke tager højde for, at vandet vil fordele sig ud i de ånære arealer ved oversvømmelse. Vandspejlsberegninger i relation til regulativets krav skal derfor altid foretages ved afstrømningsscenarier, der kan rummes inden for vandløbets profil.

Ad 7) Det giver ikke mening at lave kontroller på en karakteristisk sommervandføring, da der udelukkende er fastsat funktionelle krav i form af grødeskæringsbredder. Der er således ikke krav til en bestemt vandføringsevne om sommeren, da forholdene er meget dynamiske på grund af grødevækst.

Indvirkning på regulativet

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i regulativet.

Til
Viborg Kommune
Randers Kommune
Favrskov Kommune

Naturogvand@viborg.dk

1. maj 2025

Høringssvar til udkast til nyt vandløbsregulativ for Gudenåen

Danske Vandløb afgiver hermed høringssvar på ovennævnte regulativudkast.

Regulativet skal erstatte tidligere regulativ fra 24. februar 2000.

Gudenå er ikke vedligeholdt korrekt efter det nuværende regulativ.

Der har været fejlvurderinger af kontrollen med regulativet i kommunernes ansvarsperiode fra 2009, hvorfor vandløbets vandføringsevne fejlagtigt er blevet godkendt frem til 2020 på basis af Q/H målinger

I oktober 2022 udarbejdede WSP en rapport der beskriver den tidligere fejlagtige kontrol af vandføringsevne og henviser til en kendelse fra Miljø- og Fødevarer klagenævnets afgørelse af 10. juni 2021, der anviser at vandføringsevnen skal kontrolleres som teoretisk skikkelse ved sammenligning af opmålingen i 1997 og en ny opmåling i 2020.

Resultatet af den korrekte kontrol viser at vandføringsevnen ikke er overholdt fra station 1.500 til station 30.000 nedstrøms Tange Sø.

Alligevel forsøger vandløbsmyndighederne via WSP rapporten at bortforklare at vandføringsevnen ikke skal kontrolleres efter Miljøklagenævnets kendelse, ved at henvise til forskellige vurderinger, f.eks at 1997 opmålingen ikke er valid og at vandet løber i Væth enge.

Disse synspunkter anvendes af vandløbs myndighederne til at påstå at vandføringsevnen i Gudenå alligevel er overholdt, hvilket er forkert.

Punkt 1.

Danske Vandløb fastholder at det nuværende regulativ ikke er overholdt under henvisning til ovennævnte kendelse fra Miljøklagenævnet og ovennævnte WSP rapport. Et nyt regulativ kan ikke vedtages før vandføringsevnen er bragt i overensstemmelse med det nuværende regulativ ved oprensning.

Ønsker vandløbsmyndighederne at vedtage et nyt regulativ der lovliggør nuværende forhold i Gudenå, skal der gennemføres en reguleringssag, hvor skadelidte lodsejere kompenseres.

Punkt 2.

I udkastet til nyt regulativ beskrives det at oprensning i Gudenå kun kan udføres på 500 meter ad gangen og kun hvert 10. år på samme sted. Dette er i direkte modstrid med vandløbsloven §27: *Vandløb skal vedligeholdes således at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres.*

Forbeholdet har den virkning af oprensning fremover kun kan finde sted i meget begrænset omfang, og at vandføringsevnen i Gudenå ikke kan opretholdes.

Punkt 3.

Udkastet beskriver at 2. grødeskæring kun kan finde sted hvert 10. år

Dette er ikke relevant idet vandløbsloven kræver at vandføringsevnen skal opretholdes.

Forbeholdet har den virkning at oprensning fremover kun kan finde sted i meget begrænset omfang, og af vandføringsevnen i Gudenå ikke kan opretholdes.

Punkt 4.

Regulativudkastet anviser at oplandet ud for Væth enge skal reduceres med 20% fordi der løber 20% af vandføringen gennem Væth enge. Dette er ikke dokumenteret via en reguleringsaft. det nuværende regulativ, og kan derfor ikke være grundlag i et nyt regulativ.

Punkt 5.

Regulativudkastet mangler analyse af vandførings målinger i perioden 2000 til 2013 for at godtgøre at vandføringsevnen ikke er ændret i regulativudkastet. Dette er en væsentlig mangel for at sikre at regulativudkastet ikke ændrer vandføringsevnen i Gudenå aft. 2000 regulativet.

Der kunne i stedet gennemføres analyse af udviklingen i vandstande og vandføringer i perioden 2000 til 2024, med henblik på visning at vandstandenes, vandføringen og vandføringsevns udvikling i perioden

Punkt 6.

Der mangler længdeprofiler for vinter median maximum vandføringer, hvilket er afgørende for at at vurdere om vandløbet kan afvande under mere krævende hændelser.

Punkt 7.

Der bør være længdeprofiler ved sommer median maksimum, idet sommertilstanden er afgørende for lodsejernes sikkerhed om sommeren.

Danske Vandløb afviser derfor at regulativudkastet kan vedtages på det foreliggende grundlag, og kræver at Gudenå først bringes i overensstemmelse med det nuværende regulativ, og i tilfælde af at dette ikke er lovligt, 1943 regulativudkastet.

Danske Vandløb

Steen Rasmussen

Tel 40874528

Mail steen.rasmussen5@gmail.com